OS KOMMUNE

Aktive opplevelser for barn

Årsmelding 2019

Miljøgata Os sentrum
Foto: Os kommune

Innhold

RÅDMANNENS KOMMENTAR **4**

BEFOLKNING **8**

BEFOLKNINGSENDRINGER 8
ÅRLIG FOLKETALLSENDRING I OS 8
BEFOLKNINGSSAMMENSETNING 9

ADMINISTRATIV ORGANISERING **12**

ORGANISASJONSKART 2019 12

LIKESTILLINGSARBEID **15**

INTERKOMMUNALT SAMARBEID **20**

ØKONOMISK ANALYSE **21**

NETTO DRIFTSRESULTAT 21
BUDSJETTAVVIK 21
DRIFTSRESULTAT 22
UTGIFTER 24
INNTEKTER 25
SKATTEDEKNINGSGRAD 26
INVESTERINGER OG LÅN 27
BALANSEREGNSKAPET 30

POLITISK STYRING **34**

POLITISK ORGANISERING PR. 31.12.19: 34
MEDLEMMER I KOMMUNESTYRE OG FORMANNSKAP 35
SAKER I POLITISKE UTVALG 35
KONTROLLUTVALGET 35

SENTRALADMINISTRASJONEN **36**

ØKONOMI 36
BRUKER OG TJENESTER 36
ORGANISASJON OG MEDARBEIDERE 39
SAMFUNNSUTVIKLING/UTFORDRINGER 42

OPPVEKST **44**

OS SKOLE 44
KULTURSKOLEN 45
DALSBYGDA SKOLE 46
BARNEHAGENE 46

LANDBRUK **53**

ØKONOMI 54
ORGANISERING OG MEDARBEIDERE 54
BRUKERE OG TJENESTER 55

HELSETJENESTEN **61**

ØKONOMI 61
BRUKERE OG TJENESTER 62
ORGANISERING OG MEDARBEIDERE 62

OMSORGSTJENESTER **65**

ØKONOMISK RESULTAT 66
BRUKERE OG TJENESTER 66

ORGANISERING OG MEDARBEIDERE 69
KONKLUSJONER/UTFORDRINGER 70

KULTUR 73

ØKONOMI 73
BRUKERE OG TJENESTER 73
ORGANISERING OG MEDARBEIDERE 75
LOKALSAMFUNNSUTVIKLINGER 75

KOMMUNALTEKNIKK 77

ØKONOMI 77
ORGANISERING OG MEDARBEIDERE 77
BRUKERE OG TJENESTER 78

Rådmannens kommentar

Årsmeldinga for 2019

Årsmeldinga er rådmannens melding til kommunestyret om det som har skjedd i det siste året. Årsmeldinga skal behandles sammen med årsregnskapet.

Årsmeldinga er et viktig dokument for politikerne i plan- og budsjettprosessen i kommunen. Årsmeldinga er derfor først og fremst utformet med sikte på å gi politikerne informasjon til bruk i planarbeidet.

Kommunen har rapportert inn sitt regnskap og sine KOSTRA-tall innenfor fristen. Årsmeldingen med rapport fra alle virksomheter ble sendt noe etter fristen til revisor. Årsaken til dette er den spesielle situasjonen vi har kommer opp i på grunn av Covid-19.

Økonomi

Driftsregnskapet
Regnskapsmessig har vi et mindreforbruk på kr 5 114 372,23.

Os kommunes netto driftsresultat for 2019 var på kr. 1 486 331,48 som tilsvarer 0,70 % av kommunens driftsinntekter. Administrasjonen er noenlunde fornøyd med resultatet.

Disposisjonsfondet har en saldo ved utgangen av 2018 på kr 20,4 mill. I 2019 har disposisjonsfondet økt med kr 1,9 mill. For å få budsjettet til å gå i balanse for 2019, ble det vedtatt netto bruk av disposisjonsfondet med kr 2,69 mill.

Mindreforbruket fra 2018 på kr 7,2 mill. ble avsatt på disposisjonsfondet. Kr 3 mill. ble brukt til å nedbetale investeringslån.

For å styrke disposisjonsfondet, bør hele mindreforbruket for 2019 avsettes fondet.

Det totale inntektsførte premieavviket for 2019 (KLP og SPK inkl. arbeidsgiveravgift) kom på kr 5,63 mill. Ved fratrekk av tidligere års inntektsførte amortiserte premieavvik, får vi at pensjonskostnadene vi skal utgiftsføre, blir kr 3,16 mill. lavere enn faktisk betalte pensjonspremier. Dette er beløpet vi må inntektsføre på finansområdet.

Skatteinngangen økte med nesten kr 4,15 mill. fra 2018 til 2019. Den totale skatteinngangen for 2019 ble på kr 46,73 mill., i 2018 var den på kr 42,58 mill.

Eiendomsskatten ble på kr 0,13 mill. høyere enn budsjettert.

Rammeoverføringene ble på kr 86,7 mill. og redusert i forhold til 2018 med kr 2,0 mill.

De frie inntektene våre fanger ikke opp utfordringer kommunen har med alle oppgaveendringer og demografiutvikling. Os har utfordringer innen befolkningstall, som dessverre har vist en negativ utvikling over mange år, spesielt når det gjelder barn og ungdom. Befolkningstall for Os blir vektet mot nasjonale tall og dette resulterer i fratrekk eller tillegg i inntekter.

Vi har totalt fått redusert våre inntekter for 2019 sammenlignet med 2018 med nesten kr 4,5 mill. (tall hentet fra Økonomisk oversikt – drift).

Summen som ble fordelt til drift (til de forskjellige virksomhetene) ifølge skjema 1 A, har økt fra kr 146,59 mill. i 2018 til kr 149,28 mill. i 2019, noe som tilsvarer en økning på 1,83 %. Endring fra 2017 til 2018 utgjorde 1,66 %.

Forbruk drift på alle virksomhetsområdene ifølge skjema 1 B, har økt fra kr 139,4 mill. i 2018 til kr 144,2 mill. i 2019, en økning på 3,42 %. Fra 2017 til 2018 hadde vi en økning på 2,37 %.

Det fokuseres både fra administrasjonen og virksomhetene på å forholde seg til det vedtatte budsjettet. På de fleste av virksomhetsområdene har vi lykkes bra med dette målet.

Sentraladministrasjonen har et mindreforbruk på kr 1,67 mill. i forhold til budsjett. Rådmanns stab har et mindreforbruk på kr 0,8 mill.
Utleieboliger går med et pluss på 0,25 mill., som først og fremst gjelder høyere husleieinntekter enn budsjettert. Det budsjetteres med utleie i 10 ½ måned, da det erfaringsmessig viser seg at noen leiligheter blir stående tomme mellom bytte av leietakere.
Politisk ledelse har et mindreforbruk på kr 0,15 mill. og servicetorget har et mindreforbruk på kr 0,3 mill.

Hele oppvekstområdet har et merforbruk på kr 0,9 mill. Os skole ligger nesten på budsjett, Dalsbygda skole går med kr 0,5 mill. i pluss. Os skole skolelokaler har fått større utgifter på energi enn budsjettert Skoleskyss har også et mindreforbruk på kr 0,2 mill.
Barnehagene har et samlet merforbruk, som skyldes lavere brukerbetalinger enn budsjettert, det er åpnet opp en avdeling i Os barnehage, de har hatt høyt sykefravær, det er kommet en ny barnehagenorm og det har blitt høyere energikostnader på Os barnehage enn budsjettert.

Virksomhetsområdet landbruk totalt gikk med litt over kr 27 000 i mindreforbruk. Felles landbruksavdeling gikk med kr 12 880 i mindreforbruk. Det ser ut til at vi endelig har fått utarbeidet et riktig budsjett for felles landbrukskontor.

Helsetjenesten fikk et merforbruk på litt over kr 0,1 mill. Det er et netto merforbruk på legekontoret på kr 1,1 mill., pga. mindre inntekter på brukerbetalinger og refusjoner fra HELFO, ekstra lønnsutgifter på vikarer og større utgifter fra staten enn budsjettert.

Mange av de andre områdene innenfor helse har et mindreforbruk, som gjør at de totalt får et lite merforbruk. Barneverntjenesten har et mindreforbruk på kr 0,4 mill., helsestasjon, fysioterapi og psykisk helsevern har hver cirka 0,2 mill. i mindreforbruk.
Forebyggende arbeid har et mindreforbruk på 0,3 mill., da det ikke ble ansatt ruskonsulent i 2019, slik det var lagt opp til i budsjettet.

Virksomhetsområdet omsorg har fått et merforbruk på kr 1,36 mill. Årsaker til merforbruket, er blant annet at hjemmetjenesten fikk redusert sitt budsjett i 2019 i forhold til året før. Dette klarte de å effektuere først etter et halvt år. Det har vært et høyt sykefravær gjennom hele året.
I tillegg har energikostnadene blitt cirka kr 250 000 høyere enn budsjettert.

Kulturavdelingen gikk med et mindreforbruk på kr 78 000. Årsakene er først og fremst posten Uthusprosjekt og vedlikehold Oddentunet ble ikke brukt opp.

Teknisk har et merforbruk i forhold til budsjettet med kr 0,6 mill. Under planlagt vedlikehold har det blitt et merforbruk på kr 157 000. Kommunehuset blitt malt i 2019 slik planen var. I tillegg har det blitt renovert en kommunal leilighet som ikke lå inne i budsjettet.
Kommunale veier har overskredet budsjett med kr 0,3 mill. Mye av det skyldes store kostnader på brøyting.
Brannvesen har en overskridelse på kr 110 000. Det er mottatt en del mindre i husleieinntekter på næringsbygg og i Oshallen enn budsjettert, dette utgjør.

På finansområdet fikk vi økte inntekter i forhold til budsjett med kr 2,2 mill. Økningen skyldes at vi har mottatt nesten kr 5 mill. mer i skatt enn budsjettert. Generelle statstilskudd ble redusert med kr 2,6 mill. i forhold til budsjett.

Avdrag på egne lån var på kr 7,7 mill. i driftsregnskapet, som er likt med budsjettet. Netto renter (renteutgifter – renteinntekter) ble på kr 0,9 mill. lavere enn budsjettert.

Kommunen fikk totalt kr 3,16 mill. i netto inntekt på premieavvik (medregnet utgiftsført amortisert premieavvik til fratrekk), som skal utgiftsføres de neste 7 årene.
Totalt gjør dette at finansområdet hadde et mindreforbruk i 2019 på kr 6,4 mill.

Investeringsregnskapet
Investeringsregnskapet står med et balansert resultat (0,-). Vi tok opp et lån på 17,4 mill. til dekning av investeringene for 2019. Ubrukte lånemidlene fra 2018 med til sammen kr 7,01 mill. ble brukt i 2019.
Pr utgangen av 2019 står vi med ubrukte lånemidler på kr 11,9 mill.

For investeringsregnskapet har vi i 2019 forholdt oss noenlunde innenfor budsjett på alle prosjekter.

Omsorgsboliger ble bygget ferdig i 2019 og var innflytningsklare ved slutten av året slik planen var. Noe arbeid gjenstår, blant annet asfaltering.

Ekstraordinære avdrag på lån beløp seg til kr 5,6 mill. og avdrag på startlån utgjorde kr 2,3 mill.

Det ble tatt ikke opp lån gjennom Husbanken for viderefordeling til startlån i 2019.

Vi bør være oppmerksomme på utviklingene på finansmarkedene for å kunne unngå store avvik i regnskapet med en lånegjeld som nå ligger på nivå med våre driftsinntekter. Dette forholdet er høyt sammenlignet med gjennomsnittet i kommune-Norge.
Det er ikke sannsynlig at vi klarer å betale ned lånegjelden med betydelige summer og det resulterer i en høy lånegjeld i mange år framover.

Brukere og tjenester

Vi har hatt et relativt stramt budsjett gjennom hele 2019. Det meste av det vi gjør er lovpålagte tjenester og vi har forsøkt å ha en god kvalitet på tjenestene ut fra de ressursene vi har hatt.

Kommunens likviditet er tilfredsstillende, og vi har ikke brukt kassakreditten i løpet av 2019. Likviditeten ligger stabilt, men vi må følge nøye med på endringer på likvide midler.

Stor byggeaktivitet gjennom flere år har bidratt til å gi brukerne bedre tjenester. Skole, omsorg, kultur og idrett er områder som ble utviklet til å kunne yte gode, kvalitative tjenester.

Bygningsmassen som kommunen eier krever jevnlig vedlikehold. Vi mener at strukturert vedlikehold basert på vedlikeholdsplaner bidrar til å unngå omfattende rehabiliteringer som i stor grad blir finansiert med ekstra låneopptak.

Vi har fått en ny flott barnehage i Os nært sentrum. På grunn av flere barn i kommunen, ble en avdeling som tidligere måtte stenges, åpnet igjen i 2019. De to gamle barnehagene ble solgt i 2018. Oppgjør for den ene mottok vi først i 2019.

Det er bygget 8 nye omsorgsboliger midt i sentrum av kommunen. Flere som fikk tildelt leilighet, flyttet inn før jul. Leilighetene fremstår som svært moderne og utstyrt med dagens velferdsteknologi.

Kommunen satser på næringsutvikling og har gått inn i flere næringsprosjekter. I 2019 kjøpte kommunen aksjer i Kalvkroken Boligutvikling AS.

Lykkes vi med strukturert næringsutvikling, skaffer vi jobber, og vi øker folketallet. Dette gir da igjen behov for nye boliger, tjenester osv. Ringvirkningene er dermed store. Likevel har kommunen ikke ubegrensede midler for å kunne støtte næringsutvikling.

Næringsfondet til kommunen var en stund fryst for søknader, da fondet var mer eller mindre tomt. Med det har vi fått økt saldoen noe fra tidligere.

Saldo på næringsfondet var ved utgangen av 2019 på kr 768 735 inkl. renteinntekter. Ved utgangen av 2018 var den på kr 594 240.

Det er usikkerhet hvert år på om hvor mye midler kommunen får fra Hedmark Fylkeskommune til å styrke næringsfondet. Tilskuddet fra fylkeskommunen i 2019 var på kr 300 000. I 2018 var den på kr 307 500.

Organisering og medarbeidere

Alle våre virksomheter har jobbet med å få inn sin del av handlingsplanen for planperioden som omfatter kommuneplanens samfunnsdel inn i økonomiplanen. Målekort for virksomhetene er tatt inn i årsmeldingen for 2019.

Et viktig element i målstyring blir undersøkelser, både med tjenestemottakerne våre og egne ansatte. Dette styres fra virksomhetsledere med eksisterende spørreskjemaer fra Kommuneforlaget.

Felles lønnsavdeling med Røros og Holtålen er nå vel etablert og fungerer godt. Mye av informasjonsflyten går elektronisk og de ansatte på avdelingen har etablert gode rutiner for å takle dette og de har fått på plass gode rutiner ute i organisasjonene i alle tre kommuner.

Felles landbruksavdeling med Røros og Holtålen er nå vel etablert. Det vært noe sykdom på avdelingen i 2019, men det har blitt innleid kvalifiserte arbeidstakere.

I 2019 hadde vi et omstillingsprosjekt, lagt opp som et trepartssamarbeid. De forskjellige prosjektgruppene kom opp med forslag til endringer som ble behandlet i kommunestyret. Dette samarbeidet vil fortsette i 2020.

Konklusjoner /utfordringer

Os kommune er fremdeles en kvalitetskommune med gode, kvalitative tjenester og vi klarer å tilby våre innbyggere en aktiv og attraktiv oppvekst med mange gode kulturtilbud, god teknisk infrastruktur og bra levekår. Os kommune har gode forutsetninger for en god oppvekst.
Vi har en krevende økonomi som presser tjenesteproduksjonen og vi må påregne en kvalitetsreduksjon på sikt.

Os kommune har falt en god del ned på Kommunebarometeret fra 2018 til 2019. Os havnet på 194. plass i Kommunebarometeret fra Kommunal Rapport for 2019, da er resultatet korrigert med hensyn til økonomiske ramme-betingelser. Ved å ignorere de økonomiske forutsetningene er kommunen på en 158. plass. Samlet sett er nøkkeltallene ørlite bedre enn normalen i kommune-Norge.

Et annet moment vi skal jobbe med i økonomiplan fremover, er: «FNs bærekraftsmål i norske kommuners plan- og styringsarbeid». Regionrådet for Fjellregionen har forslag til strategisk plan ute på høring, der et av målene i perioden er at det skal utarbeides en felles strategi for gjennomføring av FNs bærekraftsmål i Fjellregionen. Dette skal blant annet gjøres gjennom et felles kunnskapsgrunnlag for kommunale klima- og energiplaner. Tiltak er tenkt iverksettes gjennom kommunale handlingsplaner.

Os kommune konfronteres, som mange småkommuner, med synkende folketall. Dette må vi sjølsagt ta til etterretning og vi kan ikke bare se på at det skjer. For å kunne snu denne trenden må vi forbedre oss, tilrettelegge med boliger og opprettholde vår kvalitet i tjenesteytingen i høyest mulig grad.

Os i Østerdalen, april 2020

Arne Svendsen

Befolkning

Befolkningsendringer

Os kommune har hatt en negativ utvikling i befolkningen i flere år. Prosentvise nedgangen er beskjeden i antall, men effektene i inntektssystemet er forholdsvis store, når dette ofte blir relatert til utviklingen på landsbasis hvor det er registrert en stadig vekst på innbyggertallet (0,74 % i 2019).

Innbyggertallet i Os pr. 1.1.2020 er på 1891 innbyggere. Det tallet betyr en nedgang med 21 innbyggere fra 2018. Tynset, Røros og Alvdal er de kommunene i regionen som enten har økt litt, ligger på samme nivå eller har mistet få innbyggere, se tabell under. Holtålen har fått en mindre reduksjon, resten har hatt cirka 5,5-6 % reduksjon på innbyggertallet siden 2014.

Folkemengde i Os og nærliggende kommuner pr. 1. januar 2014-2020

Folketallet pr. 1.januar	Pr. 01.01. 2014	Pr. 01.01. 2015	Pr. 01.01. 2016	Pr. 01.01. 2017	Pr. 01.01. 2018	Pr. 01.01. 2019	Pr. 01.01. 2020	Endring fra 1.1.14-1.1.20
Rendalen	1883	1885	1881	1858	1827	1791	1780	-103
Engerdal	1345	1359	1305	1274	1294	1286	1268	-77
Tolga	1658	1656	1620	1620	1553	1551	1562	-96
Tynset	5549	5562	5580	5584	5605	5591	5578	29
Alvdal	2432	2418	2426	2441	2424	2418	2432	0
Folldal	1631	1597	1592	1577	1569	1577	1545	-86
Os	2013	1991	1956	1963	1936	1912	1891	-122
Røros	5583	5593	5635	5623	5663	5610	5581	-2
Holtålen	2024	2014	2031	2046	2028	2025	1981	-43

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Årlig folketallsendring i Os

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Folkemengde 1.1	2 035	2 013	1 991	1 956	1 963	1 936	1 912
Levendefødte	19	8	11	8	10	16	11
Døde	18	20	19	22	28	20	28
Fødselsoverskudd	1	-12	-8	-14	-18	-4	-17
Innflyttinger	68	86	86	95	80	87	85
Utflyttinger	93	96	113	74	90	107	89
Nettoinnflytting	-23	-10	-27	21	-10	-20	-4
Folketilvekst	-22	-22	-35	7	-27	-24	-21
Folkemengde 31.12	**2 013**	**1 991**	**1 956**	**1 963**	**1 936**	**1 912**	**1 891**

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Befolkningssammensetning

Tabellene er hentet fra SSB og viser befolkningssammensetningen i Os kommune.

Befolkningen etter kjønn og alder pr 31.12. 2019 (i prosenttall) i Os.

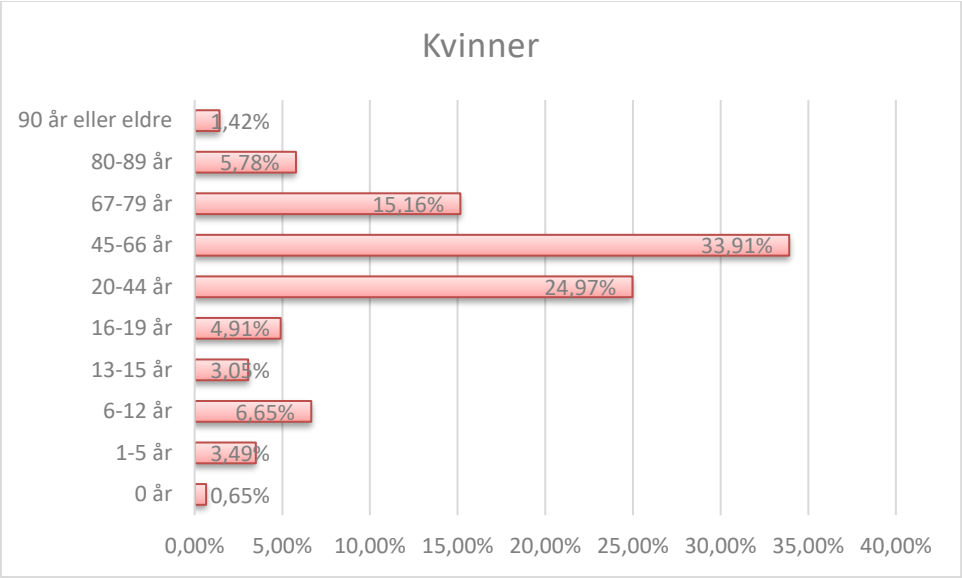

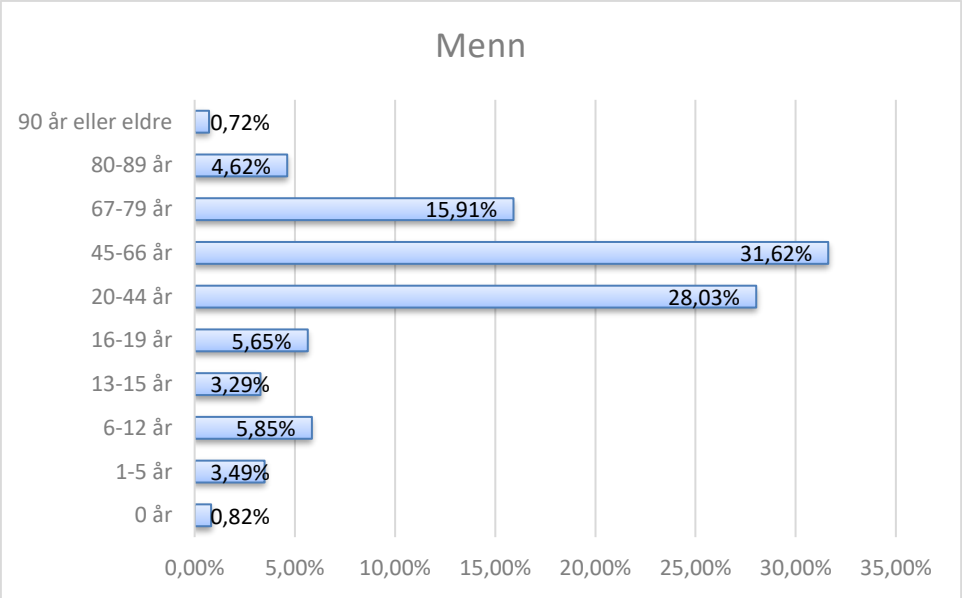

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Ved utgangen av 2019 var det 974 menn (987 i 2018) og 917 kvinner (925 i 2018) bosatt i Os kommune. Vi har forholdsvis mange i alderskategorien 20-44 og 45-66 år, noe som er normalt.

Vi har i de fleste årene både hatt større utflytting enn innflytting og et fødselsunderskudd. Dette sørger for negative tall på folketilvekst. 2019 viser den samme utviklingen, hvor vi har en netto innflytting og fødselsunderskudd på minus 21 personer. Antallet fødsler i 2019 resulterte i 11 nye innbyggere, dette er noe lavere enn 2018 (16). Fødselstallet har blitt redusert en god del, hvis vi sammenligner med tall tidlig 2000-tallet. Dette er en utvikling som gir grunn til bekymring.

Antall fødsler i Os kommune:

	1980	1985	1990	1995	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gutter	13	8	15	16	10	8	11	5	8	5	5	6	6	8	6
Jenter	10	13	13	19	7	6	10	8	11	3	6	2	4	8	5
Total fødte pr år	**23**	**21**	**28**	**35**	**17**	**14**	**21**	**13**	**19**	**8**	**11**	**8**	**10**	**16**	**11**

Kilde: Statistisk sentralbyrå
Antall levendefødte i Os fra 1980 til 2019.

Folkemengde barn og unge i Os

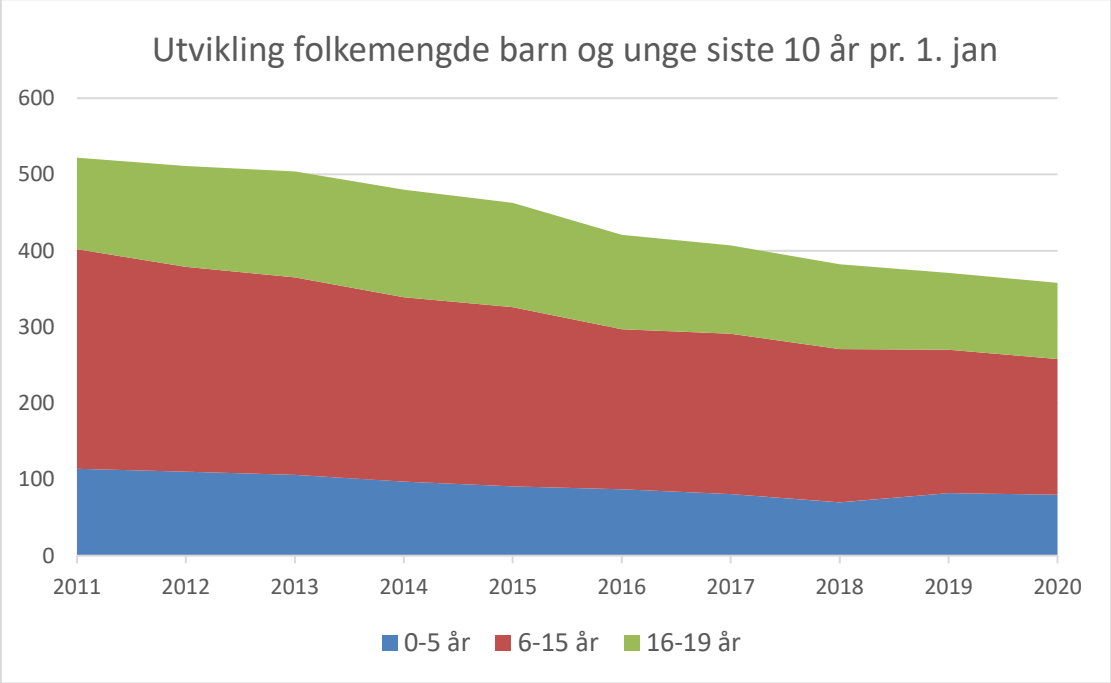

Kilde: Statistisk sentralbyrå
Utvikling i innbyggertallet for barn og unge til og med 19 år i Os kommune de siste 10 år

Utviklingen av innbyggertallet på barn og unge fra nyfødt til og med 19 år i Os har gått drastisk ned de siste 10 årene. 1. januar 2011 hadde vi 522 barn og unge fra 0-19 år. 1. januar 2020 var tallet nede i 358 barn (371 i 2019). Sammenligner vi med innbyggere som er fra 20 år og oppover, så er utviklingen motsatt vei. 1. januar 2011 hadde vi 1523 innbyggere som var 20 år eller eldre. 1. januar 2020 var tallet steget til 1533 innbyggere. Det totale innbyggertallet har blitt redusert med 154 innbyggere på de 10 siste årene.

På landsbasis er fordelingen en helt annen. Prosentvise tall viser at Os kommune mangler mange unge innbyggere og har flere eldre i forhold til landsgjennomsnittet. På nasjonalt nivå har antallet barn holdt seg ganske stabilt over tid. I vår region ser vi minkende tall for barn og unge.

Mye av kostnadsutviklingen i kommunene henger sammen med gjennomsnittlig helsetilstand av den befolkningen i den store gruppen 67 år og eldre som er den primære målgruppe for omsorgstjenesten. I tillegg er ressursbruken i oppvekst en viktig faktor.

Folkemengde, etter fylke pr. 1. 1 årene 2014-2019	Pr. 1.1.2014	Pr. 1.1.2015	Pr. 1.1.2016	Pr. 1.1.2017	Pr. 1.1.2018	Pr. 1.1.2019	Pr. 1.1.2020	% økning fra 2014 til 2020
Østfold	284962	287198	289867	292893	295421	297520	300112	5,86 %
Akershus	575757	584899	594533	604368	614026	624055	633189	22,22 %
Oslo	634463	647676	658390	666759	673468	681071	693491	22,83 %
Hedmark	194433	195153	195356	196190	196966	197406	197920	1,35 %
Oppland	187820	188807	188953	189479	189870	189545	189365	0,60 %
Buskerud	272228	274737	277684	279714	281769	283148	285336	5,07 %
Vestfold	240860	242662	244967	247048	249063	251078	252669	4,57 %
Telemark	171469	171953	172494	173307	173391	173318	173355	0,73 %
Aust-Agder	113747	114767	115785	116673	117220	117655	118273	1,75 %
Vest-Agder	178478	180877	182701	184116	186532	187589	188960	4,05 %
Rogaland	459625	466302	470175	472024	473525	475654	479891	7,84 %
Hordaland	505246	511357	516497	519963	522539	524495	528129	8,85 %
Sogn og Fjordane	108965	109170	109530	110266	110230	109774	109566	0,23 %
Møre og Romsdal	261530	263719	265290	266274	266858	258493	265638	1,59 %
Trøndelag	441339	445785	449769	454596	458742	462032	467139	9,98 %
Nordland	240877	241682	241906	242866	243335	243385	242473	0,62 %
Troms - Romsa	162050	163453	164330	165632	166499	167202	166602	1,76 %
Finnmark - Finnmárku	75207	75605	75758	76149	76165	75863	75472	0,10 %
Totalt innbyggere	5109056	5165802	5213985	5258317	5295619	5319283	5367580	100,00 %

Figuren viser at vi bor i en region med lav befolkningsvekst sammenlignet med mange andre fylker.

Det har vært en høy netto innvandring i Norge som igjen bidrar til en enorm folkevekst. Veksten i noen regioner er så stor at utkantkommuner ikke makter å vokse med samme tempo. Dette skaper igjen ubalanse i rammeoverføringene, siden mange tall er basert på landsgjennomsnittet. I Os ser vi også en noe økning på innvandring. Fra 1.1.2015 til 1.1.2020 har det blitt 42 flere innbyggere med bakgrunn fra land i Europa eller andre verdensdeler. Mange av disse er flyktninger. For tiden mottar vi ingen flyktninger.

Innvandrere pr 1.1. hvert år

Land/ år	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Litauen	36	39	37	40	42	43
Tyskland	24	28	28	27	27	24
Eritrea	3	7	22	21	25	24
Sverige	12	14	14	18	15	14
Kroatia	10	8	8	9	12	13
Andre	83	76	84	87	91	92
Total innvandring:	**168**	**172**	**193**	**202**	**212**	**210**

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabellen over viser de fem landene vi har størst innvandringer fra. Under posten andre er det samlet antall innbyggere fra de andre landene vi har innvandring fra. Pr 31.12.2019 utgjør dette 22 land.

Administrativ organisering

Os kommune er en flat organisasjon med rådmannen som øverste administrative leder. Kommunen er fra og med 2019 organisert i 6 tjenesteytende virksomheter. NAV Os ble i 2019 slått sammen med Røros og Holtålen og ble flyttet til Røros.
Rådmannens stab består av økonomisjef, leder servicetorg, felles lønnsavdeling IKT og sikkerhet, digitalisering- og kvalitetsansvarlig, og personalsjef. Disse har et felles månedlig statusmøte med rådmannen som leder og rapporterer direkte til han.

Viser til www.os.kommune.no hvor organisasjonskartet til enhver tid ligger tilgjengelig.

Organisasjonskart 2019

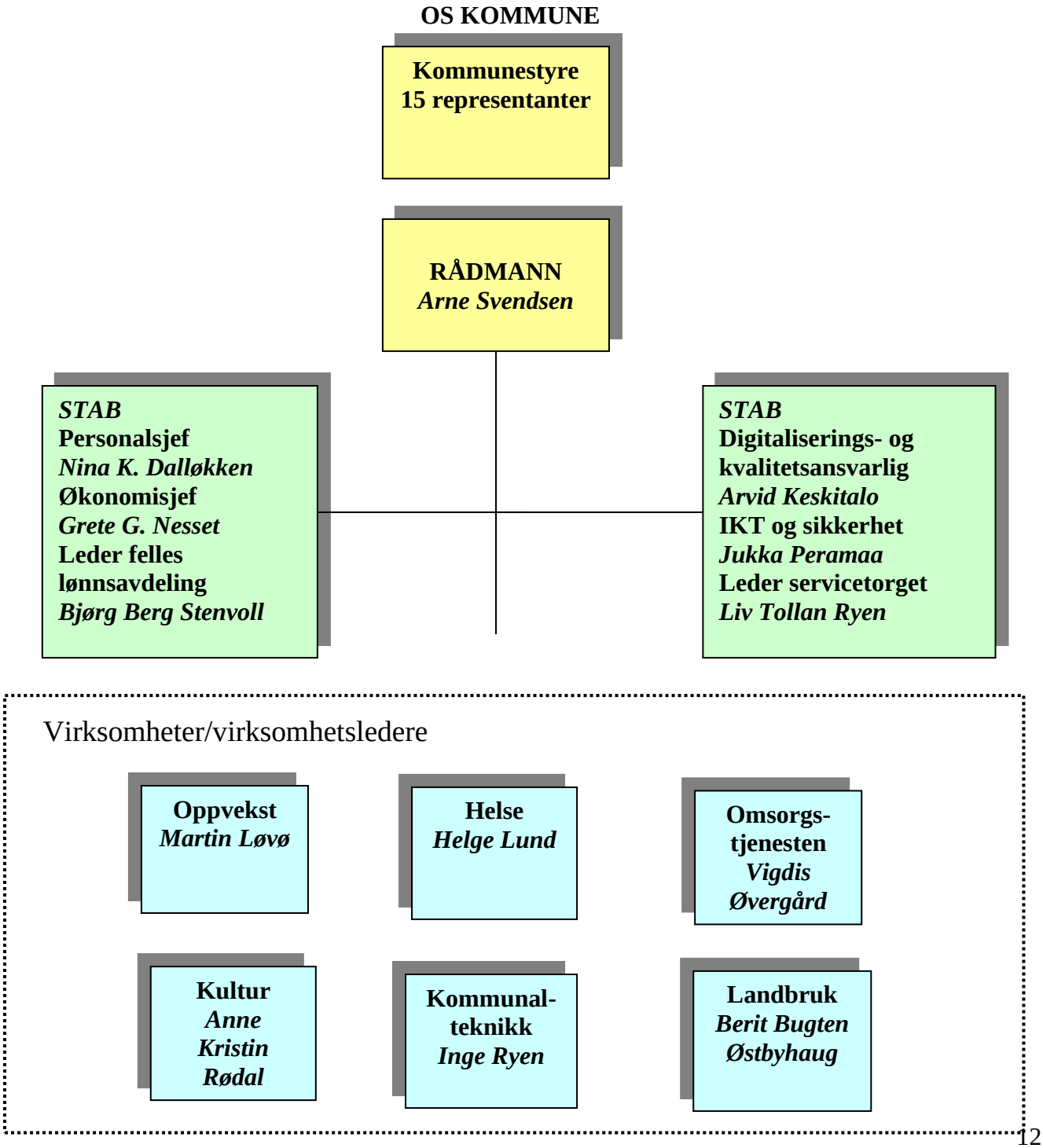

Personalet

Personalsituasjonen var i 2019 forholdsvis stabil. Det vi imidlertid ser tendenser av, er at det er konkurranse mellom kommunene i fjellregionen om kvalifisert personell. Spesielt har det vært utfordrende å rekruttere sykepleiere.

Tabellen nedenfor viser bemanningen ved utgangen av 2013 til og med utgangen av 2019 for de enkelte tjenesteområdene.

Tjenesteområde	**Årsverk 2013**	**Årsverk 2014**	**Årsverk 2015**	**Årsverk 2016**	**Årsverk 2017**	**Årsverk 2018**	**Årsverk 2019**
Sentraladministrasjon	18,7	18,6	16,2	14,7	14,9	13,78	13,08
Helsetjeneste	9,8	9,8	9,7	9,7	9,7	7,78	7,58
Omsorgstjenesten	84,9	84,3	77,3	79,9	75	75,87	78,67
Kultur/bibliotek	2,5	2,5	2,5	2,5	2,2	2,2	2,2
Landbruk (Ny fra 2017)	0	0	0	0	7	7	7
Kommunalteknikk (Landbruk inkl t.o.m. 2016)	13,1	14,5	13,4	12,4	9,4	7,4	9,4
Oppvekst						63,42	61,17
Barnehager (Oppvekst fra 2018)	21,2	21,6	19,3	22,2	20		
Os Skole/SFO/kulturskole (Oppvekst fra 2018)	33,6	30,0	28,8	27,9	31,5		
Dalsbygda Skole/SFO (Oppvekst fra 2018)	11	10,6	10,2	10,4	10,4		
Sum	**197,5**	**194,9**	**180,4**	**182,7**	**184**	**182,3**	**179,1**

Os kommune har ved utgangen av 2019, 179,1 faste årsverk. Dette representerer en reduksjon med 3,2 årsverk fra utgangen av 2018 til utgangen av 2019.

Årsverkene er fordelt på 239 personer. I tillegg er det 18 ansatte som jobber som frivillige brannmannskap i små stillinger, som til sammen utgjør 1,08 faste årsverk.

Reduksjon i antall årsverk skyldes både at NAV Os som ble flyttet til Røros, samt omstillingsprosessen som ble gjennomført på vårparten.

Alderssammensetning

Gjennomsnittsalder for ansatte i Os kommune i 2019 er 46,29 år. Det vil si at gjennomsnittsalderen har minket med 0,45 år siden 2018.

Nesten halve arbeidsstokken i Os kommune er i 2019 mellom 50 og 69 år. 21% er mellom 60-69 år og aldersgruppen 50-59 år er på 28%. Os kommune vil i årene fremover stå overfor store rekrutteringsutfordringer.

Tabellen nedenfor viser alderssammensetningen på de forskjellige aldersgruppene.

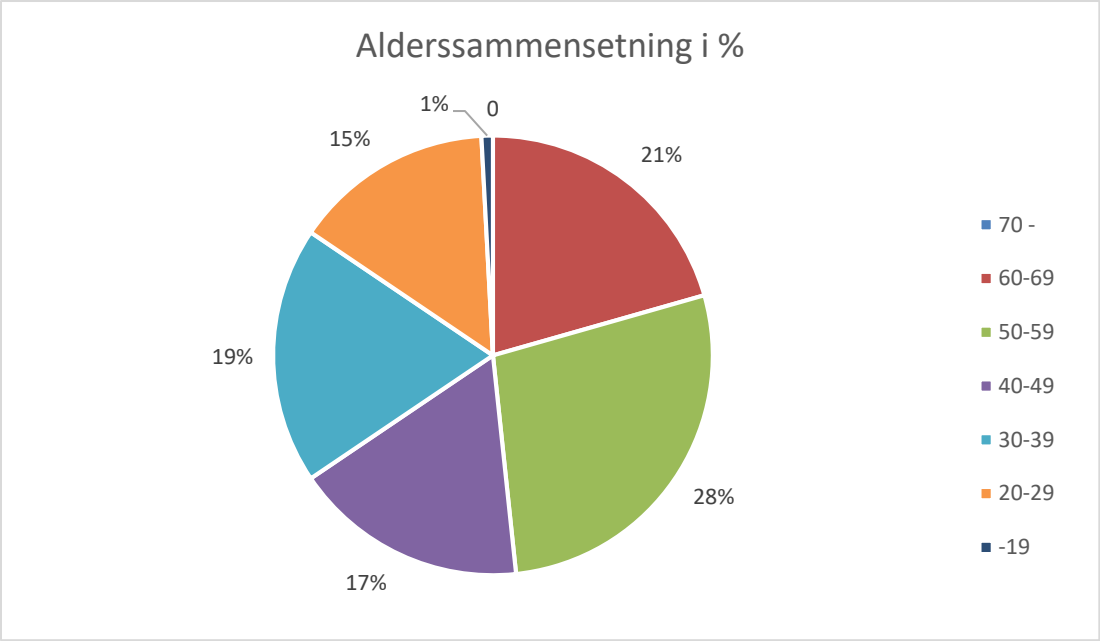

Sykefravær

Virksomhetene har også i år jobbet målrettet for å følge opp og forebygge sykefravær. De sykemeldte får en individuell og systematisk oppfølging. I denne prosessen er NAV Arbeidslivssenter og BHT viktige samarbeidspartnere

Sykefraværet i Os kommune 2005–2019 (%)

2005	*2006*	*2007*	*2008*	*2009*	*2010*	*2011*	*2012*	*2013*	*2014*	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*
7,4	10,3	9,1	7,4	7,7	6,0	8,6	5,4	5,6	7,3	6,8	6,5	6,1	6,9	6,6

Sykefraværsprosenten har fra 2018 til 2019 blitt redusert med 0,4 %. AMUs målsetning om et totalt sykefravær på 6 % ble ikke nådd.

Det totale sykefraværet i 2019 var på 6,6%. Av dette utgjør kun 1,1 % egenmeldt fravær. Hvis vi sammenligner tallene fra 2018 med tallene i 2019 ser vi at det legemeldte langtidsfraværet er redusert fra 5,2 til 5,1%.

Inkluderende arbeidsliv

Os kommune er en IA- bedrift. Målene i IA avtalen er å bidra til høy sysselsetting gjennom å forebygge og redusere sykefravær og frafall i arbeidslivet.

Den nye IA avtalen som ble inngått mellom regjeringen og partene i arbeidslivet for perioden 2019 – 2022 medførte at IA virksomhetene mistet både mulighet for tilretteleggingstilskudd og tilskudd ved bruk av BHT.

Lærlinger

Ved utgangen av 2019 hadde vi 8 lærlinger, det er en økning på 1 lærlinger fra 2018. Lærlingene var fordelte på følgende utdanningsretninger:

- Helsefagarbeider 3 stk.
- Barne- og ungdomsarbeider 4 stk.
- IKT fag 1 stk.

Partnerskap for folkehelse

Dette har utspring i tidligere prosjekt FYSAK. Det er koordinator i 20 % stilling, og tiltaket skal bidra til helsefremmende og forebyggende aktivitet for innbyggerne i kommunen.

Internkontroll

Kommunene er gjennom en rekke lover og forskrifter pålagt å utføre internkontroll for sin virksomhet. De viktigste kravene gjelder internkontroll i forhold til helse, miljø og sikkerhet (HMS), og internkontroll og kvalitetssikring av helsetjenestene.

Kommunen har et etablert system for HMS- arbeidet med klare retningslinjer for hvordan dette skal gjennomføres. Ulike tilsyn fra offentlige myndigheter bidrar til at internkontrollsystemet utvikles etter nye krav som stilles. Alle HMS- dokumenter ble i 2016 revidert og lagt inn i kvalitetssystemet vårt Compilo.

Det fysiske og psykososiale arbeidsmiljøet blir også systematisk kartlagt ved gjennomføring av

- Medarbeidersamtaler
- Medarbeiderundersøkelser (10- factor)
- Vernerunder
- Sykefraværsstatistikk
- Kontinuerlig håndtering av uønskede hendelser(avvik)

Kommunens arbeid med etikk

Os kommune har utarbeidet egne etiske regler i de store virksomhetene som skole, barnehage, helse og omsorg, samt på overordnet nivå som er innarbeidet i arbeidsreglementet til kommunen.

Etiske regler er en integrert del av rutinene for intern kontroll. Alle ledere med personalansvar skal gå gjennom temaet etikk med nye ansatte.

Beredskapsarbeid

Beredskapsplan for kommunal kriseledelse blir årlig gjennomgått og oppdatert i kriseledelsen.

Likestillingsarbeid

Bakgrunn

Likestillings- og diskrimineringsloven omhandler også dette i § 26a

Arbeidsgivere som har plikter etter § 26 andre ledd, skal redegjøre for den faktiske tilstanden når det gjelder kjønnslikestilling i virksomheten og hva de gjør for å oppfylle aktivitetsplikten etter § 26.

Redegjørelsen etter første ledd skal gis i årsberetningen eller i annet offentlig tilgjengelig dokument. Arbeidsgivere i offentlige virksomheter som ikke er pålagt å utarbeide årsberetning, skal ta redegjørelsen etter første ledd inn i sin årsrapport eller i et annet offentlig tilgjengelig dokument.

Likestilling i Os kommune

Os Kommune har en handlingsplan for likestilling. Denne ligger til grunn for arbeidet som blir gjort i hele organisasjonen på dette området. Handlingsplanen ble vedtatt i administrasjonsutvalget 23.2.2012

1. Kjønnsbalanse

I 2019 utgjør kvinneandelen 71,28 % av antall ansatte i Os kommune.

Utviklingen de siste årene skisseres i tabellen under.

Kjønnsbalanse (kvinneandel av antall ansatte)										
Årstall	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Kvinner	75,7	76,6	76,1	77,6	77,6	77,00	74,8	74,3	72,9	71,48

Av totalt 256 arbeidstakere (vikarer og faste, inkl. brann) er det 183 kvinner og 73 menn. Det tilsvarer en økning på 2 menn fra 2018 til 2019.

Av totalt 179 faste årsverk, er kvinner ansatt i 139 årsverk og menn i 40 årsverk.

Tabellen under viser kjønnsfordeling i de ulike virksomhetsområdene i %.

	Antall ansatte i %	
Virksomhet	**Kvinner**	**Menn%**
Sentraladministrasjon	66,7	35,29
Oppvekst	76,8	20,48
Omsorgstjenesten	84,9	14,95
Helsetjeneste	84,6	15,38
Kultur / bibliotek/ fritidsklubb	66,7	20,00
Landbruk	55,6	33,33
Kommunalteknikk	9,1	37,50

Ledernivå	**Kvinner**	**Menn**
Totalt	58,3	41,7
Rådmannens stab	66,7	33,3
Virksomhetsledere	50,0	50,0

Oversikten viser at det er en utfordring med bedre kjønnsbalanse i Os kommune ute i virksomhetene. Den eneste virksomheten der menn er overrepresentert er i virksomhet Kommunalteknikk. I virksomhet Omsorg og virksomhet Oppvekst er menn betydelig underrepresenter.

Gledelig nok ser vi en % økning av det underrepresenterte kjønn både i virksomhet Omsorg og virksomhet Oppvekst fra i fjor. Virksomhet Omsorg har gått fra 14,9% menn i 2018 til 15,1% menn i 2019. Virksomhet Oppvekst har gått fra 20,4% menn i 2018 til 23,3% menn i 2019.

På det totale ledernivået er kjønnsbalansen rimelig jevn med totalt 58,33% kvinnelige ledere.

Ser man på virksomhetsledernivå har kjønnsbalansen utjevnet seg. I 2019 er 50 % av virksomhetslederne menn, mot 42,86 % i 2018.

Hvis vi tar for oss alderssammensetningen av arbeidstakergruppen ser vi at nesten halvparten av kommunens arbeidstakere er i aldersgruppen 50-69 år.

På bakgrunn av denne fordelingen vet vi at vi i de nærmeste årene må være forberedt på stor utskifting i arbeidsstokken grunnet alder.

Alder	2014	2015	2016	2017	2018	2019
-19	0	1,57 %	0,8%	0,8	0,8	1%
20-29	10,19 %	9,45 %	10,2%	11,9	11,5	15%
30-39	15,85 %	16,54 %	18,8%	17,5	19,7	19%
40-49	26,42 %	26,77 %	23%	21	18,4	17%
50-59	28,68 %	30,31 %	28,5%	27,8	29,9	28%
60-69	18,49 %	14,96 %	18%	20,6	19,7	21%
70-	0,38 %	0,39 %	0,8%	0,4	0	0

2. Likelønn

Os kommune følger KS sitt lønnsregulativ for minstelønn og det er i utgangspunktet ingen forskjell mellom kvinner og menn i samme stillingskode i kapitel 4. Avlønningen baserer seg på grunnlønn etter stillingskode og ansiennitet, samt ved fordeling av lokal pott ved lønnsoppgjør.

I lønnspolitiske retningslinjer står det at" lønnsnivået for kvinnedominerte stillingskategorier skal være like høyt som for tilsvarende mannsdominerte".

Når det gjelder lederlønninger er størrelse på virksomhetene og ansvarsforhold retningsgivende. Det er ikke forskjeller på grunn av kjønn.

3. Stillingsstørrelse

Brannmannskaper har svært små stillingsstørrelser, og disse er det korrigert for i dette avsnittet.

Os kommune jobber aktivt med å redusere bruk av uønsket deltid, jamfør kommunens retningslinjer for redusert bruk av uønsket deltid.
Ved ledighet i stillinger brukes fortrinnsretten for deltidsansatte i tilsvarende stillinger, så langt det er mulig for virksomheten. En forutsetning er selvsagt at den ansatte er kvalifisert for stillingen.

I 2019 var det 76 kvinner og 19 menn som hadde faste deltidsstillinger i varierende grad.
Vi ser også at det er en del frivillig deltid blant deltidsstillingene hos kvinnene. Det vil si at det er ansatte som i utgangspunktet har en fast 100% stilling som har søkt seg ned i stillingsstørrelse.

Tabellen under viser gjennomsnittlige stillingsstørrelse for Os kommune i perioden 2015 til og med 2019.

Gjennomsnittlig stillingsstørrelse i %					
Årstall	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Kvinner	72,42	71,94	75,29	76,87	76,23
Menn	64,89	67,37	64,84	68,07	71,41
Totalt i org.	71,02	71,06	73,18	74,92	75,09

4. Personalpolitiske satsninger

Os kommune har en livsfasepolitikk der vi så langt det lar seg gjøre prøver å finne gode løsninger for omsorgspermisjoner for våre arbeidstakere, samt at vi har en seniorpolitikk som blir brukt aktivt.

Kommunens retningslinjer for seniortiltak ble i 2016 revidert og vedtatt i administrasjonsutvalget.

Fra fylte 62 år får faste ansatte med minst 90 % stilling en reduksjon i den ukentlige arbeidstiden.
Den ukentlige arbeidstiden settes til 34 timer (32 timer i turnus) og gjelder både undervisningspersonalet, samt andre ansatte. Denne arbeidstidsreduksjonen kan ikke kombineres med delvis AFP eller delvis uførepensjon.

Det avholdes årlige informasjonsmøter om pensjonsordningene. Medlemmer i KLP får årlig fra det året de fyller 60 år tilbud om individuell veiledning av en pensjonsrådgiver fra KLP.

5. Foreldrefravær

I 2019 var det totale fravær pga. barn under 12 år på 71 dager.

Av disse 71 dagene var det 20 kvinner som totalt tok ut 62 dager, noe som tilsvarer et gjennomsnittlig fravær på 3,1 dager pr. kvinne.

Videre var det 4 menn som totalt tok ut 9 dager, som tilsvarer et gjennomsnittlig fravær på 2,25 dager pr mann. Gjennomsnittet er regnet ut fra foreldre som har hatt fravær grunnet sykt barn.

Os Kommune er som så mange andre kommuner i Norge en typisk kvinnearbeidsplass, noe som også viser seg på foreldrefraværet. Derimot er fordelingen mellom antall dager kvinner og menn tar ut i snitt forholdsvis lik.

6. Etnisitet og nedsatt funksjonsevne

Offentlige myndigheter skal arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme diskrimineringslovens formål som er å fremme likestilling, sikre like muligheter og rettigheter og å hindre diskriminering på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, religion og livssyn.

Gjennom IA-arbeid arbeides det aktivt og systematisk med å tilrettelegge for ansatte med nedsatt funksjonsevne. Denne tilretteleggingen gjøres ofte i samarbeid med NAV.

Med bakgrunn i at det i 2011 ble utarbeidet kriterier for arbeidsutprøving (gjelder ikke egne arbeidstakere), er kommunen åpen for å bidra med arbeidsutprøving for andre grupper, noe som også blir gjort i samarbeid med NAV.

Alle søkergrupper til ulike stillinger blir vurdert uavhengig av etnisitet og andre forhold. Det er de krav stillingen setter som er avgjørende.

Os kommune har i handlingsplan for likestilling presisert at det i alle utlysningstekster skal stå følgende avsnitt:
Os kommune oppfordrer alle kvalifiserte kandidater til å søke jobb i kommunen uansett alder, etnisitet, funksjonsevne, kjønn eller religion.

Interkommunalt samarbeid

Samarbeid i Fjellregionen

Os samarbeider med de andre kommunene i Fjellregionen på en rekke områder. Samarbeidet på flere av områdene er veletablert. Det er generelt god tradisjon og kultur for samarbeid i regionen. Kommunen deltar i samarbeidsordninger med et omfang fra to kommuner og opp til 11 kommuner.

Os kommunes deltakelse i interkommunale samarbeidsordninger i 2018:

Tiltak - modell	***Kontorsted/ vertskommune***
FIAS AS, 10 kommuner	Tolga
Meskano AS, 6 kommuner	Tynset
TOS ASVO AS, 2 kommuner	Tolga
Abakus AS – 11 kommuner	Engerdal
Revisjon Fjell – IKS, 8 kommuner	Os
Kontrollutvalg Fjell - IKS, 8 kommuner	Os
Nordøsterdalsmuseet, stiftelse, 6 kommuner	Tynset
PP-tjenesten, vertskommune, 6 kommuner	Tynset
Teater i Fjellregionen Trrafo, vertskommune, 6 kommuner	Tynset
Arbeidsgiverkontroll, vertskommune, 8 kommuner	Røros
Nord-Østerdal musiker, vertskommune, 4 kommuner	Tolga
AMK-sentral/legevakt, vertskommune, 3 kommuner	Røros
Felles landbruksavdeling vertskommune, 3 kommuner	Os
Kemner, vertskommune, 4 kommuner	Røros
Pedagogisk utviklingsarbeid, vertskommune, 6 kommuner	Tynset
Barnevernssamarbeid, vertskommune, 3 kommuner	Røros
Felles lønnsavdeling, vertskommune, 3 kommuner	Os
Felles regnskapsavdeling, vertskommune, 3 kommuner	Holtålen
Brannvern, forebyggende brannvern og ledelse, 4 kommuner	Røros

Økonomisk analyse

Netto driftsresultat

Os kommune deler virksomheten inn i 8 separate rammeområder (inkl. finans) og 1 stabsenhet. Grunnskolene og barnehagene er slått sammen til et rammeområde oppvekst, NAV ligger inn under Helse og landbruk er eget område.
Rammeområdet 10 Finans viser inntekter/tilskudd på bl.a. rammetilskudd, skatt og renter og i tillegg utgifter på blant annet renter og avdrag. Her føres også premieavvik og amortisert premieavvik.

Netto resultat pr. tjenesteområde/budsjettramme (1000 kr) for årene 2014-2019

Tjenesteområde	2014	215	2016	2017	2018	2019
Sentraladministrasjon	19 402	21 460	19 933	22 049	19 885	20 850
Os skole	20 036	19 817	20 791	21 516	-	-
Dalsbygda skole	7 762	7 651	6 798	7 033	-	-
Barnehagene	9 955	10 089	10 492	10 475	-	-
Oppvekst	-	-	-	-	43 569	46 570
Landbruk	-	-	-	1 720	1 557	1 280
Helsetjenester	9 309	7 074	7 290	7 372	8 712	17 564
NAV/sosiale tjenester	5 206	5 122	8 473	10 829	11 388	-
Pleie og omsorg	41 224	39 926	40 671	43 069	42 298	43 111
Kultur	2 129	1 925	1 918	2 100	2 032	2 328
Kommunalteknikk	8 712	9 731	11 168	10 016	9 962	12 462
Tilskudd/renter (Finans)	-125 936	-127 577	-130 539	-144 190	-146 589	-149 279
Sum netto driftsresultat	**-2 201**	**-4 781**	**-3 005**	**-8 011**	**-7 186**	**-5 114**

Tabellen over viser fordelingen av netto resultat for de enkelte tjenesteområdene (Netto resultat regnskap = sum utgifter + sum inntekter). Tallene inkluderer finansutgifter og finansinntekter, dvs. avsetning til fond og bruk av fond. Avskrivninger er også tatt med. Kommunalteknikk har store egne inntekter i form av bl.a. kommunale gebyrer.

Budsjettavvik

Tabellen viser rammeområdenes budsjettavvik. Tjenesteområdenes samlede mer- og mindreforbruk (utenom finans) utgjør et merforbruk på kr 1.278.204. Virksomhetsområdet Finans har ekstra inntekter i forhold til budsjett og har dermed et mindreforbruk på kr 6.392.577. Totalt går dermed driften for 2019 med et pluss på kr 5.114.372.

Budsjettavvik 2019

Tjenesteområde	Rev. budsjett	Netto regnskap	Mindreforbruk	Merforbruk
Sentraladministrasjon	22 523 260	20 849 926	1 673 334	-
Oppvekst	45 611 250	46 569 999	-	-958 749
Landbruk	1 307 340	1 280 079	27 261	-
Helsetjenester	17 425 160	17 563 877	-	-138 717
Pleie og omsorg	41 745 640	43 110 554	-	-1 364 914
Kultur	2 405 700	2 327 611	78 089	-
Kommunalteknikk	11 867 620	12 462 127	-	-594 507
Tilskudd/renter (Finans)	-142 885 970	-149 278 547	6 392 577	-
Sum	**0**	**-5 114 372**	**8 171 260**	**-3 056 888**

Mindreforbruket fra 2018 på 7,19 mill., ble avsatt til disposisjonsfondet i 2019. Kr 3 mill. av mindreforbruket ble vedtatt brukt til å nedbetale lån.

Finans fikk ekstrainntekter i forhold til budsjett på til sammen kr 6,3 mill. Mer utfyllende angående finans finnes i avsnittet under: Driftsresultat.

Virksomhetsområdene sentraladministrasjonen, landbruk og kultur har positive tall for 2019. Resten av virksomhetene har merforbruk.

Forklaringer til tjenesteområdenes resultater finnes under de enkelte tjenesteområdenes meldinger og under rådmannens kommentarer.

Investeringsregnskapet
Investeringsregnskapet viser at det går i balanse. Det er avsatt kr. 11,9 mill. til ubrukte lånemidler som er bokført på memoriakonto. Disse midlene blir brukt i 2020 til nye og eksisterende prosjekter. Lånebehovet vil da reduseres tilsvarende med det vi har i ubrukte lånemidler.

Etablerte rutiner for investeringsprosjekter har sørget for god kontroll og saksbehandling. Alle prosjektene blir gått gjennom i en egen investeringsgruppe. Noen av prosjektene legges fram for formannskapet for redegjørelse og godkjenning.

Driftsresultat

Driftsresultat 2014–2019 (1000 kr)

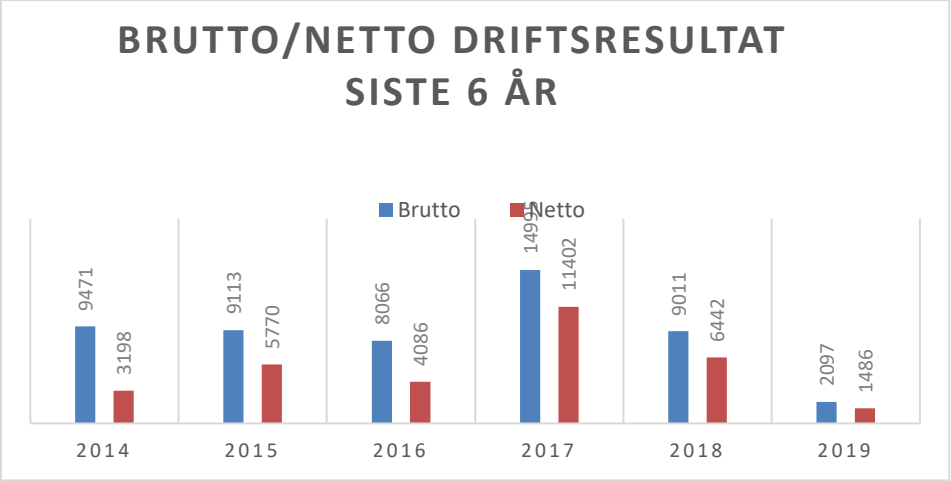

Brutto driftsresultat er lik differansen mellom driftsutgifter inklusive avskrivninger og driftsinntekter eksklusive renter. Netto driftsresultat er lik brutto driftsresultat pluss avskrivninger minus summen av netto renteutgifter og netto gjeldsavdrag.

Brutto driftsresultat er på 2,1 mill. Brutto driftsresultat er kr 6,9 mill. lavere enn 2018, da den var på 9 mill. Netto driftsresultatet er på kr 1,49 mill. Netto driftsresultat viser en reduksjon på kr 5 mill. sammenlignet med 2018. Driftsutgiftene har økt med 2,43 mill. fra 2018 til 2019. Driftsinntektene har tilsvarende blitt redusert med kr 4,49 mill.

På finansområdet har vi fått kr 4,97 mill. mer i skatt i forhold til budsjett. Rammetilskuddet og inntektsutjevningen vi har mottatt er kr. 2,62 mill. lavere enn budsjettert. Renteinntekter ble kr 0,27 mill. høyere enn budsjettert og renteutgifter ble kr 0,64 mill. lavere enn budsjettert. Netto renter blir dermed på 0,9 mill. Avdrag på egne lån ble likt med budsjettert beløp, vedtatt minsteavdrag på lån.

Kommunen har fått kr 56.600 mindre i statstilskudd på flyktninger enn budsjettert. Det var ikke lagt inn mottak av nye flyktninger i budsjettet for 2019, vi mottok ikke flyktninger, som gjør at mottatt tilskudd stemmer bra med budsjettet.

En stor inntekt på finans i tillegg til skatteinntektene er premieavviket. Premieavviket for 2019 ble på kr 3,16 mill., en inntektsføring slik vi har opplevd de fleste år. Kostnadene innenfor pensjon kommer med etterslep i en periode av 15, 10 eller 7 år. Beløpet for 2019 på kr 3,16 mill. skal utgiftsføres de neste 7 årene.

Pr. 31.12.2019 er det akkumulerte premieavviket økt i forhold til tidligere år og er nå på kr 14,3 mill. (KLP Kommunal Landspensjonskasse og SPK Statens Pensjonskasse). Ved utgangen av 2018 var saldoen på kr 11,3 mill. Inkludert arbeidsgiveravgift gir dette en total på 15,23 mill. ved utgangen av 2019. Ved utgangen av 2018 var totalt akkumulert premieavvik inkludert avgifter på kr 12,07 mill. Premieavviket representerer betalte, ikke utgiftsførte utgifter. Hvis kommunen ikke makter å avsette til disposisjonsfond på samme nivå som premieavviket øker, vil likviditeten bli svekket.

Dekningsgrad

Netto dekningsgrad årene 2014-2019

Tall i hele tusen	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Netto driftsresultat	3 198	5 770	4 086	11 401	6 442	1 486
Driftsinntekter	198 263	198 112	206 747	216 818	218 273	213 788
Netto resultatgrad	**1,61 %**	**2,91 %**	**1,98 %**	**5,26 %**	**2,95 %**	**0,70 %**

Netto dekningsgrad= Netto driftsresultat x 100 /Sum driftsinntekter (eksklusive renter).
Netto resultatgrad viser hvor stor del av driftsinntektene som kan benyttes til investeringer og avsetninger. Dersom netto resultatgrad er negativ, har ikke kommunen økonomisk bæreevne til å fremskaffe driftsmidler til investeringer. Det betyr at kommunen blir helt avhengig av fondsmidler for å skaffe fram egenkapital til investeringene.

Kommunen har et netto resultat som ligger på 0,7 % av driftsinntektene for 2019. Kommunen oppnådde et resultat for 2018 på 2,95 % og for 2017 på 5,26 %.
KS anbefaler et resultat på minst 2-3 %, da grensen for økonomisk balanse over tid går ved et netto driftsresultat på minimum 2-3 % av driftsinntektene. Ved et lavere resultat vil verdiene i kommunesektoren forringes. Årsaken til dette er at avdragene på lån ligger inne i kommuneregnskapene, og ikke avskrivningene som i private regnskaper. Dette innebærer at 2-3 prosent netto driftsresultat tilsvarer et nullresultat i privat virksomhet.

Brutto dekningsgrad årene 2014-2019

Tall i hele tusen	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Brutto driftsresultat	9 471	9 113	8 066	14 995	9 011	2 097
Driftsinntekter	198 263	198 112	206 747	216 818	218 273	213 788
Netto resultatgrad	**4,78 %**	**4,60 %**	**3,90 %**	**6,92 %**	**4,13 %**	**0,98 %**

Brutto dekningsgrad= Brutto driftsresultat x 100 /Sum driftsinntekter
Brutto resultatgrad viser hvor stor andel av driftsinntektene som er disponibel til å dekke andre utgifter enn sektorens driftsutgifter. Nøkkeltallet viser hvor stor andel av driftsinntektene som kan benyttes til renter og avdrag, investeringer, avsetning til fonds eller styrking av likviditeten. Brutto resultatgrad må være positiv, hvis ikke er kommunens økonomi er i alvorlig ubalanse. Brutto resultatgrad er en viktig indikator på kommunens økonomiske handlefrihet.

Vi kan ikke si oss fornøyde med resultatet for 2019, når som vi kun oppnår 0,7 % for netto resultatgrad og 0,98 % for brutto resultatgrad. Vi har utfordringer gitt dagens utvikling, blant annet holder ikke inntektene tritt med utgiftene, det er nedgang i folketall og en økning av eldre innbyggere.

At vi har klart å drifte med et mindreforbruk i et vanskelig år, hadde vi ikke forventet da vi la frem 2. tertialrapport for 2019. Administrasjonen forventet at oppvekst og omsorg ikke ville klare budsjettet sitt, noe som faktisk stemte. Ellers forventet vi at de andre virksomhetene sånn noenlunde skulle klare budsjett.

Det var stor usikkerhet knyttet til finansområdet. Inntekter på skatt, rammetilskudd og inntekstutjevning var et usikkerhetsmoment, i tillegg er det hvert år stor usikkerhet om hvordan premieavviket vil slå ut.

Utgifter

Driftsutgifter etter utgiftsarter 2019 (%)

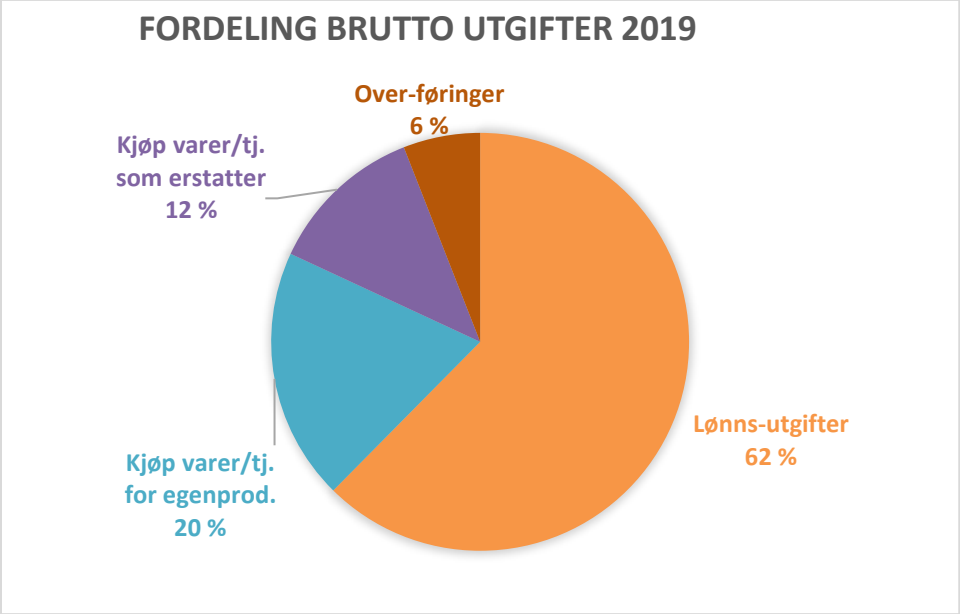

Tabellen viser fordeling på de forskjellige utgiftsartene kommunen har.

Lønnsutgiftene med sosiale kostnader er den dominerende utgiftsarten på drift med 62 %. Dette ligger noe lavere enn i 2018, hvor det var på 63 %. Lønnsandelen er totalt sett stadig redusert de siste årene etter en topp på 71 % i 2003. Årsaken til dette er sannsynlig et kontinuerlig endrende tjenestebehov. Dette gjelder særlig personal knyttet til pleie og omsorg og skole, hvor det er mye variasjon fra år til år, avhengig av antall brukere og deres behov.

Inntekter

Frie inntekter 2014–2019 (1000 kr)

1000 kr	*2014*	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*
Formue-/inntektskatt	35 911	38 018	40 273	40 847	42 580	46 734
Eiendomsskatt	4 562	4 574	4 569	6 990	7 080	7 759
Rammetilskudd	86 826	85 464	87 567	89 436	88 787	86 740
Sum frie inntekter	127 299	128 056	132 409	137 273	138 448	141 234

Betegnelsen frie inntekter innebærer at disse inntektene ikke er bundet opp til å brukes innenfor spesielle områder. De frie inntektene er økt med tilnærmet kr 2,79 mill. sammenlignet med 2018. Dette er for lite i forhold til kostnadsveksten. Veksten er større enn forholdet mellom 2017 og 2018, som da var på kr 1,18 mill. Det vil si at handlingsrommet til kommunen reduseres når utgiftene våre øker mer enn inntektene, dette spesielt på grunn av pris- og lønnsvekst.

Begrepet frie inntekter i denne tabellen er ikke direkte sammenlignbart med frie inntekter i regnskapsskjema 1A hvor også statstilskudd til flyktninger er innlemmet.
Skatteinngangen er blitt noe økt på landsbasis, og slik også for Os kommune for 2019.
Vi får kompensert en del gjennom ordningen for inntektsutjevning i inntektssystemet på grunn av at vi har mye lavere skatteinngang enn landsgjennomsnittet.

Driftsinntekter etter inntektsarter 2019 (%)

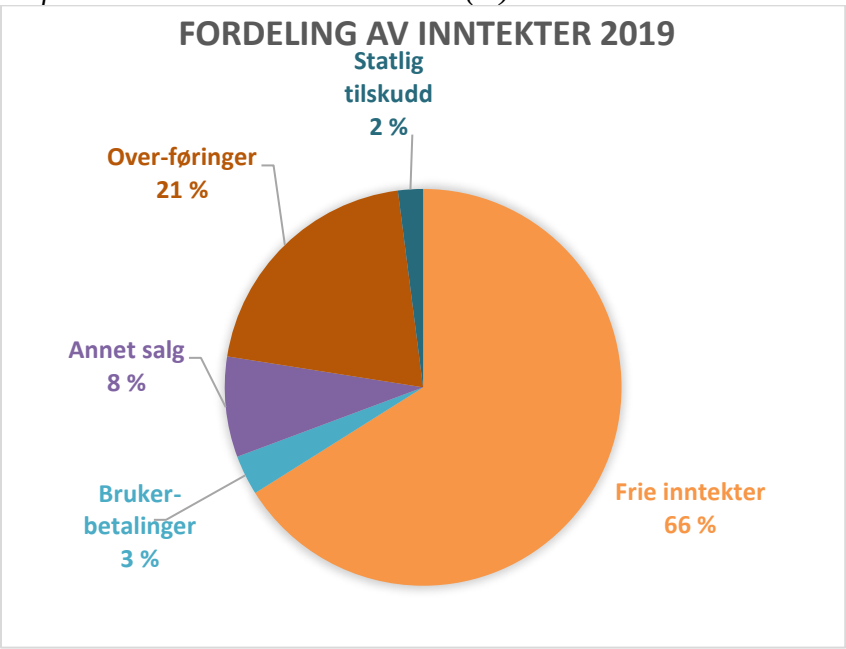

Som en ser av tabellen, så mottar kommunen 66 % av inntektene fra frie inntekter. Dette er noe mer enn året før, da vi var på 63 %. Statlige tilskudd har gått fra 4 % ned til 2 % fra 2018 til 2019 %, overføringer har blitt redusert fra 22 % i 2018 til 21 % i 2019.

Fordeling mellom samlede driftsinntekter og driftsutgifter

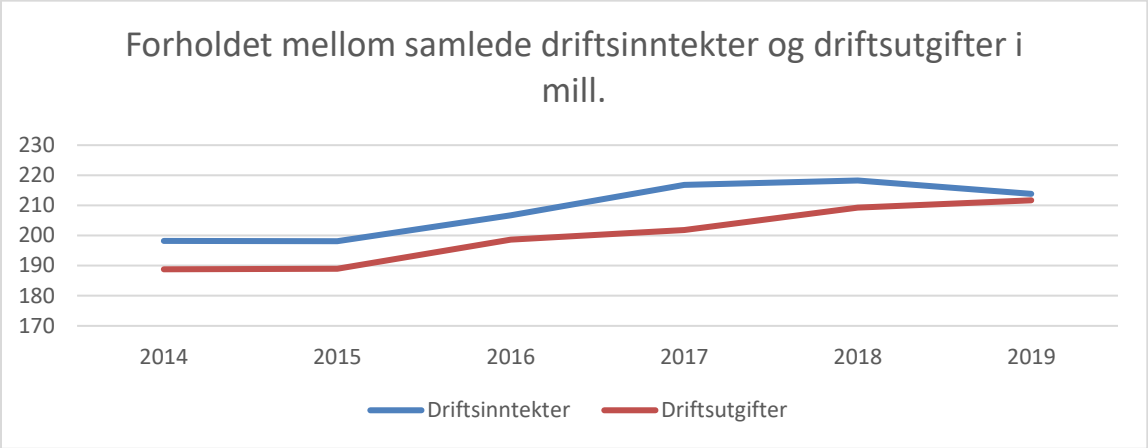

Tabellen over viser forholdet mellom driftsinntekter og driftsutgifter, som tilsvarer brutto driftsresultat.

Dette viser hvordan driftsinntekter og driftsutgifter har utviklet seg over tid. Det er viktig at forholdet mellom driftsutgifter og driftsinntekter utvikler seg balansert. En balansert utvikling indikerer at kommunen har god kontroll med inntekter og utgifter. Tidligere år har det vært en god balanse mellom inntekter og utgifter, men for 2019 er dette endret. Inntektene er blitt redusert i forhold til året før, mens utgiftene har steget. Dette er en bekymringsfull utvikling.

Skattedekningsgrad

Skattedekningsgrad 2014–2019 (%)

Driftsresultat i 1000 kr	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Skatt på formue og inntekt ekskl. eiendomsskatt	35 911	38 018	40 273	40 847	42 580	46 734
Sum driftsutgifter	188 792	188 999	198 681	201 823	209 262	211 691
Skattedekningsgrad	**19,02 %**	**20,12 %**	**20,27 %**	**20,24 %**	**20,35 %**	**22,08 %**

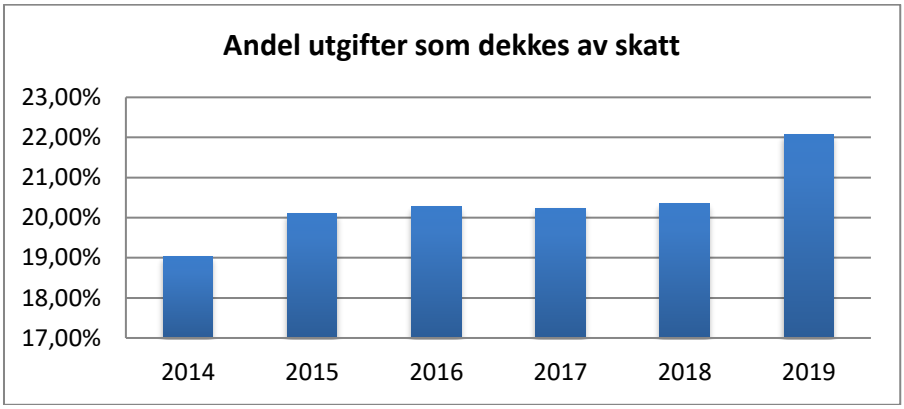

Skattedekningsgraden viser hvor stor andel av driftsutgiftene som dekkes av skatt på formue/inntekt (eks. eiendomsskatt). I 2019 ble forholdstallet høyere enn året før, dvs. 22,08 % i 2019 mot 20,35 % i 2018. Skatteinntekt har sammenheng med inntektssystemet. Når skatteinntektene øker, reduseres inntektsutjevningen og når skatteinngangen blir lavere økes inntekstutjevningen.

Kommunene har ulik geografi, alderssammensetning, og ulike levekår. Dette gjør at kommunale tjenester, som grunnskole, barnehage, og omsorgstjenester, ikke koster det samme å tilby i alle kommuner.

Et viktig formål med inntektssystemet er å bidra til at kommunene kan gi et likeverdig tjenestetilbud til innbyggerne gjennom å kompensere for ufrivillige kostnadsforskjeller, som er regjeringens strategi for inntektssystemet. Det er lagt vekt på mindre avhengighet av skatteinntekter for kommunene.

Investeringer og lån

Investeringer og lån 2014–2019 (Mill. kr)

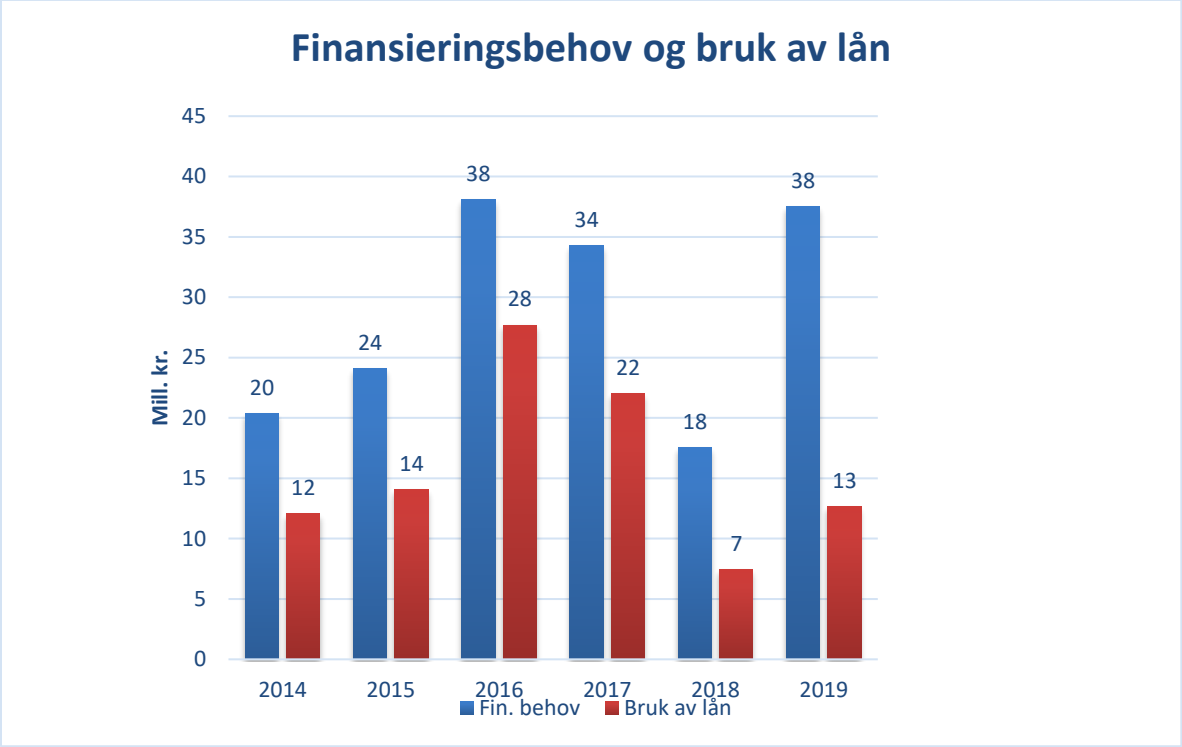

Diagrammet viser i hvilken utstrekning investeringene er finansiert med eksterne lånemidler.

Øvrige finansieringskilder vil være eksterne tilskudd, tilskudd fra egen drift samt bruk av fondsmidler. Det har vært en stor aktivitet på investeringssiden i mange år. Et høyt driftsnivå på flere tjenester krever jevnt vedlikehold på bygg og anlegg.

Vi har hatt et høyere finansieringsbehov i 2019 sammenlignet med 2018. Bruk av lån var budsjettert med kr 25 mill. (revidert budsjett). Det ble behov for kr. 12,65 mill. Det er spesielt fire årsaker til dette. Nødstrøm på Verjåtunet er utsatt til 2020, tas samtidig med rehabilitering av sykehjemmet. Rehabilitering av Verjåtunet var nettobudsjettert med kr 4,3 mill. i 2019, men oppstart av selve prosjektet blir først i 2020. Kun kr 0,4 mill. ble brukt i 2019. Prosjektet energisparende tiltak hadde nettobudsjett på 3 mill., men det ble brukte bare 0,75 mill. Bygging av nye omsorgsboliger ble startet opp i 2018 og ferdig for åpning før jul i 2019. Prosjektet var nettobudsjettert med kr 24 mill. i 2019, men nettoregnskapet ble på kr 15,2 mill. Noe gjenstår til 2020, blant annet asfaltering.

De to barnehagene i Os sentrum ble solgt i 2018. Oppgjør i forhold til Furuholtet barnehage ble mottatt først i 2019, på grunn av noen avklaringer i forhold til grenseklarlegging.
Kr 600 000 av overskuddet av salget ble vedtatt avsatt disposisjonsfond for bruk til rivning av Aspåsbygget og den gamle meieribygningen og kr 656 557 til nedbetaling av investeringslån.

Investeringsbudsjett og investeringsregnskap

Under vises en oversikt over alle investeringsprosjekter for både 2018 og 2019, presentert med både revidert brutto budsjett og brutto investeringsregnskap. Dette er en oversikt som viser detaljer i forhold til begge årenes finansieringsbehov. Noen av investeringene kan ikke lånefinansieres, dette gjelder blant annet egenkapitalinnskuddet fra KLP. De fleste av prosjektene skal aktiveres med bruttobeløp, som egne anlegg i økonomisystemet, og avskrives over 5, 10, 20, 40 eller 50 år, alt etter hvilken type anlegg vi har investert i. Avskrivninger har ingen påvirkning på selve driftsresultatet. Det er avdrag på lån som er med og påvirker driftsresultatet.

Investeringsbudsjett og investeringsregnskap for 2018 og 2019

		Budsjett	Regnskap	Budsjett	Regnskap
Prosjektnr.	**Prosjekt**	**2018**	**2018**	**2019**	**2019**
010000	KLP egenkapital	575	677	650	617
010004	Fellesrådet	1 250	1 250	1 250	1 250
010005	IKT-utstyr	710	701	138	76
010009	Kjøp av aksjer	1 608	1 622	300	300
010010	Bredbåndsutbygging	125	0	0	0
010011	Digitalisering arkiv, hjemmeside	1 185	993	750	809
010020	Minibuss	0	636	0	0
090003	Håmmålfj.vei nedre del	438	293	0	0
090010	Div oppgrad. vann/avløp	1 000	0	1 000	353
090011	Energisparende tiltak	3 750	461	3 750	914
090020	Rehabilitering ungdomsskolen	0	0	0	18
090021	Rehabilitering gammel del Verjåtunet	375	114	5 375	454
090022	Ny barnehage	0	127	0	
090023	Nye omsorgsboliger	7 500	660	30 000	18 899
090027	Div oppgrad. kommunale veier	1 250	1 006	250	413
090031	Opprydding næringsareal	188	154	0	0
090037	Avløpsledn. fra Hummelfjell Hyttegrend	0	-17	0	-17
090038	Salg av tomter	90	200	0	160
090043	Kjøp av eiendom	402	402	0	0
090044	VA Kalvkroken Boligområde	1 055	400	600	600
090045	Nødstrøm Verjåtunet	0	0	500	0
090046	Låsesystemer	0	0	500	363
090047	Nybygging avløpsanlegg Sundmoen Elixir	0	0	1 800	2 742
090048	Sprinkleranlegg Nørnesjordet	0	0	638	386
	TOTALT FINANSIERINGSBEHOV:	**21 500**	**9 678**	**47 500**	**28 335**

Lånegjeld

Lånegjeld og netto lånegjeld 2014–2019 (1000 kr)

	2014	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*
Lånegjeld pr. 01.01.	176 436	179 793	180 550	208 021	206 183	201 945
- Avdrag i driftsregnskapet	8 639	7 106	9 734	9 247	9 564	7 700
- Avdrag i investeringsregnskapet	1 199	1 434	2 468	4 801	5 073	7 882
+ Nye investeringslån	9 095	5 298	39 673	10 210	10 400	17 400
+ Nye startlån	4 100	4 000	0	2 000	0	0
Total lånegjeld 31.12.	***179 793***	***180 551***	***208 021***	***206 183***	***201 945***	***203 763***
- Ubrukte lånemidler	2 576	4 808	16 775	6 938	9 921	14 667
- Utlån startlån pr. 31.12.	21 396	24 261	21 637	21 925	19 830	17 550
Netto lån pr. 31.12.	**155 821**	**151 482**	**169 609**	**177 320**	**172 194**	**171 546**

Med total lånegjeld menes kommunale innlån inklusive husbankmidler til videre utlån. Med utlån menes utlån av husbankmidler til private personer (startlån) og andre utlån til næringsvirksomhet. Kommunen har for tiden ingen utlån utenom startlån. Ubrukte lånemidler stammer fra låneopptak der investeringsprosjektet ikke er igangsatt eller fullført, og dette beløpet er i tillegg inkludert ubrukte startlån for videreutlån.

Størrelsen på kommunens langsiktige gjeld (eks. pensjonsforpliktelser) er en god pekepinn på den økonomiske handlefrihet i tiden som kommer. Lav lånegjeld medvirker til større handlefrihet.

Kommunens brutto lånegjeld var ved utgangen av 2019 på kr 203,76 mill. inkl. startlån. Brutto lånegjeld var på kr 201,94 mill. ved utgangen av 2018. Uten startlån utgjør totale lånegjelda på kr 186,2 mill. Netto lånegjeld er ved utgangen av 2019 på kr 171,5 mill. (se tabell over). Avdrag på lånegjeld legger beslag på betydelige deler av kommunebudsjettet.

Staten dekker renter for en del av gjelda, med cirka kr 0,8 mill. for 2019, som stammer fra skoleutbygging i forbindelse med grunnskolereformen, investeringer innenfor pleie og omsorg og på kirkebygg.

I 2019 ble det tatt opp investeringslån på kr. 17,4 mill. Vi hadde ingen låneopptak på startlån. Nedbetalinger/avdrag på lån belastet i driftsregnskapet var på kr. 7,7 mill.
I investeringsregnskapet ble ekstraordinære avdrag innbetalt med kr 5,6 mill.
Startlånsavdrag utgjorde kr 2,3 mill. inkludert Husbankens andel av tapsdeling.

Grafen under viser netto lånegjeld pr. innbygger i Os kommune eksklusive pensjonsforpliktelser og startlån. Den viser at lånegjeld pr. innbygger har steget for hvert år. Noe av årsaken til dette er at kommunen har færre innbyggere å dele lånegjelden på. Kommunen har en stor og tyngende lånegjeld. For at lånegjelda skal reduseres, forutsetter det at det opptas mindre nye lån enn det nedbetales avdrag.

Netto lånegjeld pr innbygger

Netto lånegjeld pr innbygger i hele kroner for årene 2014-2019.

Årstall	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Netto lånegjeld pr innbygger i kr	79 913	80 939	88 725	94 309	92 265	92 377

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Netto lånegjeld

Netto lånegjeld i prosent av driftsinntekter årene 2014-2019

Tall i hele tusen	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Netto lån	155 821	151 482	169 609	177 320	172 194	171 546
Driftsinntekter	198 263	198 112	206 747	216 818	218 273	213 788
Netto lånegjeld	**78,59 %**	**76,46 %**	**82,04 %**	**81,78 %**	**78,89 %**	**80,24 %**

Det er ingen entydig grense for når en kommune kan sies å ha et høyt gjeldsnivå, men ofte brukes en tommelfingerregel som tilsier at netto lånegjeld over 75-80 % av driftsinntektene gir begrenset økonomisk handlingsrom for en kommune.

Kommuner som både har negativt netto driftsresultat, svært lavt disposisjonsfond og høy lånegjeld har begrenset økonomisk handlingsrom.

Balanseregnskapet

Balanseregnskap 2014–2019 (1000 kr)

	2014	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*
EIENDELER						
Omløpsmidler	54 180	56 517	89 491	81 267	89 080	90 451
Herav kortsiktige fordringer	*25 635*	*20 640*	*21 219*	*19 020*	*20 459*	*31 949*
Anleggsmidler	445 059	466 756	486 840	517 667	531 502	555 974
Sum	**499 239**	**523 273**	**576 331**	**598 935**	**620 581**	**646 424**
GJELD/EGEN- KAPITAL						
Langsiktig gjeld	438 226	442 984	486 152	489 839	489 338	504 977
Kortsiktig gjeld	26 165	27 488	36 254	29 945	31 551	30 782
Egenkapital	34 848	52 801	53 924	79 151	99 693	110 666
Sum	**499 239**	**523 273**	**576 331**	**598 935**	**620 581**	**646 424**

Balansen viser kommunens økonomiske status ved utgangen av året. Omløpsmidlene har økt litt i 2019, mest på grunn av økning i premieavvik. Vi har en bra likviditet. Bankinnskudd har en saldo per utgangen av 2019 på kr 43,3 mill., og det er en del lavere enn i 2018, da den var på 56,6 mill.

Anleggsmidlene er økt med cirka kr 24,5 mill. Utlån (næringsfondslån, sosiallån og startlån) er redusert med kr 1,2 mill. Aksjer og andeler er økt med kr 0,8 mill., da kommunen har kjøpt aksjer i Kalvkroken Boligutvikling AS, resten er egenkapitalinnskudd hos KLP.

Pensjonsmidler har økt med kr 11,45 mill. Langsiktig gjeld har økt med kr 15,6 mill.
De beregnede pensjonsforpliktelsene har økt med kr 13,8 mill. og lånegjelda (nye låneopptak – avdrag) har økt med om lag 1,8 mill.

Veksten i egenkapital er på nesten kr 11 mill. Foreløpig ligger vårt mindreforbruk for 2019 som ble på kr 5,1 mill. innenfor egenkapitalen. Det er ikke vedtatt disponering av overskuddet i driften. Dette gjøres i vedtak av kommunestyret ved behandling av årsregnskapet.

Arbeidskapital

Arbeidskapital 2014– 2019 (1000 kr)

	2014	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*
Arbeidskapital	16 928	20 120	43 749	41 119	45 459	44 438

Arbeidskapitalen tilsvarer omløpsmidler, som er kasse, bankkonti og kortsiktige fordringer (har trukket fra premieavviket), med fradrag av kortsiktig gjeld. Arbeidskapitalen skal virke som en likviditetsreserve for å fange opp forsinkelser mellom inn- og utbetalinger. I tillegg vil arbeidskapitalen inneholde reserver (fondsmidler) som kan benyttes til fremtidige kapitalformål.

Arbeidskapitalen er et mål på kommunens evne til å betjene sine betalingsforpliktelser. Den er på kort sikt betegnende for den økonomiske handlefriheten. Ideelt sett bør arbeidskapitalen være større enn den kortsiktige gjelda. Os kommune fyller opp det kravet med god margin.

Likviditeten

Likviditetsgrad 1	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Omløpsmidler	54 180	56 517	89 491	81 267	89 080	90 451
Kortsiktig gjeld	26 165	27 488	36 254	29 945	31 551	30 782
Likviditetsgrad 1	**2,1 %**	**2,1 %**	**2,5 %**	**2,7 %**	**2,8 %**	**2,9 %**

Likviditetsgrad 1 viser forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld. Som en norm bør likviditetsgraden være større enn 2,0 for at det kan sies at kommunens likvide tilstand er tilfredsstillende. Vi kan fastslå at kravet er oppfylt, da den ligger på 2,9 og således er likviditeten god nok. Den er fremdeles ikke sterk, men har vist en god forbedring de siste årene.

Likviditetsgrad 2	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Bank/kasse	17 458	26 967	58 784	52 045	56 552	43 271
Kortsiktig gjeld	26 165	27 488	36 254	29 945	31 551	30 782
Likviditetsgrad 2	**0,7 %**	**1,0 %**	**1,6 %**	**1,7 %**	**1,8 %**	**1,4 %**

Likviditetsgrad 2 forteller i hvilken grad kommunen evner å finansiere sine kortsiktige gjeldsforpliktelser. Likviditetsgrad 2 er anbefalt å være høyere enn 1.

Å ha god likviditet, vil si at kommunen til enhver tid har tilstrekkelige midler til å kjøpe varer og betale fakturaene sine. Det er særlig kommunens evne til å finansiere den kortsiktige gjelden som tilsier om likviditeten er god.

Kommunen har ikke hatt noen utfordringer med likvide midler i 2019. Svingninger i likviditeten oppstår for eksempel når vi ikke får noe rammetilskudd i august eller når vi betaler større avdrag på lånegjelda vår. I slike situasjoner trenger vi ekstra likvide midler. Vi har i 2019 ikke vært nødt til å bruke kassakreditten vår.

Fondsmidler

Kommunens omløpsmidler består av flere likvide midler hvorav bl.a. fondskonti. Det er ikke lov til å bruke bundne fondsmidler til annet enn det formål midlene er gitt til. Tabellen viser at fondsmidlene, både disposisjonsfond og bundne fond, totalt har blitt redusert med kr 0,5 mill. Det henvises til notene for mer spesifikk oversikt.

Totalt er selve disposisjonsfondet økt med kr 1,9 mill. i 2019. Inngående saldo var på kr 18,5 mill. Utgående saldo var på 20,4 mill. Kommunestyret vedtok at av de 7,2 mill. som ble avsatt på disposisjonsfondet av mindreforbruket fra 2018, skulle kr 3 mill. brukes til nedbetaling av investeringslån.

Fondsbeholdningen 2014–2019 (1000 kr)

Fondsforhold	***2014***	***2015***	***2016***	***2017***	***2018***	***2019***
Disposisjonsfond	15 993	17 251	23 399	21 724	23 625	25 476
Bundne driftsfond	7 332	8 782	7 899	12 224	13 906	11 996
Ubundne investeringsfond	432	276	2 276	2 176	2 522	2 420
Bundne investeringsfond	187	848	589	956	1075	703
Sum	**23 944**	**27 157**	**34 163**	**37 080**	**41 128**	**40 595**

Frie og bundne midler på bankkonti 2014-2019 (1000 kr)

Frie og bundne midler på bankkonti pr 31.12	***2014***	***2015***	***2016***	***2017***	***2018***	***2019***
Frie midler	11 372	17 951	51 636	44 186	49 592	36 389
Bundne midler (skattetrekkskonto og startlånskonto)	6 086	9 016	7 148	7 859	6 959	6 882
Saldo innestående pr 31.12. på alle bankkonti	**17 458**	**26 967**	**58 784**	**52 045**	**56 552**	**43 271**

Ved utgangen av 2019 var saldo på våre bankkonti kr 36,39 mill. fratrukket bundne midler (skattetrekkskonto og startlånskonto). Mye av midlene som er frie midler, er knyttet opp mot bundne fondsmidler som til sammen utgjør kr. 12,7 mill. I tillegg hadde vi ubrukte lånemidler ved utgangen av året på nesten kr 14,7 mill. Til sammen utgjør det kr 27,4 mill. Disposisjonsfondene (både drift og investeringer) utgjør kr 27,9 mill. Dette betyr at det ikke er nok innestående på bankkontiene ved utgangen av 2019, i forhold til alle fond vi har og ubrukte lånemidler.

Ved utgangen av 2018 sto det inne såpass mye mer på bankkontiene, at vi hadde kr 1,46 mill. som ikke var knyttet opp mot ubrukte lånemidler eller totale fondsmidler.

Disposisjonsfond

Disposisjonsfond er oppsparte midler som fritt kan benyttes til finansiering både i drifts- og investeringsregnskapet. Det er viktig å bygge opp disposisjonsfond som en økonomisk sikkerhet mot uforutsette utgiftsøkninger og sviktende inntekter, blant annet for å kunne sikre stabile og forutsigbare tjenester.

Et mulig finansielt måltall når det gjelder disposisjonsfondet, er disposisjonsfondet i prosent av brutto driftsinntekter. Dette er et måltall brukt av flere kommuner.

Utvikling disposisjonsfondet i prosent av brutto driftsinntekter årene 2014-2019:

Årstall	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Brutto driftsinntekter	198 263	198 112	206 747	216 818	218 273	213 788
Saldo disp.fondet	10 755	12 026	18 215	16 575	18 507	20 408
Prosent	**5,42 %**	**6,07 %**	**8,81 %**	**7,64 %**	**8,48 %**	**9,55 %**

Det anbefales av flere at saldoen på disposisjonsfondet ved utgangen av hvert år som et utgangspunkt, bør være på minimum 8 % av brutto driftsinntekter. Fylkesmannen i Innlandet anbefaler at kommunene bør ha et disposisjonsfond på minimum 5 % av brutto driftsinntektene.

Tar også her med en oversikt over saldo disposisjonsfondet i prosent av frie inntekter inkl. eiendomsskatt.

Utvikling disposisjonsfondet i prosent av frie inntekter årene 2014-2019:

Årstall:	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Frie inntekter	127 299	128 056	132 409	137 273	138 448	141 234
Saldo disp.fondet	10 755	12 026	18 215	16 575	18 507	20 408
Prosent	**8,45 %**	**9,39 %**	**13,76 %**	**12,07 %**	**13,37 %**	**14,45 %**

Selvkostfondene

Når det gjelder selvkostfondene er administrasjonen fornøyd med at alle selvkostfondene våre er positive. Fond for avløp, renovasjon og feiing er økt i 2019. Fond for vann og septikk har gått noe ned. Det er viktig å bygge opp noen reserver for fremtidige investeringer både innenfor vann og avløp. Gebyrene ut til abonnentene justeres hvert år og sees alltid opp mot hvor mye vi har på de forskjellige selvkostfondene våre.

Det henvises ellers til note 21 angående selvkostområdene våre.

Byggesak, oppmåling og private planer

Områdene private planer, byggesak og oppmåling er per i dag ikke vedtatt full kostnadsdekning. Bedriften Envidan som leverer selvkostmodulen Momentum, har utregnet hvor mye kommunen subsidierer i forhold til disse tre områdene. Indirekte kostnader er også lagt inn, slik kravet er.

Selvkostgraden for området private planer er på 16,4 %, for byggesak på 45,9 % og for oppmåling på 46,9 %. Ved å se på totale netto utgifter på alle tre områdene, har vi subsidiert med litt over 1 mill.

Det henvises ellers til note 21 angående områdene private planer, byggesak og oppmåling.

1

Politisk styring

Området består av de budsjettjenestene som omhandler godtgjørelse til politikere, drift av råd og utvalg samt deltakelse i regionrådet, tilskudd til frivillighetssentral, tilskudd til politiske partier, valg og kommunerevisjonen/kontrollutvalg. Under denne rammen er også tilleggsbevilgninger lagt.

Politisk organisering pr. 31.12.19:

Ordfører: Runa Finborud

Varaordfører: Per Ousten

Formannskap:	Kommunestyre:
5 medlemmer	15 medlemmer
9 varamedlemmer	22 varamedlemmer

Kommunen har 15 medlemmer i kommunestyret, mot 17 medlemmer i forrige valgperiode.

Fra 1992 har Os kommune praktisert en komitemodell med komiteer uten beslutningsmyndighet og som kun innstiller overfor kommunestyret. Komiteene har ikke faste saksområder og tildeles oppgaver/mandat av ordfører, normalt etter en drøfting av aktuelle oppgaver og mandater i formannskapet.

Pr. 31.12.2019 er det 2 komiteer bestående av de av kommunestyrets medlemmer som ikke sitter i formannskapet + 1 vara fra hvert parti.

Medlemmer i kommunestyre og formannskap

Nedenfor følger en oversikt over representantene i kommunestyre og formannskap pr desember 2019.

Medlemmer i kommunestyret

Arbeiderpartiet
Arne Horten, Katrine Ness, Ragnhild Dåsnes, Johan Mylius Kroken.

Senterpartiet
Runa Finborud, Per Ousten, Inger Merete Kvilvang, Erik Lillebakken, Live Mestvedthagen Ryen, Torstein Mestvedthagen, Anne Marie Stenseth, Per Erik Husøy.

Sosialistisk Venstreparti
Jon Ola Kroken, Alfhild Myre.

Kristelig Folkeparti
Thomas Lervik Engåvoll

Medlemmer i formannskapet

Runa Finborud (SP), Per Ousten (SP), Inger Merete Kvilvang(SP), Arne Horten (AP), Jon Ola Kroken (SV)

Komitéarbeidet

Det har vært ikke vært avholdt noen komitémøter i løpet av 2019.

Kommunen prioriterte omstillingsarbeidet i 2019, der alle kommunestyrerepresentantene ble brukt i politisk arbeid, men da med en annen organisering enn komitemodellen. Vi la vekt på trepartssamarbeid gjennom hele prosessen.

Saker i politiske utvalg

Oversikten nedenfor viser hvor mange saker som ble behandlet i våre politiske organer i årene 2015 - 2019:

	2015	2016	2017	2018	2019
Kommunestyret	58	66	63	56	66
Formannskapet	66	53	44	67	53
Planutvalget	36	21	15	8	0
Administra-sjonsutvalg	1	5	0	1	3

Figuren nedenfor viser hvordan saksmengden i de viktigste organene har utviklet seg fra 2014.

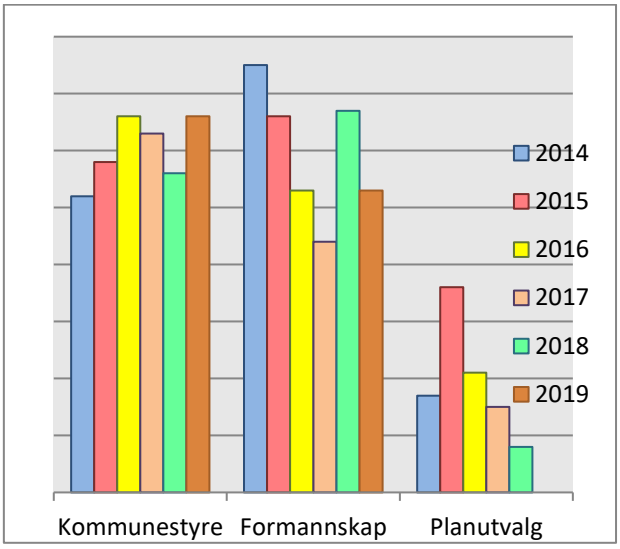

Antall saker behandlet i politiske organer 2014 - 2019

Saksmengden viser seg til å ligge på et stabilt nivå gjennom årene. Det er en liten oppgang i antall saker i kommunestyret fra 2018 til 2019. Planutvalget ble avviklet våren 18. Disse sakene behandles nå i formannskapet.

Kontrollutvalget

Kontrollutvalget pr desember 2019 består av følgende medlemmer:

- Arne Grue (leder)
- Live Mestvedthagen Ryen
- Aagje Wesselius
- Kai Inge Trøan
- Steinar Simensen
- Gerd Rise

Sentraladministrasjonen

Revidert budsjett 2019:	22,5 mill.	**Rådmann:**
Netto regnskap 2019:	20,85 mill.	**Arne Svendsen**

Nøkkeltall for virksomheten

Sentraladministrasjonen/ politisk ledelse	2017	2018	2019
Fast ansatte	17	17	15
Faste årsverk	14,88	14,78	13,08
Sykefravær	1,7 %	4,7 %	4,7 %

Organisering

Sentraladministrasjonen består av rådmannen med rådmannens stab inkl. servicetorget.
Det økonomiske resultatet kommenteres samlet under sentraladministrasjonen.

Det budsjetteres og regnskapsføres flere tjenester innenfor sentraladministrasjonen, med bl.a. politisk ledelse, diverse råd og utvalg, Os kirkelige fellesråd og andre religiøse formål, salgs- og skjenkekontroll, eiendomsskatt, servicetorget, rådmannskontor, personal og organisasjon, IKT, økonomiavdeling, digitaliserings- og kvalitetsstyring, utleieboliger og næring.

Økonomi

Hele rammeområdet viser et mindreforbruk på kr 1,67 mill. i forhold til den reviderte budsjettrammen. Mye av resultatet på mindreforbruket gjelder politisk ledelse, rådmannens stab, servicetorget og utleieboliger. Vi har et bra overskudd på de ansvarene som gjelder utleieboliger.

Flere av ansvarene i budsjettet påvirker vi i svært liten grad sjøl. Dette gjelder blant annet de tre som omhandler utleieboliger. Energiutgifter på kjelekraft som avregnes ved årsslutt av NØK (effektpris) er fortsatt svært vanskelig å beregne. Dette gjør kontrollen med å holde rammer noe vanskelig. Drift av kommunehuset og fordelingsutgifter er ansvar som skal gå i 0.

Det hadde vært ønskelig med en egen oversikt over tilførte og brukte midler for disposisjonsfondet med tanke på fremtidig behov for vedlikehold og i henhold til behov og fremtidig vedlikeholdsplan på våre utleieboliger.

Bruker og tjenester

Under sentraladministrasjonen ligger tjenestene økonomiavdeling, personal og organisasjon, IKT og sikkerhet, felles lønningskontor, servicetorget og digitaliserings- og kvalitetsstyring.

Sentraladministrasjonen yter ikke mye direkte brukerrettede tjenester.

IKT og sikkerhet

Begge skolene er i full fart med Chrome/Google -løsning og gir helt nytt digitalt verden til ansatte og elever.

Omsorg har valgt nytt løsning for pasientvarsling og trygghetsalarmer. Det er totalt skybasert og er sikret med begge 4G og trådløst nettverk.

Vi er endelig ferdig med anbud om telefonløsning med god dekning i Os med ATEA mobil. Dette sikrer dagens behov for tekniske utstyr og ikke minst for mobiltelefoner. Nå har vi ingen analoge eller IP telefoner, alt er GSM / 4G basert.

ROH -kommuner har startet samarbeid (anbud) med Værnesregionen om ERP -løsning. Det er en stor endring for oss og derfor vi må utsette anbud for drifting av servere 2 år til, men vi jobber med anbud for infrastruktur av nettverk og brannmur.

IKT -strategi for ROH -kommuner er ferdig revidert.

MS Office 365 er tatt i bruk og blir 100% skybasert for oss i løpet av 2020.

Kvalitetsstyring

Kvalitetsstyring går her ut på å tilrettelegge verktøy og rutiner for kvalitetsarbeidet i stab og virksomhetene.

Viktige områder er: varsling, avviksmelding, opprettelse og revisjon av dokumentasjon for rutiner, prosedyrer og andre styringsdokumenter, ROS-analyse og årshjul. Til dette området bruker vi programvaren Compilo (tidl. Kvalitetslosen) som er oversiktlig og strukturert og har en lav terskel for brukervennlighet. Videre gjelder det tilrettelegging av verktøy og støtte til medarbeiderundersøkelser og brukerundersøkelser.

Oppdatering av det administrative delegeringsreglementet ved endringer i organisasjonen er også en del av kvalitetsarbeidet.

Videre har vi vedtatt felles strategi for digital transformasjon for Røros, Os og Holtålen kommuner og er nå godt i gang med rullering av felles IKT-strategi.

Utarbeidelse og oppdatering av rutiner, samt å gjøre disse tilgjengelig i Compilo, er et kontinuerlig arbeid innenfor alle virksomheter. Her er neste skritt å utvikle Compilo til bruk som Intranett for ansatte. Her kan ledere og andre bruke Compilo som informasjonskanal i kvalitetsutvikling og planlegging.

Digitalisering

Digitaliseringsarbeidet består i utvikling av strategier kommunalt og i virksomhetene, innovasjon av nye arbeidsmåter og ny teknologi og programvare. Det består av utprøving, opplæring og gjennomføring av prosesser som gjelder endring i kultur og tenkemåte.

Os kommune deltar i nettverk med kommunene i Trøndelag i Kompetanseløft Trøndelag. Det går ut på å utvikle kompetanse i ledelse av digital transformasjon i organisasjonen. Her er kommunens ledere med, tillitsvalgte er også representert.

Vi startet innføring av en kommunikasjonsrobot (Chatbot) som skal hjelpe til med å la innbyggerne få et reelt digitalt førstevalg. Chatboten, som har fått navnet Robert, svarer nå i første omgang best på spørsmål som omhandler oppvekst. Andre fagområder vil komme på løpende bånd.

Vi deltar i felles nyanskaffelse av programvare for ERP sammen med kommunene i Værnesregionen. Dette er programvare for håndtering av personal, lønn og økonomi.

Felles lønnsavdeling

Lønnsavdelingen er vel etablert og fungerer godt slik vi opplever det. Mye av informasjonsflyten går elektronisk og vi har etablert gode rutiner for å takle det.

Gode rutiner er avgjørende for å kunne motta/levere informasjon fra/til våre eksterne samarbeidspartnere som NAV, skatteetat, statistisk sentralbyrå mfl. da de også digitaliserer sine tjenester i stadig større grad.

Vårt fokus er nå rettet mot kontrollarbeid og i mindre grad mot registreringsarbeid. Dette sikrer alltid oppdaterte ansettelsesforhold, riktige lønnsutbetalinger og fullstendighet i sykepengerefusjoner fra NAV.

Vi opplever at vi har et godt og konstruktivt arbeidsmiljø. Med forskjellig arbeidserfaring og kompetanse, så utfyller vi hverandre på det faglige området.

I 2018 ble arbeidet med sykepengerefusjoner tilnærmet 100% digitalisert. Digitaliseringen ble fullført i 2019. Det er kun sykehus og andre helseinstitusjoner som pr.dd kun skriver ut sykemeldinger på papir. Vi begynner å se gevinst av at sykemeldingene kommer elektronisk. Fristen på 3 mnd., som NAV har satt for å melde inn refusjonskrav, er enklere å følge opp når sykemeldingene overføres lønnssystemet daglig. Dette er en «revolusjon» for å sikre fullstendighet i sykepengerefusjonene. Sykepengerefusjoner er en betydelig inntektspost for kommunen.

Nytt i 2019 er at det er lagt til rette for at kveld/nattillegg og lørdag/søndagstillegg knyttet til faste stillinger i omsorg blir utbetalt som faste tillegg samtidig med månedslønn. Tidligere ble tilleggene etterbetalt variabelt på grunnlag av vaktbok. Dette betyr at vi nå fullt og helt oppfyller KLP sine vilkår for at tilleggene skal være faste for å inngå i grunnlag for pensjon.

Sosiale medier

Kommunens hjemmeside: www.os.kommune.no:
Totalt besøk inne på hjemmesiden de fem siste årene har vært:
2015: 17.575, 1465 per måned
2016: 11.359, 947 per måned
2017: 105 679, 9607 per måned (11 måneder fra 1. februar med ny hjemmeside)
2018: 133 780, 11 149 per måned
2019: 147 081, 12 256 per måned

Innbyggere og andre interessenter søker i større grad etter informasjon via både Google og internt i vår nettløsning. Os kommune jobber strategisk med å imøtekomme nye brukermønstre, og for 2019 kommer over 56 prosent av trafikken fra Google. Her ser vi en gradvis økning. Det er også gjort et betydelig arbeid med tanke på å knytte sosiale medier opp mot kommunens hjemmeside.

Vi bruker sosiale medier bevisst for å fremme kommunens tjenester og merkevare, og spesielt i arbeidet med rekruttering. Os kommune bruker egne kanaler og annonsering i sosiale medier for å rekruttere både ansatte og lærlinger. Et økende fokus på digitalisering av tjenester og informasjon, bringer generelt innbyggere og andre over på de digitale flatene Os kommune benytter.

Utleieboliger

Vi har fortsatt god utleie på kommunale boliger. Den 1.desember ble åtte nye enheter (omsorgsboliger) ferdigstilt. Vi har solgt ene delen av en av vertikaldelt tomannsbolig på Nørnesjordet boligfelt, og planlegger salg av boliger der kommunen ikke har mottatt tilskudd fra Husbanken, da dette må tilbakebetales.

Pr. 31.12. var 9 enheter ledig inkludert de nye omsorgsboligene. Utleieboligene hadde ca 250.000 kroner i overskudd i forhold til budsjettert. En intern overføring for strøm/fjernvarme fra Nørnesjordet 6-16 til drift av sykehjemmet er ikke blitt ført i 2019, noe som reduserer overskuddet med ca. kr. 100.000,-.

Gjennomgangsboliger krever generelt mer vedlikehold. Det har også det siste året vært en del ut- og innflyttinger. Vedlikeholdsprosjekter er gjennomført stort sett der vi har fått pålegg i forhold til brannsikring. Nørnesjordet har montert overrislingsanlegg som settes i drift i starten av 2020. I tillegg er det foretatt mer utbedringsarbeider i Søstergata 7.

Vi har samarbeidet godt med driftsavdelingen. Bruk av egne vaktmestre i vedlikeholdsarbeidet er bare mulig ved mindre utbedringer. I større grad benyttes lokale entreprenører. Vi er avhengig av å kunne ha penger til vedlikehold tilgjengelig, da dette helst må skje umiddelbart når enhetene blir ledige, da tomgangsleie bør holdes på et minimum. Erfaringen sier at sentrumsnære boliger er mest ettertraktet.

Kantina

Drifta er overført kjøkkenet ved Verjåtunet. Servicetorget er i samarbeid med økonomi ansvarlig for utfakturering fra kommunehusets kantine og intern kostnadsfordeling. Dette er et flott trivselstiltak for alle

Organisasjon og medarbeidere

Fra og med 01.01.2013 har Os vært vertskommune for felles lønnsavdeling for Røros, Os og Holtålen kommuner. Avdelingen bemannes med 3 årsverk.

1.10.2016 ble felles regnskapsavdeling startet med Holtålen som vertskommune.

Innen IKT og sikkerhet har vi en IKT/ sikkerhetsleder og i tillegg har vi en IT-fagarbeider.
De bruker meste av tiden sin ute i virksomhetene.

På personal har vi en personalsjef i 100 % stilling.

I staben har vi ansatt en i 100 % stilling som har ansvaret for digitaliserings- og kvalitetsstyring.

Servicetorget

Servicetorget hadde tidligere fire hele stillinger med lang fartstid. Dette ble redusert med 50% stilling i budsjettet fra og med 2016. Fra 1.2.2018 ble 20 % stilling øremerket eiendomsskatt – neo vi fikk kompensert med å øke stillingen til kommunikasjonskonsulenten tilsvarende. Denne ble imidlertid redusert ned til opprinnelig størrelse – 50 % fra 1.1.2019 og denne ressursen er nå lagt til digitaliseringsenheten i staben. *Erfaringen så langt tilsier at vi har behov for minimum denne stillingsstørrelsen, spesielt med tanke på ajourhold av nettsider og effektiv bruk sosiale medier, samt innføring/bruk av mer effektiv teknologi. Dette vil igjen lette arbeidsbyrden på de enkelte virksomheter.*

Digitalisering er nødvendig. Bygge- og delingsarkivet ble innscannet i Documaster i 2018. Landbruksarkivet er ferdig ryddet og innscanningen startet i slutten av året. Dette vil bli sluttført i løpet av 2020 av prosjektmedarbeider.

Tilstedeværelse og kontinuitet er veldig viktig ved servicetorget og nå sitter vi igjen med 3 stillinger, noe som gjør oss veldig sårbare i forhold til alle arbeidsoppgaver og tilstedeværelse. En ansatt har permisjon i en liten del av stillingen, men her leies det inn vikar i tilsvarende stillingsstørrelse.

Vedtatte seniortiltak påvirker servicetorget i større grad enn tidligere. Vi har ingen ekstra innleie av vikarer pga ordningen. De det gjelder er svært fleksible, men kvardagen er mer hektisk. Ved avvikling av sommerferie, blir en ansatt igjen alene på jobb over tid, noe som ikke er optimalt. En fridag annenhver uke påvirker at ansatte står lenger i jobb og en unngår at noen går av med AFP før fylte 65 år. Men de ansatte bestreber seg på å levere tjenester av høy kvalitet ut fra de ressurser som finnes.

Vi opplever at brukerne virker fornøyde, men en brukerundersøkelse kunne ha gitt oss innspill på hva vi bør ta tak i og forbedre i forhold til de tjenestene vi skal levere.

På renholdssiden har vi også svært stabil arbeidskraft som vi håper å beholde noen år til alderen tatt i betraktning.

Samarbeid på tvers av virksomhetsområder er positivt. Det bør bidra til større fleksibilitet og at kommunen blir mindre sårbar ved evt. fravær.

Sekretær/saksbehandlerfunksjon

Servicetorget utfører for- og etterarbeid til politiske møter. Det er besparende at alle politiske sakspapirer produseres og sendes ut elektronisk. Etterarbeid og utsending av vedtak via SvarUT har en bra effektiviseringsgevinst.

Vi behandlet 30 saker om skjenkebevilgning for enkeltanledninger i 2019.

Ansvaret for E-skatt ble lagt til servicetorget fra og med 2018. Dette arbeidet er både krevende og ansvarsfullt og tar mye tid. Saksbehandleransvaret var planlagt overført til teknisk, mens oppfølgingen i Komtek skulle fortsatt ligge ved servicetorget. Dette har ikke kommet i gang enda. En bør bestrebe seg på å få til et samarbeid med flere kommuner på dette fagfeltet.

Servicetorget har sekretærfunksjon for TV-aksjonen hvert år og ansvaret for saksbehandlingen og gjennomføring av politiske valg annethvert år. Sekretærfunksjon for tiltaket «Sommerjobb for ungdom» er også lagt til samme enhet. En ansatt er også ansvarlig sekretær for beredskap/kriseledelse og loggføring i datasystemet CIM.

Bostøtteordningen administreres ved servicetorget. Omtrent av halvparten av søkerne leverer fortsatt søknaden på papir, selv om systemet er lagt godt til rette for å søke elektronisk. Årsaken er mange eldre søkere som ikke behersker elektroniske verktøy. Ordningen med at månedens inntekt for søker innhentes elektronisk og legges til grunn for tildeling har forenklet saksbehandlingen lokalt.

Fellestjenester

Virksomheten har ansvar for telefoni-trafikk, porto, kopiering, innkjøp av kontormateriell.
Vi utarbeider mange refusjonskrav. Dette gjelder krav for teknisk, barnehage, til HELFO, og NAV for diverse innen fysioterapi, fjernvarme og elektrisk energi i mange av de kommunale boligene, samt minibuss.

Vi utfører mange oppgaver for teknisk og økonomi, deriblant administrasjon og ajourhold av alle avgiftsmodulene i Komtek (kloakk/septikk/renovasjon/feiing/e-skatt).
Vi har ansvaret for utfakturering av alle kommunale avgifter (via forsystem Komtek), byggesaks- og oppmålingsgebyrer, samt refusjon for septikk fakturering.

Månedlig utfakturering av ordinære kommunale avgifter fungerer veldig godt, og er et tilbud til alle innbyggere med boligeiendommer og hytteeiere. Det krever litt mer arbeid med tilrettelegging, men gir også en bra effekt i form av mindre utestående kommunale avgifter. Omtrent 10 % av alle avtaler har månedlig forfall, ingen endring fra 2018.

Mye anvisningsarbeid er delegert fra rådmannen til servicetorget, og all kontering av regninger for teknisk er lagt hit.

Administrasjon av utleie av Oshallen/svømmehallen/fritidsklubben inkludert utfakturering går greit. Idrettslagene fordeler sjøl sine treningstider halvårsvis, og det gjør denne delen av jobben enklere for oss. Vi har en del av utleie til private både av fritidsklubben, idrettshallen og svømmehallen. Dette er positivt, men vi skulle gjerne hatt enda større utleie/utnyttelse av lokalene. Vi har også ansvaret for utleie av Bifrost, Snekkerskola og Hagenjordet med tilhørende avregninger av energi.

Post/arkiv

Post- og arkivtjenesten er lagt til servicetorget. Dette inkluderer også ansvaret for omdeling av internpost. Arkivansvaret er lagt til leder.

I henhold til arkivloven skal alle kommuner ha en oppdatert arkivplan. Dette arbeidet er dessverre ikke blitt prioritert i 2019 pga. kapasitetsmangel. Arbeid med arkiv er ressurskrevende, og klargjøring av arkiv for digitalisering er prioritert.

Samfunnsutvikling/utfordringer

Tilflyttervertrollen er i hovedsak overflyttet til Vekst i Os og deres medarbeidere. Men vi samarbeider nært med dem, spesielt i forhold til boliger.

Kommunikasjonskonsulten har hatt hovedansvaret for utviklingen av nettsidene. Sidene skal være et oppslagsverk for brukere av kommunale tjenester og kunne benyttes aktivt i digitaliseringsprosessen.

Mest mulig oppdatert informasjon er målet. Dette forenkler arbeidet også for servicetorget, fordi nettsiden brukes som et oppslagsverk også for oss. En del elektroniske tjenester er tatt i bruk. Effektiviteten kan økes ved at vi tar i bruk enda flere elektroniske tjenester og jobber interaktivt. De kommunale nettsidene bør oppgraderes og videreutvikles i takt med utviklingen ellers i samfunnet. I tillegg må de andre sosial media tas i bruk mer aktivt for å nå ut til enda flere.

SvarUt og SvarInn er tatt i bruk. Disse tjenestene gir bedre kvalitet på forsendelser fra og til kommunen. Saksbehandling i andre fagsystemer inkludert søknader og vedtak kommer i SvarInn til fordeling, tidkrevende men korrekt.

Politiske sakspapirer sendes elektronisk til både formannskapets og kommunestyrets medlemmer inkludert varamedlemmer. Bruk av modulen Politiker i ESA har gitt en bra effektiviseringsgevinst. Sakspapirene legges ut på nettsidene med noen få tastetrykk. Utskrifter etter møter sendes kun elektronisk.

Det er viktig at innbyggerne følger med i utviklingen i kommunen, og at de har en reell mulighet til innsyn i saker og i kommunale prosesser. Gjennom kommuneloven har kommunene et omfattende informasjons-ansvar. Lovgivningen pålegger også å legge til rette for medvirkning i plan- og utviklingsprosesser.

Målekort sentraladministrasjonen

Fokus-områder		Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019	Mål 2019
Brukere	Målt kvalitet	Faglig kvalitet				
		Antall besøkende på hjemmesiden	105 679	133 780	144 081	130 000
		Utestående fordringer > 60 dager	706 692	550 968	664 194	< kr 350 000
		Refusjonsandel innsendte sykepenger	99,55 %	91,01 %	97,09 %	>97 %
Med-arbeidere	Opplevd kvalitet	Medarbeidertilfredshet (skala 1-5) 10-Faktor, ny type medarbeiderundersøkelse fra 2017				
		Bruk av kompetanse	4,7	x	x	4,6
		Mestringsorientert ledelse	4,7	x	x	4,6
		Rolleklarhet	4,7	x	x	4,6
		Helhetsvurdering	4,6	x	x	4,5
	Målt kvalitet	Sykefravær				
		Sykefravær	1,7 %	4,7 %	4,7 %	4,5 %
Økonomi	Målt kvalitet	Forsvarlig utgiftsnivå				
		Utgift i forhold til budsjett	103,12 %	103,95 %	103,82 %	100 %
		Inntekt i forhold til budsjett	122,75 %	128,31 %	129,24 %	100 %
		Årsresultat i forhold til budsjett	94,37 %	92,43 %	92,57 %	100 %

Oppvekst

Regulert budsjett 2019:	Kr 45,6 mill.	**Virksom-hetsleder**
Regnskap netto driftsutgifter 2019:	Kr 46,6 mill.	***Martin Løvø***

Nøkkeltall for enheten

Os skole, SFO inkl. kulturskole	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Fast ansatte	43	41	39	37
Faste årsverk	30,2	30,2	27,6	26,1
Sykefravær	3,3 %	5,5 %	3%	3,2%

Nøkkeltall for enheten

Dalsbygda skole	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Fast ansatte	10	10	10	9
Faste årsverk	8,9	9,9	9,9	9
Sykefravær	5,2 %	2,5 %	8%	3 %

Nøkkeltall for enheten

Barnehagene	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Fast ansatte	26	24	24	26
Faste årsverk	20,6	20,0	20	20,7
Sykefravær	9,3 %	5,5 %	5%	8,5%

Os skole

Ved Os skole er lærerne organisert i team. Barnetrinnet er delt inn i tre team: Team 1-2, team 3-4 og team 5-7. På ungdomstrinnet er hvert trinn ett team. Teamleder har ansvar for å fordele oppgaver og fagansvar og ellers ivareta oppgaver delegert av rektor.

Fra høsten 2019 ble lederressursen ved Os skole fordelt på Rektor, Avdelingsleder 1-7 og Avdelingsleder 8-10.

Kulturskolen, som formelt ligget under Os skole siden 1. mars 2008, ble eget område under oppvekst fra 01.01.2018. Jo Ryen er rektor.

Økonomi

Os skole (ansvar 2100-2120, 2180)
Her er det en minus på kr. 424.139 på skolelokaler. Ca. kr. 200.000 av dette er strøm, 100.000 kjøp av inventar utstyr og 100.000 på vaktmestertjenester.
Leverer veldig bra på faste lønninger, som er den store posten.

Os kulturskole (ansvar 2150)
Leverer akkurat på budsjett for 2019.

Brukere og tjenester

Os skole hadde pr 1. oktober 2019 137 elever. Det er noen færre enn ved sist skoleår.

Antall brukere av SFO har gått opp. Pr 1. oktober 2019 bruker 23 elever SFO, av disse 8 faste. Det er stabilt ifht. forrige skoleår.

Skolebygg
Ungdomstrinnsbygget er fortsatt preget av slitasje og rominndelinga er heller ikke spesielt god. Det er planlagt prosess for rehabilitering/nybygg.

IKT
Alle, ansatte og elever, har siden høsten 2018 tatt i bruk google som operativsystem med hver sin Chromebook. Kommunikasjonen mellom hjem og skole foregår nå for det meste på Schoollink, elektronisk meldebok.

Organisering og medarbeidere

Spesialkompetanse
Vi deler fortsatt spesialpedagog med barnehagen.

Kompetanseheving
Våren 2019 hadde vi 3 lærere opp på videreutdanning; to lærere på Norsk 2, 5.-10. trinn og en lærer på Norsk 1, 1.-7. trinn. I tillegg tar en lærer 1. avdeling spesialpedagogikk, men det er utenfor Kompetanse for kvalitet. Fra og med høsten 2019 har vi 3 lærere på videreutdanning i (2 i matematikk og 1 i engelsk). I tillegg har vi en skoleleder på den nasjonale rektorutdanningen samt en lærer som tar videreutdanning i veiledning.

Kulturskolen

109 elever har plass, en økning fra forrige år. Kulturskolen har 7 ansatte. Foruten undervisning til kulturskoleelever, selges det tjenester til skole, barnehage, omsorg og frivillig sang- og musikkliv.

Det er stabilt salg til skolene. Aktiviteten er stor og tilbudet variert. Det mangler fortsatt noe kompetanse på uttrykk som teater og dans. Utstyr kjøpes inn i samarbeid med skolene, og vi har et samarbeid om teknisk utstyr til arrangement.

Kulturskolen har tett og godt samarbeid med skolene, barnehagen, frivillige sang- og musikkliv og kulturkontoret. Vi håper å fortsatt opprettholde salg av tjenester og gi et godt tilbud til alle som ønsker tjenester fra Os kulturskole.
Kulturskolen har et sykefravær på 2,7 %

Dalsbygda skole

Ved Dalsbygda skole er lærerne organisert i team. Rektor er Geir Moseng.

Økonomi:
Regnskapsresultatet for 2019 viser et mindreforbruk på kr 500.000 på skole.

SFO:

Det er til sammen 10 elever påmeldt SFO, av disse er 5 på hel plass.

Brukere og tjenester:

Det er 35 elever ved skolen pr. 01.08.2019.

Skolebygg:

Vi har generelt gode lokaler, men det trenger vedlikehold.
Fyringssystemet er utbedret og låsesystemet ved skolen er utbedret.
Skolen er malt på dugnad ved hjelp av FAU sommeren 2019.

Samarbeidsparter / «Skolen i lokalsamfunnet»:

Våre samarbeidsparter i skolesamfunnet (elevråd, FAU og Samarbeidsutvalget) har vært aktive og positive, noe som spesielt styrker samarbeidet hjem – skole – lokalsamfunn.

Organisering og medarbeidere:

Det har blitt arbeidet med kompetansepakker knyttet til «Fagfornyelsen 2020».

Organisering av skolen:

Fra høsten 2019 har alle elever skole hver dag.

Spes.ped.team:

I høst har teamet bestått av rektor og spes.ped.koordinator.

Leksehjelp:

Vi har fordelt leksehjelptimene fra 3. til 7. klasse. Det er tilbud om leksehjelp på onsdager kl. 13.30 for elever som benytter buss, og torsdager kl. 08.00 for de andre.

Barnehagene

Organisering
De kommunale barnehagene er organisert i 5 avdelinger på 2 steder:

- *Os barnehage:*
  Os barnehage er en 4-avdelings barnehage. Den er bygd med 2 småbarnsavdelinger og 2 storbarnsavdelinger, som et utgangspunkt. Fra og med 15. august 2018 ble barnehagen redusert fra 4 til 3 avdelinger. Men fra 1.april 2019 åpnet vi opp igjen den avdelingen på grunn av flere søknader til barnehageplass. Både på grunn av tilflytting, og også på grunn av flere fødte barn i kommunen.
  Vi har pr d.d flere barn under 3 år, så vi må ha en blanding av små og store på den ene avdeling som i utgangspunktet er bygget for de største.

- *Dalsbygda barnehage*
  Dalsbygda barnehage er en kombinert 1-avdelings barnehage.

Barn over 3 år teller 1 plass, mens barn under 3 år teller 2 plasser.

Antall barn pr 15.01.2020:

Os:	
Knerten	**10 barn (20 plasser)**
Veslefrikk	**8 barn (16 plasser)**
Askeladden	**13 barn**
Rødhette	**17 barn (22 plasser)**
Dalsbygda	**11 barn (13 plasser)**
Til sammen	**59 barn (84 plasser)**

I løpet av februar og mars 2020 starter det 4 nye barn.
Os Kommune har ikke privat barnehage.

Økonomi

Avviket mellom budsjett og regnskap skyldes i hovedsak at det ikke er korrigert for «billige» barnehageplasser (derav manglende brukerbetalinger) og at det er et mye større faktisk forbruk av strøm (energi). I tillegg kommer det ekstra lønnsutgifter i forhold til at vi startet opp igjen ei avdeling. Os barnehage har også hatt et veldig høyt sykefravær.

Ressursinnsats

Foreldrebetaling:
Os kommune har flate satser når det gjelder betaling for barnehageplasser. Det vil si at alle betaler det samme, uavhengig av foreldrenes inntekt. En barnehageplass i Os kommune kostet i 2019, mindre enn maksimalprisen fra sentralt hold.

Det er muligheter for å søke om redusert betaling på bakgrunn av foreldrenes inntektsgrunnlag (nasjonale satser).

Brukere og tjenester

Os kommune kan nå tilby barnehageplasser til de som ønsker det. Vi har 0 barn på venteliste. Vi har et hovedopptak for høsten, men har i tillegg løpende opptak, der vi tar inn barn såfremt det er plass, bortsett fra tidsrommet 01.06 – 15.08.

Organisering og medarbeidere

Barnehagene i Os rommer 20,7 årsverk.

2019 endte på et sykefravær på 5,2 % i Dalsbygda, og 11,3 % for Os barnehage. Dette er et veldig positivt resultat for Dalsbygda, men på Os er det for høyt i forhold til målsettingen.

Vi arbeider tett sammen med NAV arbeidslivssenter i forhold til «En god dag på jobben». Der har vi hjelp av Kari G Brænd som er inne og har samlinger med oss, både Os og Dalsbygda.

I forhold til medarbeidersamtaler er det slik at de aller fleste trives veldig bra på jobb, og at det rapporteres om et godt arbeidsmiljø.

Organisering:
Den administrative ledelsen i Os kommunale barnehage består av styrer i 100 %, og nestleder i 60 %. Fra høsten 2019 har nestleder kontorsted i Dalsbygda 40 %, og Os 20 %.

Tilsyn
I følge Lov om barnehager skal kommunen føre tilsyn med barnehagene i kommunen.
Os kommune har inngått et samarbeid med Tolga og Tynset kommune der de barnehageansvarlige i de tre kommunene fører tilsyn med hverandre. Det vil da si at det er Tolga og Tynset som har tilsyn med Os, mens barnehageansvarlig i Os, for eksempel er med å ha tilsyn i barnehagene i Tolga og en del av barnehagene på Tynset.

Vi har hatt tilsyn i Dalsbygda barnehage høsten 2019.

Veiledning
Samarbeidet i barnehagesektoren i Nord Østerdal er fortsatt meget bra, og vi har jevnlige møtepunkter, og felle prosjekter som vi jobber mot. Dette er felles for alle kommunene, kompetansen er på 1 person i Alvdal og 1 i Tynset. De har da ansvar i hele Nord-Østerdal.

Kultur for læring
Etter en analyse av T1 (første kartlegging) i Kultur for læring er *relasjoner* et satsingsområde. Våren 2018 ble brukt til info ut til foreldregruppa, samt kursing av styrere og gruppeledere. Høsten 2018 ble det jobbet i grupper med problemstillinger knyttet til relasjoner, samt jobbet med pedagogisk analyse. I dette arbeidet har vi fått veiledning og tilbakemelding fra PPT i NØ.

Høsten 2019 startet vi å jobbe med kompetansepakken, som handlet om Gode rutinesituasjoner i barnehagen. I den forbindelse har vi hatt nettverk i Nord-Østerdalen, både for pedagoger, og assistenter/ fagarbeidere. Dette har vært meget positivt. I tillegg har vi hatt fokus på regler i barnehagen, hvorfor har vi så mange regler.

Vi hadde ny undersøkelse i forhold til kultur for læring, T2, høsten 2019. Der fikk Os gode tilbakemeldinger på veldig mye, men også tilbakemeldinger der vi ser at vi må legge ned en innsats. Vi har gjort en bra jobb i arbeide med relasjoner. Og vi vil fortsette det arbeidet i 2020.

Det er ikke gjennomført en egen foreldre/brukerundersøkelse i 2019.

Lokalsamfunnsutviklinger / utfordringer

Os kommune har topp moderne barnehagelokaler både på Os og i Dalsbygda. Så nå gjelder det å markedsføre oss for å klare å få noen til å flytte tilbake til kommunen, nye tilflyttere må ønskes velkommen, og ikke minst må vi utvikle barnehagene for å bevare de familiene som bor i kommunen nå.

Målekort Os skole

Fokus-områder		Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019	Mål 2019
Brukere	Opplevd kvalitet	Elevundersøkelsen 7.trinn (skala 1-5) Os skole				
		Trivsel	4,2	4,0	4,5	4,4
		Støtte fra lærerne	4,0	4,1	4,7	4,4
		Mestring	3,9	3,8	4,3	4,2
		Motivasjon	3,8	3,5	4,0	4,2
		Mobbet av andre elever på skolen	-	-	4,7	4,7
		Elevundersøkelsen 10.trinn (skala 1-5) Os skole				
		Trivsel	4,4	4,8	4,4	4,4
		Støtte fra lærerne	4,3	4,4	4,3	4,3
		Mestring	3,9	4,1	4,2	4,2
		Motivasjon	3,7	3,8	3,9	4,0
		Mobbet av andre elever på skolen	-	-	4,7	4,7
	Målt kvalitet	Faglig kvalitet Felles for Os og Dalsbygda				
			Resultat 2017/18	Resultat 2018/19	Resultat 2019/20	Mål 2019
		Nasjonale prøver, lesing 5.trinn	52	51	48	52
		Nasjonale prøver, regning 5.trinn	52	52	44	52
		Nasjonale prøver, engelsk lesing5.trinn	51	54	49	52
		Nasjonale prøver, lesing 8.trinn	49	49	50	50
		Nasjonale prøver, regning 8.trinn	48	50	50	50

		Nasjonale prøver, engelsk lesing 8.trinn	50	50	49	50
		Nasjonale prøver, lesing 9.trinn	54	59	55	52
		Nasjonale prøver, regning 9.trinn	56	57	55	52
		Grunnskolepoeng gutter	38,2	37,6	40,5	43
		Grunnskolepoeng jenter	44,7	42,1	43,8	43
Med-arbeidere Os skole		Medarbeidertilfredshet (skala 1-5) 10-Faktor				
			Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019	Mål 2019
	Opplevd kvalitet	Bruk av kompetanse	x	4,0	x	4,2
		Mestringsorientert ledelse	x	3,8	x	4,0
		Rolleklarhet	x	4,2	x	4,3
		Helhetsvurdering	x	4,17	x	4,23
	Målt kvalitet	Sykefravær				
		Sykefravær	5,5 %	3%	3,2%	3,5 %
Økonomi Os skole		Forsvarlig utgiftsnivå				
	Målt kvalitet	*Utgift i forhold til budsjett*	109,03 %	x	x	x
		Inntekt i forhold til budsjett	190,38 %	x	x	x
		Årsresultat i forhold til budsjett	101,29 %	x	x	x

Målekort Dalsbygda skole

Fokus-		**Måleindikator**	**Resultat 2017**	**Resultat 2018**	**Resultat 2019**	**Mål 2019**
Brukere	Opplevd kvalitet	Elevundersøkelsen 7.trinn (skala 1-5) Dalsbygda skole				
		Trivsel Indikatoren het sosial trivsel før 13/14	x	3,5	4,1	4,7
		Støtte fra lærerne	x	4,2	4,1	4,5

		Indikatoren het trivsel med lærerne før 13/14				
		Mestring	x	3,2	4,1	4,3
		Motivasjon	x	2,8	4,1	4,4
		Mobbing på skolen	x	x	4,7	4,7
Med-arbeidere	Opplevd kvalitet	Medarbeidertilfredshet (skala 1-5) 10-Faktor				
		Bruk av kompetanse	x	4,5	x	x
		Mestringsorientert ledelse	x	4,4	x	x
		Rolleklarhet	x	4,5	x	x
		Helhetsvurdering	x	4,45	x	x
	Målt kvalitet	Sykefravær				
		Sykefravær	2,5 %	8 %	3%	3,5 %
Økonomi	Målt kvalitet	Forsvarlig utgiftsnivå				
		Utgift i forhold til budsjett	100,74 %	x	x	x
		Inntekt i forhold til budsjett	370,65 %	x	x	x
		Årsresultat i forhold til budsjett	93,83 %	x	x	x

Målekort Barnehager

Fokus-områder		Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019	Mål 2019
Brukere	Opplevd kvalitet	Brukertilfredshet – foreldre i barnehagen (skala 1-5)				
		Relasjon mellom barn-voksen	x	x	x	x
		Trivsel	x	x	x	x
		Informasjon	x	x	x	x
		Barnets utvikling	x	x	x	x
		helhetsvurdering	x	x	x	x

	Målt kvalitet	Faglig kvalitet				
		«Alle med» skjema brukes på alle barn	x	x	x	x
		Antall foreldresamtaler pr barn.	2	2	2	2
Med-arbeidere	Opplevd kvalitet	Medarbeidertilfredshet (skala 1-5) 10-Faktor				
		Bruk av kompetanse	4,3	x	X	4,3
		Mestringsorientert ledelse	4,1	x	X	4,1
		Rolleklarhet	4,4	x	X	4,4
		Helhetsvurdering	4,2	x	x	4,2
	Målt kvalitet	Sykefravær				
		Sykefravær	5,5 %	5,0 %	8,5 %	3,5 %
Økonomi	Målt kvalitet	Forsvarlig utgiftsnivå				
		Utgift i forhold til budsjett	106,0%	x	x	x
		Inntekt i forhold til budsjett	114,82%	x	x	x
		Årsresultat i forhold til budsjett	104,08%	x	x	x

Målekort samlet oppvekst økonomi fra og med 2018

Fokus-områder		Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019	Mål 2019
Økonomi	Målt kvalitet	Forsvarlig utgiftsnivå				
		Utgift i forhold til budsjett	x	106,61 %	114,50 %	100 %
		Inntekt i forhold til budsjett	x	207,73 %	243,29 %	100 %
		Årsresultat i forhold til budsjett	x	97,27 %	102,10 %	100 %

Landbruk

Regulert budsjett 2019:	1,3 mill.	**Virksomhets leder**
Regnskap netto driftsutgifter 2019:	1,28 mill.	**Berit Bugten Østbyhaug**

Nøkkeltall for enheten

Landbruk	2017	2018	2019
Fast ansatte	7	7	7
Faste årsverk	6,6	6,6	6,8
Sykefravær	17,6 %	6,5 %	7,8 %

Ansvar Landbruk

Landbruksavdelingen er førstelinjetjenesten for nasjonal, regional og lokal landbrukspolitikk. Kommunene mottar statlig støtte for å ivareta de lovpålagte arbeidsoppgavene innenfor landbruksforvaltningen. Landbruksavdelingen initierer og deltar i tillegg i kommunale utviklingsoppgaver (ikke lovpålagte) for å tilrettelegge overfor etablert næringsliv og gründere for å støtte lønnsomme lokale utviklingstiltak. Bygge essensiell infrastruktur for nye ideer, ny kompetanse, samarbeidsløsninger, utvikling av nettverk og ressurstilgang. Informasjon overfor brukergruppene er sentral i alle ordninger som avdelingen har ansvar for.

Kommunenes hovedoppgaver på landbrukskontoret:

- Tilskuddsordninger; produksjonstilskudd, avløsertilskudd, RMP, OBB, SMIL, NMSK, skogfond, grøfting/drenering osv.
- Velferdsordningene; sykdomsavløsing, tidligpensjon
- Veterinærvakt
- Nydyrking; søknadsbehandling, godkjenning
- Oppgaver og støtteordninger i BU - utvikling av tradisjonelt landbruk og tilleggsnæringer
- Ajourhold AR5, kartdata, Landbruksregisteret
- Samhandling og nettverksarbeid med og innen næringa
- Kommunalt planarbeid
- Forurensning og miljøvern
- Friluftsliv, natur-, vilt- og fiskeforvaltning
- Skogsvei, vernskog ol.
- Jord- og konsesjonsbehandling, matrikkelføring
- Utvalgte kulturlandskap
- Konfliktforebyggende tiltak landbruk-reindrift
- Motorferdsel

I svært mange av disse oppgavene/rammene har kommunen vedtaksmyndighet (Statens kommunesatsing og Landbruk pluss fra 2004).
Med en sammenslått avdeling som skal betjene Røros, Os og Holtålen kommuner med flere ansatte kreves administrasjon og ledelse der rammer, retningslinjer, koordinering, økonomi og personal ivaretas til enhver tid.

Strategien i arbeidet på avdelingen skal være basert på bærekraft og utvikling der lokale ressurser skal danne grunnlag for skaperkraft og slagkraft i landbruksnæringen.
Dette skal danne grunnlaget for landbruksavdelingens hovedmålsetting om å bidra til robuste landbruksbedrifter i disse kommunene.

Tiltaksplan/-strategier for landbruket er et viktig verktøy for å nå dette målet på riktig måte.
I dette arbeidet er det vesentlig at kontoret har søkt nyttige og sterke fagnettverk på området.
Det har også for inneværende år vært stor saksmengde på alle fagfelt. Mange av disse er innenfor tilskuddsordninger, og betydelige verdier herfra til kommunenes landbruksbedrifter er tilført. Noen prosjekt har også vært mulig å ta inn i oppgaveporteføljen dette året, slik som Landbruksplan Røros. Med god hjelp fra Rådhuset Vingelen kom dette arbeidet godt i gang i løpet av året. Plan for ferdigstillelse av denne er høsten 2020. Prosjektet Aktivt Fjellandbruk ble også sluttført i løpet av dette året. Røros og Holtålen kommuner var medeiere i dette prosjektet, og de midler som ble avsatt for oppfølgingstiltak ligger hos landbruksavdelingen for initiering kommende år.

Økonomi

Enheten har hatt et økonomisk mindreforbruk på vel kr 27.000. Dette skyldes i hovedsak lovsaksgebyrer og mindreforbruk på rovviltområdet (kurs ol.). Det har vært sykefravær på avdelingen, og dette er blitt løst ved innleie av bistand til oppgaveløsning. Det har også vært nødvendig med innkjøp av datautstyr for løsning av oppgaver i bla. kartprogram. I tillegg er det blitt nødvendig med innkjøp av inventar for tilpasning til nye kontorlokaler. Landbruksavdelingen har overtatt lokalene etter Nav, som har i løpet av året flyttet til felles lokaler på Røros. Landbruksavdelingen er godt fornøyd med disse tilpasningene, og har gitt de ansatte større muligheter for bedre intern informasjonsflyt og fleksibilitet.

Det er fortsatt utfordringer med internflyt på noen fagområder med de ulike kommuners faginstanser som landbruksavdeling er avhengig å samarbeide tett med. Rutiner, behov og muligheter er ennå ikke helt på plass, og med den erfaring og relasjonsbygging som nå er opparbeidet gjennom de tre år avdelingen har fungert, vil det være et bedre utgangspunkt å arbeide med i året som kommer.

Likheter og ulikheter mellom kommunene og fylkene er blitt mer klar, og i dette ligger det både utfordringer og muligheter som Landbruksavdelingen ser sin plass i. Dette bidrar til en mer effektiv strategiplanlegging og prioriteringer.

Organisering og medarbeidere

Os kommune er vertskommunen for den felles interkommunale landbruksavdelingen. Avtalen skal sikre et forsvarlig faglig nivå, bemanning og tjenesteleveranse med hensyn til kommunenes forpliktelser og ansvar i landbruksforvaltningen og prioriterte oppgaver.

Ved regnskapsårets slutt har landbrukskontoret følgende ansatte:
2 landbrukskonsulenter, 2 landbruksrådgivere, 1 skogbrukskonsulent, 1 naturforvalter og 1 virksomhetsleder i tillegg innleid en kontormedarbeider.

Landbruksavdelingen har opprettet eget telefonnummer som betjenes av en vakthavende på avd. hver dag kl. 9-15. Dette for å kunne styre henvendelsene inn til kontoret, og frigjøre de andre for annen saksbehandling, gjøremål ol. I tillegg er har avdelingen en egen Facebook-gruppe, og kontoret prøver å bruke kommunenes hjemmesider og e-postkontakter for fortløpende informasjon.

Røros og Holtålen v/serviceavdelingen skal bidra med 10 % som førstelinjetjeneste for landbruksavdelingen overfor respektive brukere.

Brukere og tjenester

Nydyrkingssøknader:
Os - 4 saker med samlet omsøkt areal 94 daa, godkjent areal 94 daa.
Røros – 4 saker med samlet omsøkt areal 226 daa, godkjent areal 226 daa.
Holtålen – 4 saker med omsøkt areal 21 daa og godkjent areal 21 daa.

Drenering:
Os – 1 søknad, innvilga kr 3.600,-.
Røros – 0 søknader
Holtålen – 3 søknader, innvilga kr 39.460,-

Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL), tildelt ramme inkludert inndratte midler:
Os – 10 saker, innvilga kr 714.000,-.
Røros – 6 saker, innvilga kr 596.700,-.
Holtålen – 6 saker, innvilga kr 146.900,-.

Konsesjon, jord-, areal og plansaker:
Totalt for alle tre kommuner har det blitt saksutredet og fattet vedtak i 26 delingssaker, 17 omdisponeringssaker og 20 konsesjonssaker. I tillegg en rekke uttalelser i ulike byggesaker som gjelder omdisponering av areal som ikke har krevd vedtak etter lovverket (ikke dyrka/dyrkbar mark) og tiltak innenfor planformål eks. driftsbygninger i LNF.

Involvering og deltakelse i kommunenes ulike planarbeid/-prosesser har også vært et arbeidsfelt som Landbruksavd. har som en del av tverrfaglig kompetanse.

Skogbruket:
Dette er tall som går via skogfondssystemet i kommunen.
Os kommune:
Planting – 21900 stk, 138 daa.
Markberedning – 0 daa.
Avvirkning – 288 kbm.
Tilskudd til skogkultur i Os: kr 38.140,-.

Holtålen kommune:
Planting – 63900 stk, 460 daa.
Markberedning – 0 daa.
Avvirkning – 10035 kbm
Tilskudd til skogkultur i Holtålen: kr 74.405,-

Røros kommune:
Planting - 6885 stk, 45 daa.
Markberedning – 0 daa
Avvirkning – 338 kbm.
Tilskudd til skogkultur i Røros: kr 9.966,-.

Motorferdsel:
Holtålen: 120 vedtak.
Røros:59 vedtak.
Os: 22 vedtak

I tillegg kommer løyper og andre henvendelser, hvor det ikke er fattet vedtak, men hvor kommunen har kommet med kriterier for kjøring (trase, kjøretid osv.)

Produksjonstilskudd og tilskudd fra regionalt miljøprogram og organisert beitebruk:

	RØROS	***OS***	***HOLTÅLEN***
PRODUKSJONSTILSKUDD			
Antall søkere	61 stk	118 stk	71 stk
Antall dekar fulldyrket jord	21 476 daa	28 816 daa	14 853 daa
Avløsertilskudd	3 356 174 kr	5 946 314 kr	2 761 561 kr
Produksjonstilskudd	24 901 346 kr	42 375 634 kr	18 089 722 kr
Totalt PT	**28 257 520 kr**	**48 321 948 kr**	**20 851 283 kr**

	RØROS	***OS***	***HOLTÅLEN***
RMP, OBB			
Antall søkere	31 stk	92 stk	53 stk
Totalt tilskudd	**695 728 kr**	**3 091 595 kr**	**1 522 813kr**

Avlingsskader:

2019 var et godt fôrår. Ingen søkte om erstatning for avlingsskade.

Sykdomsavløsning:

34 søknader om tilskudd til avløsning ved sykdom er behandla i 2019.

	RØROS	***OS***	***HOLTÅLEN***
Antall søkere	11 stk	20 stk	3 stk
Totalt tilskudd	**215' kr**	**363' kr**	**35' kr**

Bygdeutviklingsordningene Innovasjon Norge:

Os kommune:
Det har blitt sendt inn 5 søknader til investeringer i tradisjonelt landbruk. Disse har et samlet kostnadsoverslag kr 17 160 148,-. Det er totalt innvilget kr 2 175 000 i tilskudd og kr 5 300 000,- i lån til disse søknadene.
Tilsvarende for tilleggsnæringer landbruk, har det blitt behandlet
2 søknader om investeringstilskudd, samlet kostnadsoverslag kr 5 337 605,-. Det er totalt innvilget kr 865 000,- i tilskudd og kr 555 000,- i tilskudd til disse søknadene.

Røros kommune:
Det har blitt sendt inn 2 søknader til investeringer i tradisjonelt landbruk. Disse har et samlet kostnadsoverslag kr 4 450 000,-. Det er totalt innvilget kr 2 430000 i tilskudd til disse søknadene.
Tilsvarende for tilleggsnæringer landbruk, har det blitt behandlet 1 søknad om tilskudd til bedriftsutvikling med kr 1 000 000 i kostnadsoverslag og kr 500 000,- i tilskudd, samt 2 søknader om investeringstilskudd, med samlet kostnadsoverslag kr 791 000,- og kr. 395 000,-. i tilskudd.

Holtålen kommune:
Det har blitt sendt inn 3 søknader til investeringer i tradisjonelt landbruk. Disse har et samlet kostnadsoverslag kr 11 558 600,-. Det er totalt innvilget kr 2 800 000,- i tilskudd og kr 3 500 000,- i lån til disse søknadene.

Det var ingen søknader om tilskudd til tilleggsnæringer landbruk i Holtålen i 2019.

I tillegg har det gjennom året blitt godkjent sluttført og utbetalt flere pågående prosjekt, som har blitt finansiert gjennom Innovasjon Norge, for alle tre kommuner.

Utmark og beitebruk:
Utviklingstall de siste årene:

OS 2011-2019	***2011***	***2012***	***2013***	***2014***	***2015***	***2016***	***2017***	***2018***	***2019***
Antall søknader om rovdyrerstatninger	34	29	30	26	22	13	15	11	11
Antall dyr erstattet	406	304	298	219	176	110	191	60	104
Erstatningsutbetaling i kroner	848’	635’	705’	608’	428’	288’	484’	138’	261’

RØROS 2011-2019*	***2011***	***2012***	***2013***	***2014***	***2015***	***2016***	***2017***	***2018***	***2019***
Antall søknader om rovdyrerstatninger								4	3
Antall dyr erstattet								103	45
Erstatningsutbetaling i kroner								273’	119’

HOLTÅLEN 2011-2019*	***2011***	***2012***	***2013***	***2014***	***2015***	***2016***	***2017***	***2018***	***2019***
Antall søknader om rovdyrerstatninger								20	13
Antall dyr erstattet								226	144
Erstatningsutbetaling i kroner								627’	393’

*mangler tall for perioden 2011-2017.

De kommunale skadefellingslaga i Røros og Os var ikke på oppdrag i egen kommune i 2019. Men i Holtålen var det kommunale fellingslaget på skarpe oppdrag i forbindelse med skadefellingstillatelser på bjørn og ulv.

Om det ikke ble iverksatt skadefellingsforsøk i egen kommune så var likevel skadefellingslaget i Os representert i forbindelse med skadefellingsforsøk i nabokommunene sørover, i regi det interkommunale samarbeidsprosjektet «Mer effektiv skadefelling og ei styrket beitenæring i Nord-Østerdal og Engerdal». Tilsvarende var skadefellingslaga i Røros og Holtålen aktivt med i forbindelse med skadefellingsoppdrag i andre kommuner tilsluttet et tilsvarende interkommunalt samarbeidsprosjekt i tidligere Sør-Trøndelag.

Viltforvaltning:

Tildelt og felt storvilt i Os 2015 - 2019

År	***Villrein***		***Hjort***		***Elg***		***Rådyr***	
	tildelt	**felt**	**tildelt**	**felt**	**tildelt**	**felt**	**tildelt**	**felt**
2015	82	60	13	4	165	128	85	43
2016	87	68	41	1	165	139	60	67
2017	70	55	15	0	165	141	fri	70
2018	35	27	16	3	182	141	fri	60
2019	**36**	**24**	**24**	**3**	**182**	**128**	**fri**	**62**

Tildelt og felt storvilt i Røros 2015 - 2019

År	***Villrein***		***Hjort***		***Elg***		***Rådyr***	
	tildelt	**felt**	**tildelt**	**felt**	**tildelt**	**felt**	**tildelt**	**felt**
2015			0		243	181	fri	41
2016			0		243	180	fri	45
2017			0		243	201	fri	50
2018			5	0	250	203	fri	50
2019			**5**	**1**	**255**	**190**	**fri**	**62**

Tildelt og felt storvilt i Holtålen 2015 - 2019

År	***Villrein***		***Hjort***		***Elg***		***Rådyr***	
	tildelt	**felt**	**tildelt**	**felt**	**tildelt**	**felt**	**tildelt**	**felt**
2015	137	119	20	13	89	63		26
2016	148	110	20	5	89	76		37
2017	113	81	20	12	89	89	fri	31
2018	57	11	20	12	94	77	fri	35
2019	**51**	**25**	**24**	**16**	**94**	**75**	**fri**	**25**

- Rådyrbestanden forvaltes i hovedsak etter såkalt kvotefri jakt.
  Rapportering på felte rådyr er mangelfull, og antall felte rådyr er derfor noe usikker.
- Den markerte nedgangen i tildeling av fellingstillatelser på villrein de to siste åra skyldes tidligere feilberegning av bestandsstørrelse. Lavere fellingsprosent spesielt i Holtålen for samme art og periode skyldes i hovedsak dårligere overgangsavtaler rettighetshaverne imellom.

Fallvilt:
I kalenderåret 2019 ble det utført ca 140 fallviltoppdrag, 23 i Os, 52 i Røros og 65 hendelser i Holtålen. Fortsatt var det klar overvekt av rådyroppdrag i Røros og Os, mens i Holtålen var det vesentlig mer elg.
Kommunene var fortsatt pålagt å ta CWD (skrantesjuke)-prøver av alt fallvilt. I tillegg var det i Holtålen kommune også pålagt prøvetaking av felt hjortevilt under jaktsesongen. I Røros og Os var det ikke slike krav, bortsett fra at alt hjortevilt som skulle leveres viltmottak måtte prøvetas. I tillegg til dette ble det tatt prøver av villreinen i Forollhogna, tamrein og oppdrettshjort. Det er hittil ikke registrert tilfeller av skrantesjuke i våre tre kommuner.

Forvaltning verneområder:
Kommunene har forvaltningsansvaret for 10 verneområder, 6 i Røros, 2 i Os og 1 i Holtålen. Disse verneområdene kommer i tillegg til forvaltningen av 3 større forvaltningsområder (Femundsmarka, Forollhogna, Hyllingsdalen-Skardsfjella) med egne forvaltningsstyrer.

Det ble i 2019 utført skjøtsel og diverse tilretteleggingstiltak i 4 av de 6 mindre verneområdene i Røros kommune for rundt 350 000 kroner. I tillegg fikk kommunen tiltaksmidler til tiltak som er påbegynt, men ikke ferdigstilt.
Midler til tiltak ble tildelt kommunen på bakgrunn av en såkalt bestillingsdialog mellom kommune, fylkesmann og Statens naturoppsyn.

Annet:
Det ble gjennomført en del feltarbeid i alle tre kommuner for pålagt ajourhold av AR5/markslag. Riktig kartgrunnlag er av betydning for riktig grunnlag ved produksjons- og RMP-søknader mm. Dette er grunneiernes verktøy i planlegging av ulike næringstiltak og annet.

Landbruksavd. har også i 2019 vært involvert i seterprosjektet i Os, som økonomisk har blitt administrert av teknisk avd. I tillegg har avdelingen blitt involvert i arbeidet med Utvalgte kulturlandskap der Fylkesmannens ansvarsområder med bla. vedtak skal delegeres til kommunene fra og med 2020.

I løpet av høsten startet arbeidet med rullering av strategisk næringsplan for Os. Landbruk er en viktig del av planen og landbruksavd. er involvert i arbeidet med rullering av planen.
Det har også vært deltakelse og involvering i arbeidet med kulturminneplanen for Os kommune og revidering brannkart i Os.

I løpet av året har det vært dialogmøter med faglagene i alle tre kommuner. I tillegg har avdelingen hatt administrasjonsansvaret for veterinærvaktdistriktet Os/Tolga. Røros kommune har administrasjonsansvaret for vakttilskuddet i vaktdistriktet Røros/Holtålen. Landbruksavdelingen har gjennomført dialogmøter med begge veterinærvaktdistriktene i løpet av året for utveksling av faglige utfordringer og muligheter.

Det er også gjort en avtale med Tolga kommune v/landbruk om at administrasjonsansvaret for vaktdistriktet Os/Tolga fra og med 2020 overføres til Tolga kommune for kommende 5-års periode.

Målekort landbruk

Fokus-områder		Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019	Mål 2019
Brukere	Målt kvalitet	Faglig kvalitet				
		Antall dekar godkjent for nydyrking	78	135	94	200
		Kostnader investeringer trad. landbruk og tilleggsnæringer	25,8 mill.	19,2 mill.	22,5 mill.	20 mill.
		Andel av saker der adm. får medhold av politisk utvalg	-	80 %	88 %	100 %
		Andel av klagesaker hvor kommunen får medhold av FM	100 %	100 %	90 %	100 %
Med-arbeidere	Opplevd kvalitet	Medarbeidertilfredshet (skala 1-5) 10-Faktor				
		Bruk av kompetanse	3,4	x	x	4,2
		Mestringsorientert ledelse	2,7	x	x	3,5
		Rolleklarhet	3,5	x	x	4,5
		Helhetsvurdering	3,7	x	x	4,0
	Målt kvalitet	Sykefravær				
		Sykefravær	17,6 %	6,5 %	7,8 %	5 %
Økonomi	Målt kvalitet	Forsvarlig utgiftsnivå				
		Utgift i forhold til budsjett	110,17 %	184,27 %	174,97 %	100 %
		Inntekt i forhold til budsjett	115,59 %	227,78 %	196,98 %	100 %
		Årsresultat i forhold til budsjett	101,01 %	89,21 %	97,91 %	100 %

Helsetjenesten

Regulert budsjett 2019:	17,43 mill.	**Virksomhets leder**
Regnskap netto driftsutgifter 2019:	17,56 mill.	**Helge Lund**

Nøkkeltall for enheten

Helsetjenesten	2017	2018	2019
Fast ansatte	13	13	13
Faste årsverk	9,7	9,7	9,7
Sykefravær	5,6 %	6,9 %	0,9%

Organisering

Helsetjenesten består av Fysioterapitjenesten, ergoterapitjenesten, psykisk helse og rustjenesten, legetjenesten, legevakt, miljørettet helsevern og helsestasjonstjenesten.
Tjenesteområdet dekker mange fagområder og tjenester, det er stor kompleksitet i lover, forskrifter og avtaleverk, og brukergruppen strekker seg fra 0-100år +.

Sykefraværet har vært på et gledelig lavt nivå i flere år, noe som kan vise at personalet i helsetjenesten er fornøyd i jobben. Det totale sykefraværet i 2019 er på 0,9 %

Legeårsverk er uforandret for Os i 2019. Det at vi ligger over gjennomsnittet for noen sammenlignbare kommuner må sees i sammenheng med at vi har behov for 3 leger (2 faste + turnuslege) for å dekke løpende oppgaver og vaktforpliktelser med nabokommunene.

Antall fødsler i 2019 var noe høyere enn de tre foregående år. Fortsatt lavt og dette medfører også at antallet kontroller knyttet til barnets alder blir noe lavere.
Gjennomsnittlig listelengde viser seg å være stabil de siste 3 årene svarende til ca. 100 færre enn antall innbyggere i kommunen.

Økonomi

Tjenesten er hensiktsmessig dimensjonert, men marginene er små og det skal lite til før trivselen og evnen til å utføre arbeidet godt kan endres ved innsparingskrav. Det er politisk vedtatt at helse og omsorgstjenesten skal være en virksomhet fra 01.01.2020, det kan medføre noen stordriftsfordeler. Inntjeningen ved legekontoret har vært lavere enn tidligere, men det henger sammen med at antall sykepleiere ved legekontoret har vært redusert med 0,4 årsverk. I tillegg har legedekningen vært noe redusert pga svangerskapspermisjoner. Dette har medført mindre inntjeningsmuligheter ved prøvetaking, prosedyrer etc.

Helse fikk et merforbruk kr 138 717. Nytt fra 2019 er at sosialstønad, barnevern og krisesenter er lagt under Helsetjenester. Dette på grunn av at NAV Os ble flyttet til NAV Røros i 2019. Dermed ble ikke NAV lenger en egen virksomhet. Det meste fra NAV sitt budsjett ble innlemmet under Helsetjenesten. Det ble noe lavere inntekter på legetjenesten på brukerbetalinger og refusjoner fra Helfo enn budsjettert.

Brukere og tjenester

Legetjenesten

Alle legene er fastlønnede slik at alle inntekter i år er til kommunen (dvs. egenandeler fra pasienter og refusjoner fra NAV-trygd). Kommunen får refusjon svarende til ca. kr 230 000,- for turnuslegen som har en lønn på ca. kr 552 000,- pr år. Dvs. det skal liten inntjening til før turnuslegen (LIS1) er et ”null-prosjekt”.

Det er 2 legehjemler + turnuslege. Ved legekontoret er det ansatt sykepleiere og helsesekretær. Til sammen er det 1898 listeplasser i Os kommune som kun er litt under antall innbyggere i kommunen.
LV-sentralen v/Røros sjukehus har 1 årsverk som finansieres av kommunene, Røros, Os og Holtålen som utgjør legevaktdistriktet. Tjenesten virker velfungerende.

Helsestasjon – skolehelsetjeneste

Helsestasjon har en bemanning på 1 stilling. Kommunen kjøper jordmortjeneste fra Tynset sykehuset tilsvarende 10 % stilling. Dette er en obligatorisk tjeneste under helsestasjonen. Helsestasjons- og skolehelsetjenesten har en sentral rolle i det forebyggende og sosiale arbeidet med foreldre, barn og ungdom.
Av den totale barne- og ungdomsmassen er det ca. 20 % som trenger ekstra oppfølging av helsesøster. Helsesøster er folkehelsekoordinator i kommunen og har tett samarbeid med andre i Hedmark kommune.

Det er opprettet faste tverrfaglige/ tverrsektorielle møter med skoler og rehabiliteringstjenesten. Helsesøster med andre relevante faggrupper deltar i ansvarsgruppemøter. Det har vært en økt satsing på individuell plan, for barn med sammensatte hjelpebehov.

Helsesøster er engasjert i 50% stilling som leder for prosjektet BTI (bedre tverrfaglig innsats). Det er derfor engasjert helsesøster i 50% stilling med hovedansvar for skolehelsetjenesten i 2019.

Fysioterapitjenesten

Fysioterapi tjenesten i kommunen har i dag 0,8 stilling som fastlønnet fysioterapeut + 1,0 årsverk for privatpraktiserende fysioterapeuter.

Psykiatrisk sykepleie

Tjenesten har en psykiatrisk sykepleier i 100 % og sykepleier i 90 % stilling. Det er lyst ut etter 50% ruskonsulent, med ansettelse i 2020.

Tilbudet til mennesker med psykiske plager eller langvarig psykisk lidelse er samtale og samhandling etter behov. Psykiatrisk sykepleier er bindeleddet mellom 1.- og 2.-linjetjenesten, og er koordinator mellom de instanser som yter relevante tjenester, som sosialkontor, NAV, trygdekontor m.fl.

Organisering og medarbeidere

De ulike avdelinger er temmelig selvgående enheter med stor grad av autonomi. Det er lite behov for detaljstyring. Medarbeiderne virker fornøyde med arbeidet og måten de får utføre dette på. Stabil bemanning bekrefter dette.

Samarbeid med andre

Os kommune innledet avtalefestet samarbeid med Røros og Holtålen kommuner om bruk av IMA plasser ved Røros sykehus. Det har vært benyttet i varierende omfang, men vist seg å være et nødvendig tilskudd på plasser for denne gruppen.
Kommunal øyeblikkelig hjelp (KAD) senger er lokalisert ved Røros sykehus og i samarbeid med Røros og Holtålen kommuner.

Årsberetning NAV Sosial- Os kommune 2019 mottatt fra NAV Røros:

Formål og organisering:
Arbeids- og velferdsetaten har ansvaret for gjennomføring av arbeidsmarked-, trygde- og pensjonspolitikken i Norge, i henhold til Lov om arbeids- og velferdsforvaltningen (NAV- Loven) og Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen. Gjennom partnerskapet mellom stat og kommune, har NAV et felles ansvar for driften av NAV- kontoret.

Os kommune er sammen med Røros og Holtålen med i et vertskommunesamarbeid, der Røros er vertskommune. Enheten er lokalisert i Kjerkgata 15 på Røros, og har mulighet å bruke samtalerom for forhåndsavtalte møter i kommunehuset på Os. NAV arbeidslivssenter er samlokalisert med en veileder på Røros.
Enheten sysselsetter ved utgangen av 2019 8 kommunalt ansatte, hvorav 1 er i prosjekt for ungdomsgruppa finansiert av fylkesmannen i Trøndelag, og en i et vikariat i 50 % stilling, og 8 statlige ansatte inklusive leder. Enheten har enhetlig ledelse, og rapportering går både til kommunedirektøren i vertskommunen Røros v/ kommunalsjefen for oppvekst, og til regiondirektøren i NAV Trøndelag.

Måloppnåelse:
NAV har målekort for statlige ytelser, og i dette målekortet er det lagt inn anbefalte kommunale indikatorer hvor resultatmål er definert på bakgrunn av resultat fra sammenlignbare kommuner. Resultatet for 2019 viser en høy andel overgang til arbeid, og færre på sosialstønad. Lokalt brukerutvalg har hatt 3 møter, og de har vært involvert i prosessen med etablering av felles NAV-kontor. Akkumulert samlet sykefravær totalt for felles NAV kontoret er på 8,3%. Sykefraværet blant kommunalt ansatte vært tilnærmet lik null. Fraværet er ikke arbeidsrelatert.

Økonomisk resultat:

For Os kommune, viser økonomiske resultater et mindre forbruk, som først og fremst skylder få eller ingen deltakere på kvalifiseringsprogrammet.

	Prognose	Budsjett	Avvik	Avvik i %
Økonomisk stønad, ordinær	1 571 614	1 000 000	571 614	57,2 %
Økonomisk stønad innvandrere	557 436	700 000	-142 564	-20,4 %
Refusjoner	45 274	-	45 274	-
Sum Økonomisk stønad	**2 083 776**	**1 700 000**	**383 776**	**22,6 %**

	Prognose	Budsjett	Avvik	Avvik i %
Antall deltagere KVP	-	1	-	
Sum Kvalifiseringsstønad (KVP)	-	**190 000**	**-190 000**	-100,0 %

Målekort Helsetjenester

Fokus-områder		Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019	Mål 2019
Brukere	Målt kvalitet	Faglig kvalitet				
		Dekningsprosent for vaksinerte barn ved helsestasjonen.	x	x	100%	98 %
		Ventetid for time til legeundersøkelse (dager)	x	x	Maks 2 dager	Maks 2 dager
		Opplever du at du får den hjelp du trenger ved helseseksjonen? Tilfredshetsundersøkelse	x	x	x	4,5
		Prosentandel overvekt i 3.klasse (KMI >25)	x	x	x	< 10 %
Med-arbeidere	Opplevd kvalitet	Medarbeidertilfredshet (skala 1-5) 10-Faktor				
		Bruk av kompetanse	4,4	x	x	4,4
		Mestringsorientert ledelse	4,1	x	x	4,1
		Rolleklarhet	4,3	x	x	4,3
		Helhetsvurdering	4,5	x	x	4,4
	Målt kvalitet	Sykefravær				
		Sykefravær	5,6 %	6,9 %	0,9%	5,5 %
Økonomi	Målt kvalitet	Forsvarlig utgiftsnivå				
		Utgift i forhold til budsjett	109,02%	111,47 %	101,69 %	100 %
		Inntekt i forhold til budsjett	148,46%	125,05 %	106,20 %	100 %
		Årsresultat i forhold til budsjett	91,51%	106,00 %	100,80 %	100 %

Omsorgstjenester

Regulert budsjett 2019:	41,7 mill.	**Virksomhets leder**
Regnskap netto driftsutgifter 2019:	43,1 mill.	**Vigdis Øvergård**

Omsorgstjenesten består av:

- Tjenester for funksjonshemmede
- Hjemmetjenester og hjemmehjelp
- Institusjonstjenester

Nøkkeltall for enheten

Omsorgstjenesten	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Fast ansatte	91	95	87	97
Faste årsverk	80,1	82,5	76,2	80,5
Sykefravær	7,8 %	7,6 %	9,8%	9,3%
Andre nøkkeltall om enheten:				
Sykehjem				
Antall avlastningsdøgn/korttids.	125	722	445	1531
Antall personer på langtidsplass i løpet av perioden	27	29	26	27
Hjemmetjeneste				
Antall brukere, hjemmehjelp	32	31	27	25
Antall brukere, hjemmesykepleien	89	107	91	90
Inn på Tunet, antall brukere med plass	10	11	12	11
TFF				
Antall brukere av Kopparleden	8	7	8	8
Antall barn under 18 år med støttetiltak (avlastning, støttekontakt, p.koordinator. barnebolig)	23	17	17	17
Antall tjenestemottakere med PU diagnose	16	17	17	16

Sykefravær:

Sykefraværsprosent for 2019 ble på 9,3 % som er gjemt med 2018 så det holder seg jevnt høyt, årsaken er ofte sammensatt.

Økonomisk resultat

Vi har et mer forbruk på 1,4 mill.- i regnskapet. Det er spesielt to årsaker til dette.
Hjemmetjenesten fikk et lavere budsjett som ikke ble effektuert før etter seks måneder. Det andre er høye sykefraværstall over hele året spesielt i hjemmesykepleien og på Verjåtunet. Samtidig har vi en økning av tjeneste til ressurskrevende.

Brukere og tjenester

Hjemmetjenesten:
Hjemmetjenesten innbefatter funksjonene:

a. hjemmesykepleie
b. hjemmehjelp
c. Ergoterapitjeneste
d. Inn på tunet 2d/uke, HST 2d/uke

Hjemmesykepleie:
Pleie/omsorg/medisinsk tilsyn/hverdagsrehabilitering /sosial kontakt, trygghetsalarm.
Ytes på dag og kveld alle dager, og døgntjeneste (aktiv nattevakt). Hjemmesykepleie er gratis. Hjemme boende har tilbud om varm mat fra sykehjemmets kjøkken. Transport av varm mat skjer i regi av Os Frivillighetssentral. Lavterskeltilbudet inn på tunet har fortsatt i 2019 og vil fortsette i 2020. Vi har kommet i gang med hukommelse stimulerende terapi HST på Verjåhagen ved hjelp av prosjektmidler. Vi mener at dette er med på å hindre trykket på sykehjemsplass og at folk dermed bor lengre hjemme.

Hjemmehjelp:
Praktisk bistand /renhold/ innkjøp/ matstell. Ytes på dagtid hverdager, abonnementsbetaling. I gjennomsnitt gitt 1-2 t/ annenhver uke til de som har et faglig begrunnet behov. Behovet for hjemmehjelp er ikke økende ut fra de kriterier som settes for innvilgning.

Tjenester til funksjonshemmede/ Rytrøa avlastningsbolig.

a. Barnebolig m/barn på heltid
b. Utleie av tjenester til andre kommuner
c. Avlastning for familier med barn med nedsatt funksjonsevne 0-18 år.

Ytes til personer med bistandsbehov p.g.a. psykisk utviklingshemming eller annen funksjonshemming. Praktisk bistand/ boveiledning/ hjelp til arbeid/ aktivisering/ fritidstilbud.
Kommunen hadde 6 brukere under ordningen “ressurskrevende” i 2019.
16 brukere over 16 år er registrert med diagnosen psykisk utviklingshemming.
Os kommune selger avlastningstjeneste til barn under 18 år. pr. tiden er det Røros og Tolga som benytter seg av tilbudet, solgt tjenester for ca. 5,2 mill. (1,3 mill. mer enn i 2018) i 2019. Salg av avlastningstjenester i en slik sammenheng er med å gjør at tjenestene kan sees i sammenheng og kommunene kan dele på utgiftene som eksempelvis på natt. Utover dette har vi hatt et økende tjenestebehov når det gjelder ressurskrevende i Os kommune i 2019.

Institusjonstjenesten.
Driftskapasiteten ved Verjåtunet i 2019 har vært 24 plasser.

a. Langtidsplasser
b. Dementplasser
c. Avlastning/korttidsplasser/utredning

Svingen har vært stengt gjennom hele 2019, vi har ikke hatt ventelister på sykehjemmet. Flere plasser i 2019 er blitt benyttet til avlastning og korttid. Vi har ikke hatt overliggere på sykehuset men har benyttet IMA Røros som vist nedenfor. I 2019 har vi hatt en likeverdig avtale om bruk av IMA som Røros og Holtålen. Tallene viser at Os har benyttet IMA mer i år enn i fjor. Med den likeverdig avtale kan vi i større grad benytte oss av tilbudet på IMA, noe som kan gir et mindre press på tjenestene i Omsorg for øvrig.

Sundmoen bofellesskap:
Bofellesskapet for yngre flyktninger ble startet opp den 01.10.11 og er organisatorisk lagt under omsorgstjenesten. Vi fikk ikke tilbud om nye enslig yngre flyktninger. Derfor ble bofellesskapet bestem nedlagt etter 6 mnd. drift i 2018. De som bodde ved bofellesskapet ble flyttet til andre mottak, noen flyttet av naturlige årsaker som skolegang, jobb til andre steder i landet. En under 18 år ble igjen i Os kommune, men flyttet ut i egen leilighet med tilsyn ved opprettelse av støttekontakt. Dette tilbudet vil han ha til våren 2021.

Liggedøgn i etterbehandlingsseng 2019

	Røros	Holtålen	Os	Andre	Total	% belegg
Pr 31.10.19	958	397	116	80	1551	73 %
Ferdig beh.	(175)	(9)	(9)		(193)	( )

Salg plasser: Midtre Gauldal 36
St Olav 44

Innlagt fra: Tynset sykehus 39%
St.Olav 55%
KAD tilbud 6%

Reist til: Hjemmet: 57%
Reinnlagt sykehus: 18%
Sykehjem: 19%
Død: 6%

Gjennomsnittlig liggetid: 12 døgn

Liggedøgn i KAD seng 2019

	Røros	Holtålen	Os	Total	% belegg
Pr 31.12.19	264	38	50	352	48%
LV seng				80 stk	
Dag - behandling				67 stk	

Max liggetid 7 døgn før overflytning/utskrivning.
Gjennomsnitt liggetid: 4,5 døgn
Totalt 76 pasienter behandlet i KAD seng, alle innlagt fra bosted. 43 er innlagt fra fastlege og 33 fra legevaktslege.
67% reist hjem
17% innlagt sykehus
8% overflyttet sykehjem
8% død etter overflytning i etterbehandlingsseng

Psykiatri/Rus (totalt 8 innleggelser):
Røros: 23 døgn
Holtålen: 0 døgn
Os: 3 døgn

Tjenestetype	2017	2018	2019
Korttidsopphold (inkl.avlastning), Verjåtunet	2244 døgn	1252 døgn	1531 døgn
Antall pasienter på langtidsplass:	29 personer, 9 tildelt i 2017. Snittalder 88, 15 over 90 år	27 personer, 10 personer tildelt plass i 2018. Snittalder 89, 14 over 90 år	27 personer, 8 er tildelt plass i 2019. Snittalder 89, 16 over 90 år
Hjemmesykepleie:	107 personer, sn.alder 78. 23 over 90 år	98 personer, sn.alder 76, 21 over 90 (43 over 85)	90 personer, snittalder 77.
Hjemmehjelp:	31 personer, sn.alder 82. 9 over 90 år	29 pers, sn.alder 80, 8 over 90	25 personer, snittalder 78, 6 over 90.
Trygghetsalarm:	70 personer	62 pers	56 personer
Matombringing	42 personer	34 pers	46 personer
Inn på tunet, 1-2 d/uke	11 personer, sn.alder 86 år, 2 over 90 år	12 pers., sn.alder 87, 3 over 90	11 personer, snitt 83 år, 2 over 90
Kommunale leiligheter for eldre som omsorgstjenesten tildeler	18 personer (+ 2 tildelt i Osheimen)	18 personer tildelt pga behov	21 personer
Boveiledning (praktisk bistand opplæring)	15 personer	15	17
Barnebolig/barneavlastning	2 personer	2	1
Avlastning for barn fra annen kommune	3 personer	3	5
Dagsenter for funksjonshemmede 1-3 dager/uke	7 stk	8	8
Støttekontakt fra Omsorgstjenesten	16 personer	13	13
Omsorgslønn	2 personer	2	2
GPS		4	5

Omsorgsstatistikk 2017 – 2019

Ressurskrevende med spesielle behov.

Refusjon på ressurskrevende brukere var budsjettert med 8,3 mill hvor av refusjonen ble 8,7 mill noe som tilsier at vedtakene stemmer godt over ens med gitt tjeneste. Os kommune ligger fortsatt høyt på antall brukere med diagnosen psykisk utviklingshemmede hvorav flere har mye tjeneste og kommer under ressurskrevende brukere.

Organisering og medarbeidere

Ergoterapeut har gått ned fra 100 til 80% stilling, det er tilsatt ny ergoterapeut i 20%. Ved hjelp av prosjekt midler har vi gjennom 2019 hatt ca. 120% med ergoterapeut for å kunne jobbe med planlegging av velferdsteknologi.
Forebyggende tiltak/ behandlings-/tilretteleggingstiltak/ oppfølging/ veiledning/ informasjon/ opplæring og hverdagsrehabilitering. Konsultasjon og/eller hjemmebesøk. Alle aldersgrupper.

- Kartlegging og utredning av totalsituasjon
- Formidling og tilpasning av tekniske hjelpemidler (bevegelse, hørsel, syn og hukommelse)
- Trening i dagliglivets gjøremål/ trening i ferdigheter og hverdagsrehabilitering.
- Tilrettelegging for aktiviteter/arbeid/ miljø og bolig
- Ansvar for dataopplæring på fagprogrammet gerica, ansvaret for den daglige driften av programmet.
- Iplos/kostra registrering
- Koordinator for kommunens Rehab-team.
- Boligtilpasningsgruppa i kommunen.
- Tverrfaglig-slagteam.

Fagdekning

Vi har god fagdekning i omsorgstjenesten. De fleste faste stillinger er besatt, men det er utfordringer å dekke vikariater og noen av de minste helgestillingene.
Tjenesten har hatt sykepleiestudenter og lærlinger i året som har gått. Vi prøver å ta imot så mange som mulig med tanke på rekruttering og behovet for vikarer.

Medarbeidersamtale utføres årlig med rapport til Personalkonsulent, samtalene i 2019 ble gjennomført i grupper med gode tilbakemeldinger. Det er mulig å få enesamtaler.
Vernerunde gjennomføres 1g/år.
Fraværsprosenten har ikke gått ned, men opp de to siste årene. For 2019 ble det 9,3 %, lenge siden vi har hatt en så høy prosent. Målet var under 7%. Det er vanskelig å spekulere i årsaker da de oftest er flere. Trykket på ansatte spesielt på sykehjemmet og hjemmetjenesten har nok økt med at brukerne blir eldre og sykere.

Det jobbes sammen med arbeidslivssenteret for tilrettelegging av arbeidsmiljøet og utfordringer en har både faglig og miljømessig.

Konklusjoner/Utfordringer

I 2019 er det bygget 8 nye omsorgsboliger bak grønne Rytrøa som er sentrumsnært. Pr. i dag er det flyttet inn i 5 av boligene. Enklere å yte tjeneste så nært Verjåtunet i forskjell til lange reiser ut i bygda. Flere av leilighetene i Verjåfaret benyttes til eldre. God ressursutnyttelse. Dette er i takt med helse og omsorgsplan fra 2017 som ble utarbeidet gjennom et tre parts samarbeid. Det skal ikke være heldøgns omsorg, men serves av hjemmetjenesten. Planen inneholder også vurderinger av den gamle delen av sykehjemmet og behovet for restaurering av denne. Et tredje punkt i planen som er vektlagt er utviklingen og bruken av velferdsteknologi innen pleie- og omsorgstjenesten, pr. i dag er vi med Røros og Holtålen i et utviklingsprosjekt som har vært tema i 2019 som går videre i 2020.

Vi har også behov for omsorgsbolig til yngre funksjonshemmede i nær fremtid, 1-2 stykker.
Ressursstyringsprogrammet GAT håndterer turnuser, vakter og fravær styres gjennom programmet.
Virksomhetene i omsorg samarbeider mer og mer om personal ressursen og oppgavene til det beste for tjenestene vi skal yte til befolkningen i Os kommune. Alle får en bedre forståelse og respekt for hverandres arbeidsplass.

Gjennom 2019 har plasser på IMA ved Røros nye sykehus også blitt benyttet. Det er fortsatt viktig å benytte plassene på sykehjemmet på best mulig måte med tanke på hele omsorgstjenesten.

Tidlig utskriving fra sykehus og pasienter med sammensatte diagnoser fører med seg behov for medisinsk oppfølging, behandling og rehabilitering i sykehjem. Sykehjemmet innehar god kompetanse til å takle utfordringene på det nivået som har vært til nå. Vi ser samtidig at det blir større utfordring med å få tak på sykepleierkompetanse i deltids stillinger og i vikariater.

Det oppleves at pasientene skrives ut tidligere fra helseforetakene og da trenger en god kompetanse både i sykehjem og hjemme.

I 2018 startet med aktiv sykepleie bemanning på natt, dette er en god kompetanse økning for våre brukere. Vi ønsker oss økte ressurs innen ergoterapi da mye av ergoterapiressursen går til tjenesten for barn med nedsatt funksjonsevne, hjelpemidler og drift av rehabiliteringsteamet. Samhandlingsreformen maner også til forebygging og større fokus på hverdagsrehabilitering å bo lengre hjemme. Dette medfører et større behov for ergoterapitjeneste ut i hjemmetjenesten for å kunne planlegge og drive aktiv rehabilitering og forebygging i hjemmet.

Vi ser mot en spennende tid i omsorgstjenesten med mange spennende og utfordrende oppgaver vi skal løse til det beste for innbyggerne i Os kommune og i samhandling med andre kommuner.

Målekort omsorgstjenesten

Fokus-områder		Måleindikator	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019	Mål 2019
Brukere	Opplevd kvalitet	Brukertilfredshet – Sykehjem, pårørende (skala 1-6)					
		Resultat for brukeren	x	x	x	x	x
		Respektfull behandling	x	x	x	x	x
		Informasjon	x	x	x	x	x
		Helhetsvurdering	x	x	x	x	x
		Brukertilfredshet – Sykehjem, beboere					
		Antall avslag på korttids- og langtidsplass	1	5	0	3	3
Medarbeidere	Målt kvalitet	Medarbeidertilfredshet Sykehjem (skala 1-5) 10-Faktor					
		Bruk av kompetanse	x	4,1	3,8	4,0	5
		Mestringsorientert ledelse	x	3,7	3,8	4,0	5
		Rolleklarhet	x	4,1	3,9	4,4	5
		Helhetsvurdering	x	4,1	3,9	4,1	5
Brukere	Opplevd kvalitet	Brukertilfredshet – Hjemmetjenesten, (skala 1-6)					
		Resultat for brukeren	x	x	x	x	x
		Tilgjengelighet	x	x	x	x	x

		Respektfull behandling	x	x	x	x	x
		Brukermedvirkning	x	x	x	x	x
		Brukertilfredshet – Hjemmetjenesten					
		Antall klagesaker	0	0	0	x	0
		Antall oppringinger trygghetsalarm pr år	3200	x	2103 inn til brannvakt(mars -september) 1561 fra brannvakt til hjemmetjenesten Utsilingsprosent 26%	3600 inn til brannvakta, 30% utsiling før kontakt med hjemmesyke-pleien	x
Medarbeidere	Målt kvalitet	Medarbeidertilfredshet Hjemmetjenesten (skala 1-5) 10-Faktor					
		Bruk av kompetanse	x	4,3	4,2	4,5	5
		Mestringsorientert ledelse	x	4,5	4,1	4,5	5
		Rolleklarhet	x	4,3	4,1	4,4	5
		Helhetsvurdering	x	4,3	4,3	4,5	5
Brukere	Opplevd kvalitet	Brukertilfredshet – TFF, (skala opp til 2, omregnet fra ja/nei-svar)					
		Helhetsvurdering	1,2	x	x	x	x
		Trivsel	1,2	x	x	x	x
		Trygghet	1,8	x	x	x	x
		Brukermedvirkning	1,4	x	x	x	x
Medarbeidere	Målt kvalitet	Medarbeidertilfredshet TFF (skala 1-5) 10-Faktor					
		Bruk av kompetanse	x	4,1	4,1	4,4	5
		Mestringsorientert ledelse	x	4,4	2,9	4,4	5
		Rolleklarhet	x	4,4	3,8	4,4	5
		Helhetsvurdering	x	4,2	3,8	4,4	5
Sykefravær totalt		Sykefravær					
		Sykefravær	7,8 %	7,6 %	9,8 %	9,3%	7 %
Økonomi	Målt kvalitet	Forsvarlig utgiftsnivå					
		Utgift i forhold til budsjett	110,0 %	109,0 %	109,83 %	120,48 %	100 %
		Inntekt i forhold til budsjett	123,8 %	130,9 %	134,41 %	157,27 %	100 %
		Årsresultat i forhold til budsjett	101,6 %	97,9 %	96,45 %	103,27 %	100 %

Kultur

Regulert budsjett 2019:	2,4 mill.	**Virksomhets leder**
Regnskap netto driftsutgifter 2019:	2,3 mill.	**Anne Kristin Rødal**

Nøkkeltall for enheten

Kultur	2017	2018	2019
Fast ansatte	3	3	3
Faste årsverk	2,3	2,3	2,3
Sykefravær	4,3 %	4,5 %	3,1%

Organisering

Kultur står for drift av Os bibliotek, Fritidsklubben, Langtjønna, Os museum og UKM. Administrativ ressurs innen Vintervukku, Hembygda, Den kulturelle spaserstokken, Nørdalen natur- og kultursti og Pilegrimsleden. Behandling av spillemiddelsøknader, samarbeid/bistand til frivillig kultur- og idrettsliv, saksbehandling. Arbeid med Os kommune i Verdensarven Røros og Circumferensen er et nytt arbeidsfelt for kulturkontoret.

Økonomi

Kultur hadde et mindreforbruk på kr 78.000 i 2019, hovedsakelig pga. at postene til Uthusprosjektet og vedlikehold Oddentunet ikke ble brukt.

Administrasjon

Administrasjon ligger hos virksomhetsleder. Virksomhet for kultur gikk i 2019 ut av komiteen for Vintervukku og styret for Nørdalen kultur og natursti.
Første januar 2020 tok Os kommune ved kultur over driften av Frivilligsentralen.

Brukere og tjenester

Os bibliotek Bjørnsons Minde:

Plasseringen på årets Kulturindeks var nr. 33 – et godt resultat på landbasis.
Os bibliotek er et kombinert skole- og folkebibliotek. Litteraturformidling og et godt skolebibliotek er prioritert. Biblioteket tilbyr bøker, film, lydbøker, e-bøker, tidsskrifter og aviser, 4 pc til bruk for publikum, lokalsamling, Boken kommer-tjeneste, arrangementer og fjernlånstjeneste. Bistand til voksne under videreutdanning og godt utvalg for lesetrening på alle nivåer er viktig. Åpningstider: Tirsdag og torsdag 13.30-18.30, mandag og onsdag 12-15.30. I tillegg er biblioteket åpent for skolene på formiddagene.

«Løsninger i livet»

Prosjekt «Løsninger i livet» var et samarbeid mellom bibliotekene i Nord-Østerdal, med en arrangementsserie med temaene medisin, fysisk og psykisk helse. Målet var økt leselyst, og å skape interesse og kunnskap om disse temaene. Prosjektet ble støttet med kr 200 000 fra Nasjonalbiblioteket. Arrangementsserien holdt et høyt faglig nivå med 6 arrangementer med ca. 655 besøkende.

«Barnetimen på biblioteket»:
Os og Tolga bibliotek fikk kr 20.000 i tilskudd fra Hedmark fylkesbibliotek til en barnetime-serie. Det ble åtte fine barnetimer med Tone Julbælmo og Hans Fredrik Jacobsen, Kirsti Sæter, Gro Kjelleberg Solli og Colinda Riemens.

Skolebiblioteket:
Dalsbygda (organisatorisk under Dalsbygda skole): Skolebibliotekar i 12 % stilling. Utlån, bokprat og klassebesøk. Dalsbygda skole innredet et nytt, fint bibliotek med godt innkjøp av nye bøker. Biblioteket ble åpnet i november med bokuke og forfatterbesøk. Dette har resultert i stor økning i utlån og lesing – hver elev låner i gjennomsnitt 30,3 bøker – et veldig høyt tall.

Os: Småtrinnet har ukentlige besøk med høytlesing, bokprat, egentid og lån. Mellom/u-trinn har besøk med lån og veiledning og bokprat for noen klasser. Alle klasser får fjernlån, depoter på fremmedspråk mm.

Arrangementer:
Bokuka med diverse konkurranser og aktiviteter, Folk i uniform leser, Boklek og forfatterbesøk. Sommerles: Stor lesekampanje for alle barn juni – september. Forfatterbesøk med Line Baugstø i mai og kick-off og avslutningsfest med trylleshow i september.

Arrangementer ved biblioteket
Fire barnetimer i serien «Barnetimen på biblioteket»
Boklek – for barnehagene
Foredrag «Maten og aktiviteten – når ble det så vanskelig» med Ine Wigernæs
Konsert med Trygve Skaug for ungdomstrinnet
Foredrag med Lena Lindahl «Jenta i veggen» for ungdomstrinnet
Foredrag om Røstvangen gruver
Datakurs, folkemøte om Kulturminneplanen, UKM-kick-off

Både utlån og besøk har økt noe siden i fjor.
Totalt utlån: 15332, dvs. vel 8 utlån pr innb. (landsgj.sn. er ca. 5).
Utlån barn: 8776, dvs. ca. 34 utlån pr barn, - et høyt tall.

Os museum og kulturminner
Os museum er Oddentunet, Håmmålvoll stasjon, Narbuvoll gamle skole, Brofossen kraftstasjon og Kverna i Narjordet. Os museum er en del av Anno museum.

Det har vært lite besøk de senere årene, og vi laget et nytt tilbud i år; Guiding med guider fra Røros-museet tirsdager og lørdager i juli, og to historiske vandringer med Kirsti Sæter (juni og august). Dette var vellykka og godt besøkt.
Voksne: 60, barn 21, skoleklasser med til sammen 20 barn og 4 voksne.

Håmmålvold hadde åpen dag med godt besøk. Narbuvoll gamle skole ingen besøk.

Dugnad med Narjordet vel på Oddentunet i juni, årsmøte i Os museum 3. april.
Forprosjekt finansiert med støtte fra Riksantikvaren for restaurering av stall og rekonstruksjon av driftsbygning til servicebygg for formidling og publikumsfasiliteter gjennomført. Et lovende prosjekt vi håper å kunne gjennomføre.

Prosjekt verneverdige bygg i Narjordet for andre år på rad. Støtte til huseiere i Narjordet for restaurering, tilstandsrapporter og strakstiltak. Gjennomføres med støtte fra Riksantikvaren og Hedmark fylkeskommune. Arbeidet med Kulturminneplan ble påbegynt, og fullføres i 2020.

Idrett og friluftsliv
Kommunens bidrag er samarbeid med Idrettsrådet, spillemiddelsøknader og andre tilskudd, vedlikehold/drift Langtjønna, utvikling/vedlikehold Pilgrimsleden.

Os fritidsklubb
Åpningstider: Mandag og torsdag kl. 18-22 i 30 uker. Besøk: 10-20 ungdommer pr kveld.

Samarbeidet med klubbene i Røros og Holtålen fortsetter. De har hatt 3-4 arrangementer sammen: Spillkvelder, paintball, sumo og konserter. Mye av dette er finansiert ved omsøkte midler. Kontinuerlig jobbing med eierskap og ansvar er nødvendig for et godt miljø.

UKM
Ungdommens kulturmønstring ble arrangert i Vintervukku. Det var ca. 100 deltagere, og en god og variert forestilling. UKM er kanskje den viktigste kulturelle arenaen for ungdom. UKM workshop ble arrangert i oktober 2019. Etter to år, ser vi at vi har for få deltakere, og må finne en annen form.

Den kulturelle spaserstokken
Os kommune fikk tildelt kr 29.385
Arbeidsgruppa for Spaserstokken består av representanter for Eldrerådet, Pensjonistforeninga, Frivilligsentralen, omsorgstjenesten og kultursjef.
Arrangementer i 2019: Ca. 10 arrangementer med diverse artister på Veråtunet – bl.a. konsert med Sønvis, Eldreshow med 9. trinn, Eldredagen med Terje Husdal og Jo Ryen, Konsert med Tone Hulbækmo og Hans Fredrik Jacobsen, foredrag om Røstvangen gruver. Spaserstokken støtta også kunstutstilling på Bifrost, foredrag og salmekveld med Oddgeir Bruaset.

Interkommunale tiltak/samarbeid m.m.
Tjenesten bidrar økonomisk til, og mottar tjenester fra bl.a. Nord-Østerdalsmuseet, Nord-Østerdal Musiker, Hedmark musikk og Teater i fjellregionen.

Organisering og medarbeidere

Kultursjef 50 %, biblioteksjef 50 %. Bibliotekar 88 %, Klubbleder 20 %, UKM kjøpes ca. 20 % stilling fra Os kulturskole. Timebasert guiding museum og oppsyn Langtjønna.

Lokalsamfunnsutviklinger

Gode tjenester innen kultur og idrett er svært viktig i et samfunn som satser på utvikling, tilflytting, trivsel og et skapende miljø. Årets store arrangementer viser hvor viktig det er både å ha, bruke og utvikle dugnadsinnsats og lokal kompetanse og kreativitet, og hvor viktige ressurser dette er i lokalsamfunnet.

Det ble gjennomført brukerundersøkelser i biblioteket. Fritidsklubben ble utsatt pga ansettelse av ny klubbleder.

Målekort kultur

Fokus-områder		Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019	Mål 2019
Brukere	Opplevd kvalitet	Brukertilfredshet – bibliotek (skala 1-6)				
		Åpningstider	x	x	4,6	5,1
		Lokaler (tilgjengelighet, finne fram)	x	x	4,8	5,2
		Service, få riktig svar/hjelp	x	x	5,5	5,6
		Synlighet, info om tilbud, media, skilting	x	x	4,5	5,2
	Målt kvalitet	Faglig kvalitet – Bibliotek				
		Utlån pr innbygger	8	8	8	6
		Utlån pr barn	30	25	34	34
		Besøk pr innbygger	4,5	4,2	4,7	4
		Antall arrangementer	20	13	17	15
		Antall klassebesøk	ca. 250	ca. 270	ca. 240	ca. 250
		Faglig kvalitet – Fritidsklubben				
		Besøk pr mnd.	130	110	90	100
		Egne arrangementer temakvelder	2	2	0	2
		Arrangementer og tiltak sammen med andre	4	2	4	4
Med-arbeidere	Opplevd kvalitet	Medarbeidertilfredshet (skala 1-5) 10- faktor				
		Bruk av kompetanse	x	x	x	x
		Mestringsorientert ledelse	x	x	x	x
		Rolleklarhet	x	x	x	x
		Helhetsvurdering	x	x	x	x
	Målt kvalitet	Sykefravær				
		Sykefravær	4,3 %	4,5 %	3,1 %	2 %
Økonomi	Målt kvalitet	Forsvarlig utgiftsnivå				
		Utgift i forhold til budsjett	180,98 %	136,67 %	145,71 %	100 %
		Inntekt i forhold til budsjett	727,37 %	482,22 %	551,96 %	100 %
		Årsresultat i forhold til budsjett	103,45 %	91,77 %	96,75 %	100 %

Kommunalteknikk

Regulert budsjett 2019:	11,86 mill.	**Virksomhets leder**
Regnskap netto driftsutgifter 2019:	12,46 mill.	**Inge Ryen**

Nøkkeltall for enheten

Kommunalteknikk (inkl. plan, byggesak, drift, beredskap, brann-mannskap, m.m.)	**2017**	**2018**	**2019**
Fast ansatte (vikarer med st..% + faste)	28	30	28
Faste årsverk	10,6	9,3	10,6
Sykefraværet	1,9 %	3,3 %	1,9 %

Ansvar Kommunalteknikk

- Vann, avløp, septikk, renovasjon, veier, gatelys og grøntområder.
- Drift, vedlikehold og forvaltning av kommunens bygninger og eiendom.
- Brannberedskap og feiing.
- Matrikkel, kart, GIS, oppmåling, byggesak, arealplanlegging og trafikksikkerhet.
- Forurensning og miljøvern.
- Kommunale byggeprosjekter.
- Kommunal kriseberedskap.

Økonomi

Enheten hadde et samlet merforbruk i forhold til budsjett på kr 594.507,- i 2019.
Noe av årsaken til dette ligger i at noen av tiltakene som måtte gjøres som følge av GDPR-reglement (ny personvernlovgivning) ble belastet på vårt budsjett fordi det ikke kunne belastes investeringsbudsjettet.
Vi hadde også et overforbruk på kommunale veier, dvs. brøyting og strøing, et overforbruk innen brannkapitlet, innen utleie av næringsbygg og innen drift av Oshallen.

Selvkostområdene har vi god kontroll på. Disse er underlagt et rigid regelverk, og vil som navnet sier ikke føre hverken til overskudd eller underskudd for kommunen for øvrig.

For øvrige kommentarer vises til kapittel ”Økonomisk analyse”.

Organisering og medarbeidere

Vi har

- Sju vaktmestre hvorav seks i 100 % og en i 40 % stilling. Ledende vaktmester har hovedansvaret for driftsledelsen. Vaktmesterne har ansvar for drift og vedlikehold innen vann, avløp, veier, grøntarealer, gatelys, kommunale biler, hjelpemidler og kommunale bygninger med tilhørende installasjoner. I tillegg er en person ansatt som bassengvakt. Det er også flere inne på timesbasis i perioder. Dette er i forbindelse med «Sommerjobb for ungdom» og andre avtaler angående arbeidstrening, praksisplasser og aktiviseringstilbud via skole eller NAV.

- Elleve brannmannskap (som et årsgjennomsnitt av ti til tretten). En av brannmannskapene er ansatt i 31,5 % stilling som brannmester. De andre er ansatt i fra 1 til 11,5 % stilling.
- Seks brannmannskap på bistasjonen i Tufsingdalen. Disse er også ansatt i 1 % stilling.
- Fram til 01.09.2019 var det to personer, 200 % stilling, innen prosjektledelse av kommunale byggeprosjekter, innen byggesaksbehandling, arealplanlegging, GIS, forurensning, forvaltning av kommunale bygninger, vann, avløp, renovasjon, veier, gatelys og grøntområder, samt virksomhetsledelse og koordinering av kommunal kriseberedskap. I denne perioden har vi kjøpt tjenester innen arealplanlegging og behandling av byggesaker. Etter 01.09.2019 har vi vært tre personer, 300 % stilling, og vi har da utført saksbehandling innen plan og byggesak selv.

Innen kart, GIS, oppmåling og matrikkelføring har vi kjøpt tjenester fra Røros kommune, og til byggesaksbehandling har vi kjøpt tjenester fra et privat firma. Når det gjelder delesaksbehandling kjøpte vi tjenester fra Røros første halvår, mens vi det siste halvåret kjøpte tjenestene fra privat firma.

Vi har også hatt personer inne på tiltak via NAV i løpet av året.

Vi har felles brannledelse med Røros, Holtålen og Tydal og har egen slokkeavtale med Røros.

Brukere og tjenester

Drift og vedlikehold

Drift og vedlikehold utføres etter tett dialog med de enkelte virksomheter og med den administrative ledelsen. I 2019 lyttet vi mer på politikere også, i forbindelse med «Omstillingsprosjektet» som pågikk i 2019. Noe av det som kom opp der, fikk innvirkning allerede inneværende år.

Forvaltning

I 2019 ble det vedtatt 2 reguleringsplaner i Os kommune.

Det ble behandlet:
51 byggesaker og 23 delesaker etter plan- og bygningsloven.

Investeringsprosjekter

Det er kommunalteknikk som har prosjektlederansvar for større utbygginger. I 2019 har hovedprosjekt vært byggingen av 8 nye omsorgsboliger, prosjektering og søknadsprosess til Husbanken for finansiering av ombygging på Verjåtunet sykehjem, søknadsprosess for tilskudd til bredbåndutbygging Narjordet til Tufsingdalen og anbud bredbåndutbygging i Dalsbygda og ENØK tiltak. I tillegg er det investert i noen nye låsesystemer som følge av nye regler for personsikkerhet.

Kontrakt for 8 nye omsorgsboliger, som nå kalles Gule Rytrøa, ble signert i januar. Boligene ble overlevert fra Kjellmark AS 1. desember. Det er 3 uker før avtalt tid. På grunn av at høsten kom litt for tidlig, ble asfaltering utsatt til våren.

Tilsagn om tilskudd til ombygging Verjåtunet kom like før jul. Søknadsrammen var på kr 21 mill. eks. mva. Omfanget for prosjektet har økt under planleggingsfasen, slik at større del av sykehjemmet får en oppgradering. Prosjektet var sendt ut på anbud med frist i januar. Det forventes oppstart på byggestart før våren.

Det ble avsatt 3 mill. av overskuddet i 2017 til bredbåndsutbygging. Dette medførte at det ble sendt søknad til NKOM og Hedmark Fylkeskommune om tilskudd til 2 prosjekter.
Utbygging av bredbånd i Dalsbygda fikk 1,6 mill. i tilskudd fra NKOM. Prosjektet var ute på anbud i høst. I skrivende stund vet vi at Ren Røros Digital fikk anbudet og er i gang med salgsarbeidet. Skal utbyggingen startes opp må 150 husstander melde seg på.
Det ble kjørt en ny søknadsrunde for Tufsingdalprosjektet. Dette ga kr 4,3 mill. i tilskudd fra NKOM og Fylkeskommunen. Anbud for dette prosjektet er ute med frist til våren.

ENØK arbeidet har omfattet noe utskifting av eldre lysarmatur til LED belysning. Dette sparer en del strøm, men det er også på grunn av brann sikkerhet. Varmesentralen i Dalsbygda har fått en stor oppgradering, noen kurser for varmeanlegget på Sykehjemmet har fått nye styringer og bassenget har fått ny varmeveksler og aggregat med vesentlig bedre varmegjenvinningsgrad. Kommunestyret vedtok i møtet 19.desember at kommunen skulle se på et forprosjekt om Energipark sammen med Nord Østerdal Kraftlag og Holmen Biovarme, som kan legges frem før 1. april.

Målekort kommunalteknikk

Fokus-områder		Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019	Mål 2019
Brukere	Målt kvalitet	Faglig kvalitet				
		Antall innsigelser fremmet til planer etter PBL	0	0	1	Maks 4
		Andel av klagesaker hvor kommunen får medhold av Fylkesmannen (FM)	100 %	100 %	100 %	100 %
		Antall vannprøver med avvik fra krav	0	0	0	0
		Antall avløpsprøver med avvik fra krav	0	3	3	0
Med-arbeidere	Opplevd kvalitet	Medarbeidertilfredshet (skala 1-5) 10- faktor				
		Bruk av kompetanse	4,4	x	x	x
		Mestringsorientert ledelse	3,8	x	x	x
		Rolleklarhet	4,5	x	x	x
		Helhetsvurdering	4,1	x	x	x
	Målt kvalitet	Sykefravær				
		Sykefravær	1,9 %	3,3 %	1,9 %	3,0 %
Økonomi	Målt kvalitet	Forsvarlig utgiftsnivå				
		Utgift i forhold til budsjett	105,49 %	112,31 %	116,06 %	100 %
		Inntekt i forhold til budsjett	115,68 %	124,15 %	124,46 %	100 %
		Årsresultat i forhold til budsjett	91,15 %	94,52 %	105,01 %	100 %